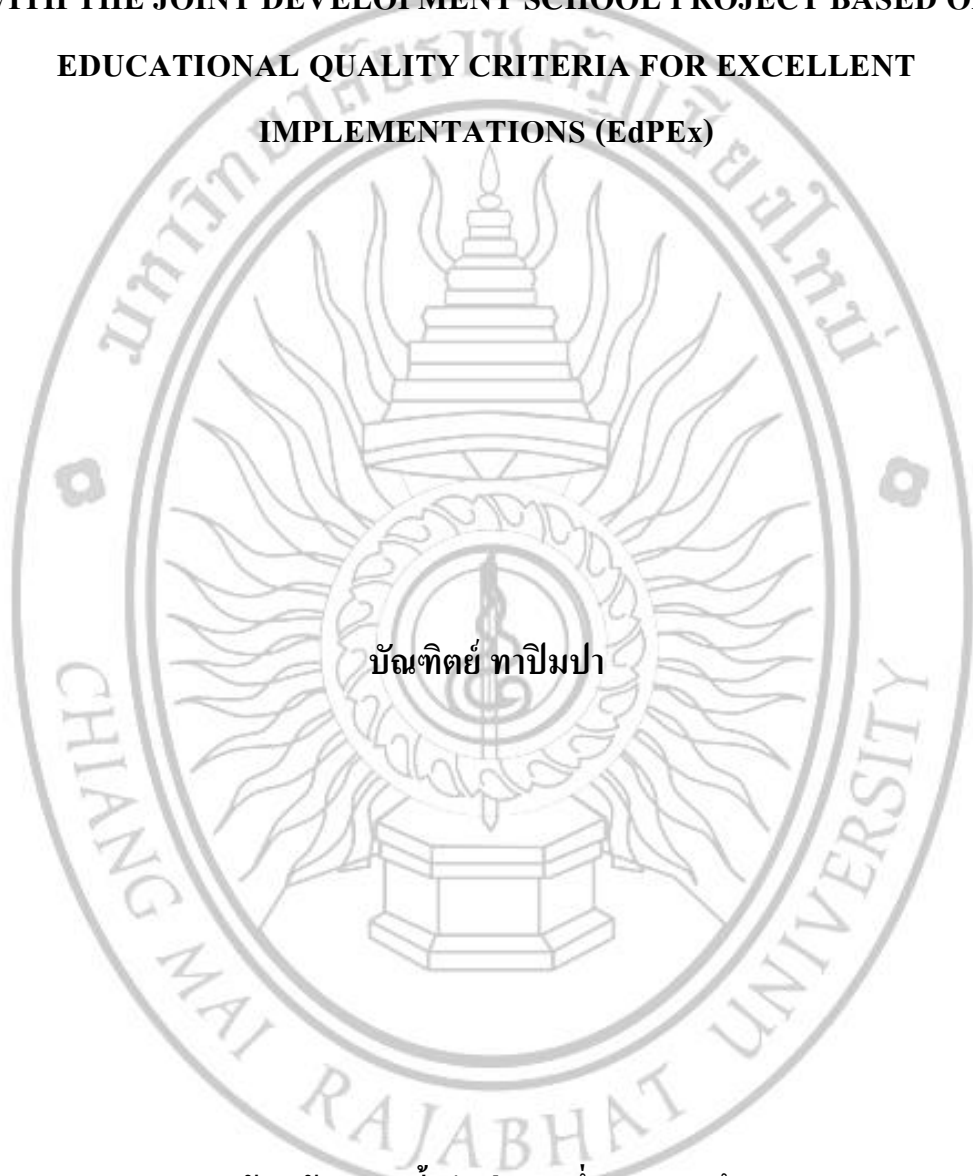

แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพ
การศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX)

**GUIDELINES FOR SCHOOL ADMINISTRATION IN ACCORDANCE
WITH THE JOINT DEVELOPMENT SCHOOL PROJECT BASED ON
EDUCATIONAL QUALITY CRITERIA FOR EXCELLENT
IMPLEMENTATIONS (EdPEX)**

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

พ.ศ. 2563

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ : แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตาม
เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX)

ผู้ศึกษา : บัณฑิตย์ ทาปิมปา

สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

: รองศาสตราจารย์ประวิติ พันธ์ผาสุข อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

คณะกรรมการสอบ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์ ชมภูคำ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ประวิติ พันธ์ผาสุข)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อนุมัติให้นับการค้นคว้าอิสระฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2563

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ : แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX)

ผู้วิจัย : บัณฑิตย์ ทาปิมปา

สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ : รองศาสตราจารย์ประวัตี พันผาสุข อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) และเพื่อเปรียบเทียบกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) กลุ่มประชากรในการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกมาอย่างเจาะจงจากบุคลากรของโรงเรียน 2 โรงเรียน ในสองจังหวัดที่เข้าร่วมโครงการ อันประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา 45 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 147 คน โรงเรียนบ้านหนองเงือก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 และโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 รวมประชากรทั้งสิ้น 192 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) จำนวน 2 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจากผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็น ผลการวิจัย พบว่า

1. กระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือก พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.10$, $\sigma=0.65$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า ($\mu=4.24$, $\sigma=0.60$) รองลงมาได้แก่ ด้านการนำองค์กร ($\mu=4.16$, $\sigma=0.66$) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ($\mu=4.13$, $\sigma=0.61$) ด้านผลลัพธ์ ($\mu=4.07$, $\sigma=0.65$) ด้านการวัด การวิเคราะห์

และการจัดการความรู้ ($\mu=4.01, \sigma=0.67$) และด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ($\mu=3.97, \sigma=0.65$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ ($\mu=3.92, \sigma=0.71$) ตามลำดับ และโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ พบว่าภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.17, \sigma=0.64$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า ($\mu=4.32, \sigma=0.62$) รองลงมาได้แก่ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ($\mu=4.31, \sigma=0.61$) ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ($\mu=4.28, \sigma=0.63$) ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ($\mu=4.23, \sigma=0.59$) ด้านการนำองค์กร ($\mu=4.21, \sigma=0.60$) และด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ ($\mu=4.19, \sigma=0.66$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านผลลัพธ์ ($\mu=3.67, \sigma=0.80$) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเจือก กับโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ พบว่า มีความใกล้เคียงกัน ดังนั้นมีความเป็นไปได้ว่า ทั้งสองโรงเรียนมีแนวทางการบริการสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ทั้ง 7 ด้าน ที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพราะการดำเนินโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนานั้นขึ้นตรงกับเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง มีการปลดระเบียบต่าง ๆ ให้มีความคล่องตัวมากขึ้น มีคณะกรรมการสถานศึกษาที่มาจากผู้แทน 4 ฝ่ายเข้ามาช่วยบริหารจัดการ คือ ภาคประชาสังคม ท้องถิ่น ภาคเอกชน และมหาวิทยาลัยในพื้นที่เป็นพี่เลี้ยง โดยมีผู้แทนภาคเอกชนเป็นประธานกรรมการสถานศึกษา เพื่อจะได้นำแนวทางการทำงานแบบใหม่ ๆ ที่ทันสมัยเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนให้ไปสู่เป้าหมายได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ถือเป็น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการศึกษา

คำสำคัญ : โครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา, เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ

The Title	: Guidelines for school administration in accordance with the Joint Development School Project based on Educational Quality Criteria for Excellent implementations (EdPEX)
The Author	: Bundit Thapimpa
Program	: Educational Administration
Independent Study advisor	: Associate Professor Prawat Phuenpasuk Chairman

ABSTRACT

The objectives of this independent study were to investigate the school administration processes according to the Partnership School Project based on Educational Quality Criteria for Excellent implementations (EdPEX) and to compare the school administration processes according to the Partnership School Project. The purposive sampling method was applied to select 192 individuals from two participating schools: Ban Nong Nguak School under the Lamphun Primary Educational Service Area Office 1, and Mitmuanchon Chiang Mai School under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3. They included two school administrators, 45 teachers and educational personnel, and 147 lower secondary school students. The research instruments comprised two sets of questionnaire on the school administration processes according to the Partnership School Project based on EdPEX. The data were statistically analyzed for frequency, percentage, mean, standard deviation, and comparison of the opinion levels. The study results are summarized as follows.

1. For the administration processes of Ban Nong Nguak School, it was found that they were generally at a high level ($\mu=4.10$, $\sigma=0.65$). When the aspects were taken into consideration, the aspects with the highest mean, ranked from high to low, were customer focus ($\mu=4.24$, $\sigma=0.60$), leadership ($\mu=4.16$, $\sigma=0.66$), strategic planning ($\mu=4.13$, $\sigma=0.61$), results ($\mu=4.07$, $\sigma=0.65$), measurement, analysis and knowledge management ($\mu=4.01$, $\sigma=0.67$), and workforce focus ($\mu=3.97$, $\sigma=0.65$). The aspect with the lowest mean was operations focus ($\mu=3.92$, $\sigma=0.71$). For Mitmuanchon Chiang Mai School, it was revealed that they were generally at a high

level ($\mu=4.17$, $\sigma=0.64$). When the aspects were taken into consideration, it was revealed that the aspects with the highest mean, ranked from high to low, were customer focus ($\mu=4.32$, $\sigma=0.62$), strategic planning ($\mu=4.31$, $\sigma=0.61$), workforce focus ($\mu=4.28$, $\sigma=0.63$), measurement, analysis and knowledge management ($\mu=4.23$, $\sigma=0.59$), leadership ($\mu=4.21$, $\sigma=0.60$), and operations focus ($\mu=4.19$, $\sigma=0.66$). The aspect with the lowest mean was results ($\mu=3.67$, $\sigma=0.80$).

2. The opinion comparative results on the administration processes of the personnel in the two schools revealed that their opinions were similar. Therefore, it was likely that both schools incorporated the seven aspects of the administrative guidelines similarly. This was because the operations of the Partnership School Project were directly under the supervision of the Secretary of the Basic Education Commission. Regulations were relaxed for flexibility. School council members to help with administration and management were representatives from the four sectors: civil society, locality, the private sector, and local universities as coaches. Representatives from the private sector were chairs of school boards in order to implement new and modern working concepts to increase the efficiency of school administration to achieve the goals faster. It was regarded as a promotion to participate in conducting educational activities.

Keywords: Partnership School Project, Education Criteria for Performance Excellence

ณ

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ประวีติ พันผาสุข อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาเสียสละเวลาในการให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และคอยเอาใจใส่อย่างดียิ่ง จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงเรียน คณะครูและนักเรียนของโรงเรียนบ้านหนองเงือกและโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครอบครัวเพื่อนร่วมงานที่ได้กรุณาช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และเป็นกำลังใจโดยตลอด ผู้วิจัยหวังว่าการค้นคว้าอิสระฉบับนี้จะมีประโยชน์สำหรับผู้สนใจต่อไป

บัณฑิตย์ ทาปีมปา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ข
ABSTRACT.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0.....	21
แนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อรองรับการศึกษา 4.0.....	32
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารแบบ EdPEx.....	40
สภาพบริบทโรงเรียน.....	44
แนวทางในการประเมินโครงการ.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	62
ประชากร.....	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
การสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	67
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล กระบวนการบริหารสถานศึกษาตาม โครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการ ที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของ โรงเรียนบ้านหนองเจือกและ โรงเรียนมิตรมวลชน เชียงใหม่.....	72
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา(EdPEX) ของ โรงเรียนบ้านหนองเจือกกับ โรงเรียน มิตรมวลชนเชียงใหม่.....	96
5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	99
สรุปผลการวิจัย.....	99
อภิปรายผล.....	104
ข้อเสนอแนะ.....	109
บรรณานุกรม.....	111

ฉ
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก.....	118
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย.....	119
ภาคผนวก ข ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการค้นคว้าอิสระ.....	120
ภาคผนวก ค ตัวอย่างหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ.....	121
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา.....	122
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	127
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่องานวิจัยสำหรับผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา	129
ภาคผนวก ช แบบสอบถามเพื่องานวิจัยสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	136
ภาคผนวก ซ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเจือก.....	134
ภาคผนวก ฌ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่.....	139
ประวัติผู้วิจัย.....	149

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	เปรียบเทียบกระบวนการพัฒนาศักยภาพการสอนแบบเดิมและกระบวนการสอนแบบใหม่	28
4.1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศของผู้บริหารและครู..	68
4.2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุของผู้บริหารและครู..	68
4.3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งของผู้บริหาร และครู.....	69
4.4	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษาของ ผู้บริหารและครู.....	70
4.5	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุการทำงานของ ผู้บริหารและครู.....	70
4.6	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น.....	71
4.7	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับชั้นของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น.....	72
4.8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียน ร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือกโดยภาพรวม.....	73
4.9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียน ร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือก ด้านการนำองค์กร.....	74
4.10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียน ร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือก ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์.....	75
4.11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียน ร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือก ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า.....	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
4.12	<p>ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเจือก ด้านการวัด การวิเคราะห์และการ จัดการความรู้.....</p>	78
4.13	<p>ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียน ร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเจือก ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร.....</p>	80
4.14	<p>ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียน ร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเจือก ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ.....</p>	81
4.15	<p>ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียน ร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเจือก ด้านผลลัพธ์.....</p>	83
4.16	<p>ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียน ร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่โดยภาพรวม.....</p>	84
4.17	<p>ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียน ร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ด้านการนำองค์กร.....</p>	86
4.18	<p>ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียน ร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์.....</p>	87
4.19	<p>ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียน ร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า.....</p>	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.20	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียน ร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการ ความรู้.....	90
4.21	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียน ร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร.....	92
4.22	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียน ร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ.....	93
4.23	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียน ร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ด้านผลลัพธ์.....	95

ฐ
สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	61
4.1	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตาม โครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเจือกกับ โรงเรียน มิตรมวลชนเชียงใหม่.....	97

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรม เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต การทำงาน และการสร้างความสำเร็จให้กับชีวิต โดยจะส่งผลถึงความเจริญของสังคมและประเทศชาติ ได้ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งได้มีการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องหลายครั้งแล้ว แต่คุณภาพการศึกษาของประเทศในภาพรวมยังคงมีความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพของแต่ละภูมิภาค โดยเฉพาะสถานศึกษาในพื้นที่ห่างไกล สถานศึกษาขนาดเล็ก ที่จำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพอย่างเร่งด่วน มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561, น. 45) ได้เสนอเป้าหมายการพัฒนาใน 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) การพัฒนาครู 3) การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และ 4) การพัฒนาคุณภาพการบริหาร โดยจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวเพิ่มขึ้น เพื่อเชื่อมโยงกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และสนับสนุนการระดมทรัพยากรของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561, น. 72)

สอดคล้องกับแนวทางของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปเพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ที่แต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรี (สำนักคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ, 2560, น. 44) และด้วยความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีตลอดจนบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การเรียนรู้ในยุคศตวรรษใหม่จึงไม่ได้จำกัดอยู่ที่ภายในห้องเรียนอีกต่อไป การสร้างพื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีสื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับนักเรียน ครู รวมถึงสมาชิกทุกคนในชุมชน ได้เข้ามาใช้ประโยชน์ร่วมกัน เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียน ครู รวมถึงสมาชิกทุกคนในชุมชน สามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนและการประกอบอาชีพในอนาคต ได้ดียิ่งขึ้นจึงได้กำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership

School) ให้ดำเนินการตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561, น. 21)

โดยโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School Project) เป็นแนวคิดการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาภายใต้บทบาทความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ และบริษัทมูลนิธิ องค์กร หรือสถาบันที่สนับสนุนทรัพยากรและมีส่วนร่วมในการบริหาร ให้กับสถานศึกษา เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการบริหารจัดการ ร่วมพัฒนา และสนับสนุนสถานศึกษา ภายใต้การดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561, น. 61) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาและข้อเสนอแนะของมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ในเป้าหมายการพัฒนา 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) การพัฒนาครู 3) การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และ 4) การพัฒนาคุณภาพการบริหารโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพทรัพยากรบุคคล ลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศที่ยั่งยืน หลักการสำคัญของโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School Project) เพื่อต้องการให้โรงเรียนมีความคล่องตัวและสามารถบริหารจัดการโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพ ขกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเตรียมความพร้อมผู้เรียนสำหรับอนาคต พร้อมกับการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อเปิดโอกาสในการพัฒนาอย่างทั่วถึง ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ภายใต้ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่และชุมชน

โครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา มีความอิสระ 3 ส่วน คือ 1) อิสระในการออกแบบหลักสูตรเอง ในสัดส่วนร้อยละ 30 ของเวลาเรียน ซึ่งจะทำให้เป็นโรงเรียนต้นแบบที่จะสร้างอนาคตสร้างอาชีพให้กับนักเรียน เชื่อมโยงและร่วมแก้ปัญหาของชุมชน 2) อิสระในการออกแบบจัดการเรียนการสอนเอง โดยเน้นการคิดวิเคราะห์ ครูต้องปรับรูปแบบการเรียนการสอนที่ต้องหมั่นตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกคิด ให้นักเรียนมาเรียนของจริง ในสถานที่จริง และ 3) อิสระในการบริหารจัดการเอง โดยรูปแบบของโรงเรียนร่วมพัฒนามีความพิเศษคือ ขึ้นตรงกับเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยตรง มีการปลดล๊อคระเบียบต่าง ๆ ให้มีความคล่องตัวมากขึ้น มีคณะกรรมการสถานศึกษาที่มาจากผู้แทน 4 ฝ่าย เข้ามาช่วยบริหารจัดการ คือ ภาคประชาสังคม ท้องถิ่น ภาคเอกชน และมหาวิทยาลัยในพื้นที่เป็นพี่เลี้ยง โดยมีผู้แทนภาคเอกชนเป็นประธานกรรมการสถานศึกษา เพื่อจะได้นำแนวคิดการทำงานแบบใหม่ ๆ ที่ทันสมัยเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนให้ไปสู่เป้าหมายได้รวดเร็วยิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจำเป็นต้องได้รับความสนับสนุนจากภาคส่วนต่าง ๆ รวมถึงภาคเอกชนภาคประชาสังคมสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ในการเข้าร่วมบริหาร จัดการร่วม

พัฒนาและสนับสนุนสถานศึกษาในโครงการ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาให้สามารถสร้างบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพสูงเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนและบริบททางเศรษฐกิจสังคมสิ่งแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ทั้งในด้านทักษะวิชาการทักษะอาชีพและทักษะชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561, น. 37) โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการบริหาร จัดการร่วมพัฒนา และสนับสนุนสถานศึกษา 2) เพื่อพัฒนาคุณภาพและรังสรรค์นวัตกรรมการบริหารจัดการของสถานศึกษาให้สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตให้แก่ผู้เรียน 3) เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของทุกคน ในชุมชน เป็นศูนย์กลางการพัฒนาทักษะและคุณภาพชีวิต และ 4) เพื่อให้สถานศึกษาได้รับโอกาสในการพัฒนาอย่างทั่วถึง นำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เมื่อเริ่มต้น โครงการสถานศึกษาร่วมกับผู้สนับสนุนจัดทำแผนการพัฒนาสถานศึกษารายปีและแผนระยะ 5 ปี ซึ่งระบุเป้าหมายของการดำเนินงานในช่วงต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจนและมีการสื่อสารระหว่างผู้สนับสนุนสถานศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561, น. 82)

ปัจจุบันทางโรงเรียนที่ร่วมโครงการดังกล่าวได้ดำเนินการจัดกิจกรรมตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ครบ 1 ปีการศึกษา และได้รับการนิเทศ ติดตามผลการจัดกิจกรรมตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาจากผู้แทนบริษัทที่ให้การสนับสนุน และผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 และปัจจุบันหน่วยงานทางการศึกษาได้นำเกณฑ์การให้รางวัลคุณภาพต่าง ๆ มาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพองค์กร เช่น การบริหารทั่วทั้งองค์กร (TQM) การบริหารจัดการภาครัฐที่ดี (PMQA) และการบริหารตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) และเห็นว่าควรมีการนำแนวคิดการบริหารตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) มาใช้ โดย คำว่า “EdPEX” ย่อมาจาก “Education Criteria for Performance Excellence” หรือ “เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ” (อูษณีย์ คำประกอบ, 2561) ซึ่งเป็นกรอบการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการตามแนวทางของเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติมัลคอล์มบอลดริจ (Malcolm Baldrige National Quality Award: MBNQA) ที่เป็นต้นแบบของรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) คือกรอบที่ทำให้มอง/คิดและบริหารองค์กรในเชิงระบบ (มองทุกระบบเชื่อมโยงกันหมด) และช่วยให้อะไรในการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดและยั่งยืน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการกระบวนการในการบริหารโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาของสถานศึกษาแบบใช้เกณฑ์คุณภาพการศึกษาไปสู่คุณภาพนั้นควรดำเนินการอย่างไร มีองค์ประกอบของปัจจัยความสำเร็จอะไรบ้าง และแต่ละองค์ประกอบ

จะเชื่อมโยงความสัมพันธ์อย่างเป็นเหตุเป็นผลกันมากขึ้นแค่ไหน การนำแนวทางการบริหารจัดการอย่างเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) จะเป็นนวัตกรรมที่ดีในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยในทุกระดับได้จริงหรือไม่ โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาของโรงเรียนที่ร่วมโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX)
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้สนับสนุน โรงเรียนร่วมพัฒนาได้ทราบแนวทางกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX)
2. ผู้สนับสนุน โรงเรียนร่วมพัฒนาได้ทราบความแตกต่างของแนวทางกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือกและโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรทั้งหมดในการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา กลุ่มภาคเหนือตอนบน จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองเงือก	จำนวน	1 คน
1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่	จำนวน	1 คน
1.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนบ้านหนองเงือก	จำนวน	18 คน
1.4 ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่	จำนวน	25 คน
1.5 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านหนองเงือก	จำนวน	41 คน

1.6 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ จำนวน 106 คน

รวม 192 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเนื้อหา โดยใช้ทฤษฎีแนวคิดการบริหารแบบ EdPEx ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ 7 ด้าน คือ 1) ด้านการนำองค์กร 2) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า 4) ด้านการวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) ด้านการมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงาน 6) ด้านการจัดกระบวนการ และ 7) ด้านผลลัพธ์

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

การบริหารสถานศึกษาตามโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEx) จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนบ้านหนองเงือก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 2) โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School Project) หมายถึง โครงการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษา รูปแบบโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School) ที่ให้ความสำคัญเป็นอิสระ และความคล่องตัวในการบริหารจัดการทั้งในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ที่สร้างความรับผิดชอบต่อผู้เรียน ด้วยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ภายใต้การสนับสนุนทรัพยากรและการบริหารที่จำเป็นและเหมาะสม จากผู้สนับสนุน โรงเรียนร่วมพัฒนาในการสนับสนุนของเครือเจริญโภคภัณฑ์ ร่วมกับ บริษัท ทูร คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ภาคเหนือ จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนบ้านหนองเงือก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 2) โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ผู้สนับสนุน หมายถึง บริษัท มูลนิธิองค์กร หรือสถาบัน ที่สนับสนุนทรัพยากรและมีส่วนร่วมในการบริหารให้กับสถานศึกษา ในโครงการ

สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา

EdPEx (Education Criteria for Performance Excellence) หมายถึง “เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ” ซึ่งเป็นกรอบการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการตามแนวทางของเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติมัลคอล์มบอลดริจ (Malcolm Baldrige National Quality Award: MBNQA) ที่เป็นต้นแบบของรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEx) คือกรอบที่ทำให้มอง/คิดและบริหารองค์กรในเชิงระบบ (มองทุกระบบเชื่อมโยงกันหมด) และช่วยให้องค์กรพัฒนาอย่างก้าวกระโดดและยั่งยืน ประกอบด้วย การนำองค์กร การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นลูกค้า การมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงาน การจัดการกระบวนการ และผลลัพธ์การนำองค์กร การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นลูกค้า ประกอบกันเป็นกลุ่มการนำองค์กร เพื่อเน้นให้เห็นความสำคัญว่า การนำองค์กรต้องมุ่งเน้นที่กลยุทธ์ ผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้นำระดับสูงต้องกำหนดทิศทางขององค์กร และแสวงหาโอกาสด้านการจัดการศึกษาในอนาคต การมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงาน การจัดการกระบวนการ และผลลัพธ์ ประกอบกันเป็นกลุ่มผลลัพธ์ โดยผู้ปฏิบัติงานและกระบวนการที่สำคัญ มีบทบาททำให้การดำเนินการสำเร็จและนำไปสู่ผลการดำเนินการโดยรวมที่ดีขององค์กรการปฏิบัติการทุกอย่างมุ่งสู่ผลลัพธ์ ซึ่งประกอบด้วย ผลลัพธ์ของผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลาด งบประมาณการเงิน และผลลัพธ์ภายในองค์กร โดยรวมถึงผู้ปฏิบัติงาน การนำองค์กร ธรรมภิบาล และความรับผิดชอบต่อสังคม

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองเจือก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 และผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ครู หมายถึง ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนบ้านหนองเจือก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 และครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านหนองเจือก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาได้แก่ 1. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) 2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางการศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0
3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อรองรับการศึกษา 4.0
4. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX)
5. สภาพบริบทโรงเรียน
6. แนวทางในการประเมินโครงการ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

คุณภาพผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพผู้บริหารงานของสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษาจะเป็นตัวสะท้อนของผู้สำเร็จการศึกษาได้เป็นอย่างดีเพราะหลักสูตรสถานศึกษา จะมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย แนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระที่เรียน ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซึ่งจะสะท้อนว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ เจตคติและพฤติกรรมตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดไว้หรือไม่ หลักสูตรที่ดีควรคำนึงถึงบริบทของผู้เรียนท้องถิ่นและชุมชน มีการบูรณาการสาระการเรียนรู้ หรือจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับความ

ถนัดความสามารถและความสนใจของผู้เรียนที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนตามขีดความสามารถ ทำให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์และสมดุลทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจและสติปัญญา

ความหมายของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

คุณภาพผู้เรียนเป็นคุณลักษณะที่ดีหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนและกระบวนการในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ทั้งในผลผลิตและผลลัพธ์ของการดำเนินการ ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการและความจำเป็นสำหรับผู้เรียนและสังคมปัจจุบันสำหรับกระบวนการที่ทำให้เกิดคุณภาพทางการศึกษาแก่นักเรียน ทั้งนี้ประกอบด้วยกระบวนการจัดการบริหาร หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ครู และบุคลากรทางการศึกษาตลอดจนสภาพแวดล้อมของชุมชนและท้องถิ่นต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน คำว่า “คุณภาพผู้เรียน” (Students Quality) มีความหมายเช่นเดียวกับ “คุณภาพการศึกษา” ซึ่งมีนักวิชาการศึกษาให้ความหมายไว้

ออกซฟอร์ด (Ofsted, 1994 อ้างถึงใน รัตนา ดวงแก้ว, 2556) กล่าวว่า “การพัฒนาคุณภาพการศึกษา” จะใช้ในความหมายแตกต่าง ๆ กัน ใน 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) ยกกระดับมาตรฐาน (Raise Standards) 2) เพิ่มคุณภาพ (Enhance Quality) 3) เพิ่มประสิทธิภาพ (Increase Efficiency) และ 4) บรรลุเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนทั้งด้านคุณธรรมจริยธรรม สังคม และวัฒนธรรม จากความหมายทั้ง 4 ลักษณะดังกล่าว สถาบันการศึกษาสามารถนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยพิจารณาทั้งด้านกระบวนการและเป้าหมายหรือผลลัพธ์ว่ามีการพัฒนาเพิ่มขึ้นหรือไม่เพียงใด

ISO 9000 (Hoyle, 2009, p. 211) อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาคุณภาพ หรือการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเป็นการดำเนินการทั่วทั้งองค์กรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกิจกรรม (Activities) และกระบวนการ (Processes) เพื่อให้เกิดสิทธิประโยชน์แก่ทั้งองค์กร ผู้ปกครอง และชุมชน หรืออาจกล่าวง่าย ๆ ว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอะไรก็ตามที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (2553) กล่าวว่าคุณภาพการศึกษา เป็นคำที่กล่าวกันมานานเกี่ยวกับความหมายของคุณภาพการศึกษา รวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ ได้ร่วมกันระดมความคิดเห็น หาวิธีและแนวทางที่จะทำอย่างไรให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยให้ดีขึ้นทัดเทียมกับนานาชาติ

สรุปว่า คุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามความคาดหวังของหลักสูตร และบรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดทั้งด้าน

ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) เนื่องจากหน่วยงานและบุคคลทุกระดับทั้งจาก ส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่นร่วมกับชุมชน จัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่คาดว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ขององค์กรนำไปสู่ผลลัพธ์ต่าง ๆ สถานศึกษาต้องทำความเข้าใจและวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค เพื่อนำผลที่ได้ไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 67) กล่าวว่า ความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนดังนี้

1. การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

1.1 การพัฒนาผู้เรียน ให้บรรลุจุดมุ่งหมายแรกได้จะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการเรียนรู้ในระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ทั้งการบันทึก การวิเคราะห์ แปรผล ความ ข้อมูล แล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของผู้สอน การ วัดผลประเมินผลกับการสอนจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน หากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดการเรียนการสอนก็ ขาดประสิทธิภาพ การประเมินระหว่างการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นการวัดผลที่เกิดขึ้น ในห้องเรียนทุกวัน เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาจุดเน้นที่ต้องปรับปรุง จึงเป็นข้อมูลเพื่อพัฒนา

1.2 การตัดสินใจการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ เป็นการประเมินสรุปผลการเรียน เมื่อเรียนจบหน่วย จบรายวิชาเพื่อตัดสินใจให้คะแนน หรือให้ระดับผลการเรียน หรือรับรอง ความสามารถของผู้เรียนผ่านรายวิชาหรือไม่ ควรได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่ หรือสามารถจบ หลักสูตรหรือไม่ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะเป็นผลจากการจัดการเรียนการสอนทั้งผู้เรียนและ ผู้สอน โดยประการแรกที่กำลังกล่าวถึงการพัฒนาผู้เรียนและประการที่สองเป็นการตัดสินใจผลการ เรียนรู้ ซึ่งสะท้อนผลการสอนของครูเป็นข้อมูลที่สำคัญที่จะนำไปสู่การวางแผนการจัดการเรียน การสอนต่อไป

2. เพื่อประโยชน์ของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2.1 การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่า ของตนเองมีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือหรือยึด ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง

2.2 การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา และการใช้เทคโนโลยี

2.3 การพัฒนาผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยรักการออกกำลังกาย

2.4 การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันเป็นพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.5 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์ สร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551, น. 45) กล่าวว่า ความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาระบบการวางแผนและการบริหารจัดการมีแนวทางดังนี้

1.1 การพัฒนาระบบวางแผนการจัดตั้ง การพัฒนาโรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยร่วมกับสถาบันประชาชนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย องค์การยูเนสโกและหน่วยงานในจังหวัด ในการพัฒนาบุคลากรให้สามารถจัดทำแผน จัดตั้ง ปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่

1.2 การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการ โดยเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสารเพื่อให้มีข้อมูลที่ครอบคลุมพอเพียงถูกต้องและเป็นปัจจุบัน บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจถึงการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพโดยนำรายงานวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของโรงเรียนที่ได้ดำเนินการ ได้ผลแล้วมาเผยแพร่พร้อมทั้งตั้งศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารระดับเขตพื้นที่การศึกษาและศูนย์เครือข่ายโรงเรียน

1.3 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ โรงเรียนและเครือข่าย เพื่อปฏิบัติงานธุรการ ข้อมูลงานพัสดุ จัดซื้อจัดจ้างร่วมกัน ตลอดจนระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรอื่น ๆ ร่วมกันสำหรับพัฒนาและนำระบบเทคโนโลยี การบริหารจัดการและสื่อสารมาใช้

1.4 การสร้างแรงจูงใจแก่ผู้บริหารและครู โดยการสร้างแรงจูงใจด้วยวิธีการต่าง ๆ จะทำให้บุคลากร เหล่านี้มีกำลังใจในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น เช่น การพิจารณาความดีความชอบ การนำผลงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมาแต่งตั้งโยกย้ายและปรับปรุงตำแหน่งปรับระบบบริหารบุคลากร

2. เพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษามีกระบวนการดังนี้

2.1 การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยปรับหลักสูตรที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน

2.2 การพัฒนาผู้บริหารและครูให้มีศักยภาพเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 การผลิตและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารการเรียนการสอน พัฒนาสื่อสำเร็จรูปที่สามารถพัฒนาความสามารถในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 การนิเทศ ติดตาม กำกับดูแลอย่างใกล้ชิด

2.5 การวิจัย/การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีช่วยสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

3. เพื่อการเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียนมีแนวทางดังนี้

3.1 การจัดทำมาตรฐาน โรงเรียนด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุและครุภัณฑ์

3.2 การปรับปรุงและพัฒนาสถานที่เรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แก่นักเรียนอย่างพอเพียง

3.3 การจัดอัตรากำลังครูให้เพียงพอตามเกณฑ์แก้ปัญหาขาดแคลนครูด้วยรูปแบบต่างๆเช่นกัน

3.4 การพัฒนาผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนให้สามารถปฏิบัติงานได้ในสถานการณ์ที่โรงเรียนมี ความจำกัดด้านทรัพยากร

3.5 การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน

3.6 การปรับปรุง งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นให้เพียงพอที่จะจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน

4. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษามีแนวทาง ดังนี้

4.1 การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 การส่งเสริมเครือข่ายผู้ปกครองให้เข้มแข็งพร้อมที่จะมาช่วยเหลือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.3 การส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชน

4.4 การเตรียมความพร้อมในการมีส่วนร่วมให้แก่ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรมหาชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น ๆ

4.5 การจัดให้มีระบบและกลไกการระดมทรัพยากรที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยโรงเรียนมีวิธีการระดมทรัพยากรที่เหมาะสม มีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนว่าจะนำทรัพยากรที่ได้ไปสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนในด้านใดบ้าง

4.6 การวิจัยเพื่อพัฒนาการมีรูปแบบส่วนร่วมที่เหมาะสมกับการจัดหารายงานวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) การมีส่วนร่วมมาเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้รับรู้

อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล (2556, น. 37) กล่าวว่า ความสำคัญของคุณภาพผู้เรียนประกอบด้วย

1. การกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้
2. เพื่อการประเมินความต้องการจำเป็นเบื้องต้นของผู้เรียน
3. เพื่อการจัดการเรียนรู้
4. เพื่อการประเมินผลลัพธ์ของผู้เรียน ประกอบด้วย
 - 4.1 การปรับปรุงการเรียนการสอน
 - 4.2 การรายงานผลแก่ผู้ปกครอง
 - 4.3 การใช้ผลการประเมินตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียน

อาจสรุปได้ว่า การพัฒนาการศึกษาจึงเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ก็คือการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานสูงขึ้น โดยการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน และการเปิดโอกาสให้ภาคีทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสถานศึกษามีภารกิจสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ สถานศึกษาจึงต้องมีศักยภาพสูงในการแปลงนโยบายและพัฒนาหลักสูตรการศึกษายกระดับพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่ละแห่งจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษาจำต้องมีคุณลักษณะสำคัญที่เป็นที่ยอมรับอย่างสูงทั้งด้านความรู้และความเชี่ยวชาญมีความรับผิดชอบสูงมุ่งมั่น ทুমเท เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม มีภาวะผู้นำโดยเฉพาะการเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาและสามารถพัฒนาสถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ วิสัยทัศน์สถานศึกษาถือว่าเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีศักยภาพสูงในการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสำหรับผู้เรียน เป็นต้นแบบของสังคมแห่งการเรียนรู้สู่สังคมสมานฉันท์และสันติสุข

จุดเน้นพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงจุดเน้นคุณภาพผู้เรียน ดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551, น. 70) กล่าวว่า จุดเน้นการพัฒนาผู้เรียน เกิดจากการขับเคลื่อนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 และการปฏิรูปการศึกษาใน ทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2522-2561) ให้ประสบผลสำเร็จตามจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียน โดยให้ทุกภาค ส่วนร่วมกันดำเนินการ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียน ด้าน ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียน โดยโรงเรียนต้องประกันได้ว่าผู้เรียนทุกคนมี ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนตามจุดเน้น โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนรู้ได้แก่ 1) โรงเรียนต้องประกันได้ว่าผู้เรียนทุกคนมี ความสามารถ ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนตามจุดเน้น พร้อมทั้งผลักดัน ส่งเสริม ให้ ครูผู้สอนออกแบบและจัดการเรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ เต็มศักยภาพของผู้เรียน 2) การ จัดการเรียนรู้ควรจัดให้เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตเน้นการปฏิบัติจริงทั้งในและนอกห้องเรียน โดยจัด กิจกรรมนอกห้องเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของเวลาเรียน 3) ใช้สื่อเทคโนโลยีที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียนและเพิ่มความรู้ความเข้าใจ 4) แสวงหาความร่วมมือจากชุมชน จัด แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยการจัดการเรียนรู้ 5) ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ ตลอดจน กำกับดูแลนิเทศการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ และนำผลการนิเทศมาปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนของครู

2. ด้านการวัดผลประเมินผล ครูทุกคนวัดผลประเมินผลผู้เรียนเป็นรายบุคคลตาม จุดเน้นด้วยวิธีการเครื่องมือที่หลากหลายเน้นการประเมินสภาพจริง

สมชาติ ปริกไชสง (2553) กล่าวถึงจุดเน้นคุณภาพผู้เรียน คือหัวใจของการปฏิรูป การศึกษาโดยผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข ภาพเด็กไทยในอนาคต คือ เป็นผู้มีความสามารถ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นก้าวไกลสู่สากลและมีความเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์ การพัฒนาผู้เรียน นั้นต้องอาศัยการดำเนินการพัฒนากระบวนการต่าง ๆ

พรชัย โปคันโย (2553, น. 28) กล่าวถึง จุดเน้นคุณภาพผู้เรียน สำหรับการปฏิรูป การศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ. ศ. 2551-2561) มุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน 4 ใหม่ ได้แก่ การ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ ครูยุคใหม่ สถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่ ระบบการบริหารจัดการ ใหม่ มุ่งหวังพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข เป็นคุณภาพของเด็กไทยใน อนาคต เป็นผู้มีความสามารถ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ก้าวไกลสู่สากล และมีความเป็น พลเมืองที่สมบูรณ์ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต้องอาศัยการดำเนินงานพัฒนาในกระบวนการต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกันทั้งกระบวนการด้านหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล จาก การติดตามและประเมินผลหลักสูตรการใช้หลักสูตรพบว่า มีจุดอ่อนบางประการที่ต้องปรับปรุง เพื่อ

นำไปพัฒนาผู้เรียน ทั้งในด้านความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การกำหนดจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนครั้งนี้ จึงเป็นแนวทางชี้แจงให้ ครู ผู้บริหาร ตลอดจนผู้ปกครอง ประชาชน เกิดความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน

ชาติชาย คชนชล (2552, น. 35) ได้สรุป การวัดคุณภาพของผู้เรียน ว่าการวัดคุณภาพของผู้เรียนเราต้องหาเครื่องมือวัดที่เหมาะสม และต้องตอบให้ได้ว่า เราจะวัดเรื่องอะไร ถึงจะเรียกว่า ผู้เรียนมีคุณภาพ เพราะผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่แตกต่างกัน ผู้เรียนไม่ใช่สินค้าที่ได้จากกระบวนการผลิตแบบโรงงาน ที่เมื่อผลิตแล้วต้องมีคุณสมบัติ ขนาด น้ำหนัก รูปร่างเหมือนกับที่ออกแบบไว้

ฮอยและมิสเกล (Hoy and MisKel, 2005, p. 142) ได้เสนอตัวชี้วัดสำคัญด้านผลลัพธ์ของโรงเรียนที่แสดงถึงคุณลักษณะความมีคุณภาพของโรงเรียนไว้ 3 ประการ ได้แก่ (1) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ (Academic Achievement) (2) ความพึงพอใจในงานของครู (Job Satisfaction) และ (3) การรับรู้ต่อประสิทธิผลของโรงเรียนทั้งหมด (Overall Perceptions of School Effectiveness) และได้ทัศนะคติเพิ่มเติมว่า โรงเรียนเป็นองค์การที่มีลักษณะเป็นระบบปิด ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) โดยใช้วิเคราะห์องค์ประกอบของกระบวนการภายใน 5 ประการ ได้แก่ การเรียนและการสอน โครงสร้างบุคคลวัฒนธรรม และบรรยากาศ ตลอดจนนโยบายทางการเมือง ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และถูกกำหนดโดยอำนาจและสภาพแวดล้อมภายนอก ส่วนผลผลิตจากโรงเรียนนั้นประกอบไปด้วย ผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานของนักเรียน ครู และผู้บริหาร ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ซึ่งสามารถใช้เป็นตัวชี้วัดในการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนได้ จากการประเมินมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายโดยเน้นให้ผู้เรียนมีคุณภาพมีคุณลักษณะเป็น “คนดี คนเก่ง และมีความสุข” เกิดการเรียนรู้และดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่าทั้งต่อตนเอง ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ จุดมุ่งหมายดังกล่าวถือเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาต้องคิดหาวิธีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพต่อไป

สรุปว่า จุดเน้นคุณภาพผู้เรียน เป็นสิ่งที่หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญมากที่สุด เรื่องการเรียนรู้จากกิจกรรม หรือการเรียนรู้นอกห้องเรียนอย่างจริงจัง โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสังคม เพราะถือเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนจุดเน้นเรื่องของคุณภาพผู้เรียนในช่วงแรกของการปฏิรูปการศึกษา

การจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพ

การจัดการศึกษาปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้น

พื้นฐานสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม และความเจริญก้าวหน้าทาง
 วิทยาการ เป็นการสร้างกลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบสนองความ
 ต้องการของบุคคล สังคมไทย ผู้เรียนมีศักยภาพ และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข
 มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพที่สามารถกำหนดจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อ
 จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 71) ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เพื่อเห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย
 และปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนเองนับถือ ยึดหลักปรัชญา
 เศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้เป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหาการใช้
 เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต
 และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย อนุรักษ์พัฒนาสิ่งแวดล้อม
 มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมี
 ความสุข

นอกจากนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนา
 ผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด
 นั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการ
 ใช้ภาษาในการถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยน
 ข้อมูลข่าวสาร
2. มีความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์
 การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างมีระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้าง
 องค์ความรู้ หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เผชิญได้
 อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจ
 ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมแสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มา
 ใช้ในการป้องกันและแก้ปัญหาและมีการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่
 เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องการทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดี ระกว้างบุคคล การจัดการปัญหา และความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยี ด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรมตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทยและ 8) มีจิตสาธารณะ และเนื่องจากมาตรฐานการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา จึงกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ ซึ่งสาระการเรียนรู้ ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบตามที่กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (2552-2561) โดยมีเป้าหมายภายในปี พ. ศ. 2561 มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยเน้นประเด็นหลัก 3 ประการ 1) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย 2) เพิ่มโอกาสทางการศึกษา และเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา

หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องมีกลไกในการดำเนินงาน เพื่อรองรับการปฏิรูปดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, น. 84) เป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล โดยมีจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนผ่านยุทธศาสตร์ที่มีความครอบคลุม ทั้งการพัฒนาวิชาการ การบริหารจัดการ การสร้างเครื่องข่ายการทำงาน และการกำกับติดตามใน 4 ยุทธศาสตร์ หลัก ดังนี้

1. เพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้ โดยเน้นความสามารถของทักษะจำเป็นพื้นฐานตามจุดเน้นที่ส่งผลต่อความจำเป็นในการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย
2. กระตุ้น แรงจูงใจ ส่งเสริมสนับสนุนการนำจุดเน้นไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในทุกรูปแบบ
3. สร้างความพร้อมให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ในการนำจุดเน้นสู่การปฏิบัติ
4. สร้างความเข้มแข็งสู่การกำกับติดตาม และประเมินผลให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนตามจุดเน้น

เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพตามจุดเน้น นักเรียนทุกคนมีความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะตามจุดเน้นแต่ละช่วงวัย ตัวชี้วัดความสำเร็จ ได้แก่ 1) ร้อยละของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพตามจุดเน้น 2) ระดับความสำเร็จของการนำจุดเน้นในการพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติ 3) ระดับความสำเร็จของสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ได้สำเร็จตามจุดเน้น และ 4) ระดับความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษาในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้ตามจุดเน้น

ฉะนั้น การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และเพื่อตัดสินการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนนั้นเกิดการพัฒนาการและเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ มีรายละเอียดดังนี้

1. ระดับชั้นเรียน เป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่ต้องการได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเอง โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
2. ระดับสถานศึกษา เป็นการตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค การศึกษา ผลการประเมิน การอ่าน คิววิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรม

พัฒนาผู้เรียน และการประเมินเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลตามการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีสิ่งที่จะต้องพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติและระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามแนวทางประกันคุณภาพ การศึกษา และรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน

3. ระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพการเรียนรู้ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่ ตามภาระของความรับผิดชอบสามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผู้เรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการ โดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังได้จากการตรวจสอบข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. ระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินผล จากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ ในระดับนโยบายของประเทศ

สรุปว่า การจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพเพื่อมุ่งเน้นการจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ละมีวัฒนธรรมที่ดีในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามศักยภาพเป็นการสร้างกลยุทธีใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคล สังคมไทย

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษาที่จะสามารถบันดาลให้การปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนเกิดขึ้นได้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ครบถ้วนในกระบวนการ เพราะผู้บริหารโรงเรียน คือ ผู้นำที่จะชี้นำสั่งการ และวางกรอบ

ทิศทางการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนที่เป็นไปตามกฎหมายและแนวนโยบายของรัฐ ครูยุคใหม่ที่กำลังทำการปฏิรูปการเรียนรู้ย่อมปรารถนาผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ ที่มีแนวการบริหารตอบสนองต่อการปฏิรูปการเรียนรู้เช่นเดียวกัน ผู้บริหารยุคใหม่จะมีบทบาทอย่างสำคัญในการบริหารโรงเรียนตามแนวการบริหารแบบใหม่ มีปรัชญา แนวคิด วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และวิธีการทำงานที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เช่น มีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการศึกษา ใฝ่รู้ และติดตามข้อมูลข่าวสารให้ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงของสังคม ประเทศ และในโลกลูกโลก มีแนวทางการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ หรือการบริหารจัดการแบบที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management)

สรุปที่กล่าวมา การบริหารสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและงานส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน ทั้งนี้สถานศึกษาต้องดำเนินการกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของสถานศึกษา กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับแต่ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสมประสพผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาพัฒนาบุคคลไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

การบริหารและการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นสถานศึกษาของรัฐสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีคณะกรรมการสถานศึกษาทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่และผู้ทรงคุณวุฒิ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องจัดระบบและการบริหารภายในหน่วยงาน โดยคำนึงถึงลักษณะงานที่ปฏิบัติ บทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และระเบียบแบบแผนอื่น ๆ นักวิชาการ ได้กล่าวถึงการจัดระบบและการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

ประยงค์ เนาบุตร (2555, น. 21) กล่าวว่า การจัดระบบและการบริหารสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นระบบใหม่ในสถานศึกษาหรือระบบย่อยในระบบใดระบบหนึ่งก็ตามก่อนตัดสินใจออกแบบระบบควรนึกถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องคือ

1. รูปแบบขององค์กร ซึ่งสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยส่วนใหญ่เป็นองค์กรรูปนัย (Formal Organization)

2. หน้าที่ของสถานศึกษา คือ ให้บริการทางการศึกษาแก่สังคมในฐานะที่เป็นหน่วยงานทางสังคมหน่วยหนึ่ง โดยบริการทางการศึกษาที่สถานศึกษาจะต้องจัดให้แก่สังคม ได้แก่ การให้การศึกษาทางด้านวิชาการ การฝึกอบรมทางด้านจริยธรรม คุณธรรม รวมทั้งวัฒนธรรมของชุมชนและการฝึกงานอาชีพ

3. บุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วยบุคลากรหลัก 2 กลุ่ม คือ ผู้รับบริการหรือนักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษาซึ่งแบ่งย่อยเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มบุคลากรที่มีอาชีพทางการศึกษาโดยตรง (Professional) ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน และกลุ่มบุคลากรที่ไม่มีอาชีพทางการศึกษาโดยตรง (Non - Professional) เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่เทคนิค บุคลากรทางการศึกษานักการภารโรง และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ

4. โครงสร้างการบริหาร และสายบังคับบัญชา หรือบางกรณีเรียกว่า “ระบบบริหาร” ซึ่งสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนิยมใช้ระบบบริหารราชการแบบ (Bureaucracy) ระบบดังกล่าวมีลักษณะสำคัญ (อำพร ธำรงลักษณ์, 2551 อ้างถึงใน ประยงค์ เนาวบุตร, 2555, น. 39) ว่าระบบดังกล่าวแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

- 4.1 มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ โดยกำหนดเป็นตำแหน่งต่าง ๆ
- 4.2 มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของครูหรือบุคลากรตามตำแหน่ง
- 4.3 การบริหารงานทุกชนิด ต้องอาศัยระเบียบและกฎเกณฑ์
- 4.4 มีการกำหนดวัน เวลาในการทำงานไว้อย่างชัดเจน และบุคลากรส่วนใหญ่ต้องทำงานเต็มเวลา การจัดระบบงานและการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพนั้น สถานศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา ควรกำหนดขั้นการดำเนินงานและปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1) กำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสถานศึกษาให้ชัดเจนเพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา

2) รวบรวมงานที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติให้ครบทุกด้านทั้งที่เป็นงานการเรียน การสอน งานที่เกี่ยวกับนโยบาย และแผนงานอื่น ๆ

3) จำแนกงานที่รวบรวมไว้เป็นหมวดหมู่ตามลักษณะงานที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน

4) กำหนดหน่วยงานย่อยภายในตามลักษณะงานตามที่จำแนกไว้

5) นำหน่วยงานย่อยมาจัดเป็นสายงาน โดยอาจจัดเป็นสายบังคับบัญชา (Line) และสายการประสานงานหรือร่วมงาน (Staff)

6) นำหน่วยงานย่อยที่จัดได้มารวมกันจัดเป็นแผนผังระบบขององค์กร

7) กำหนดตัวบุคคลที่รับผิดชอบงานแต่ละหน่วยงานทั้งในหน่วยงานหลัก และหน่วยงานย่อย

โดยทั่วไปแล้ว สถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรจัดให้มีระบบบริหารจำแนกตามลักษณะงานและความรับผิดชอบตามสายงาน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542; พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ, 2546; อุทัย บุญประเสริฐ และจิราภรณ์ จันทร์สุวัฒน์, 2544 อ้างถึงใน ประยูงค์ เนาวบุตร, 2555) ดังนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและวางแผนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายในการจัดการศึกษา หน่วยงานที่สูงกว่าระดับสถานศึกษา รวมทั้งมีหน้าที่รับผิดชอบการกำกับ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่กำหนดไว้

2. คณะกรรมการบริหารสถานศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารงานภายในสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่คณะกรรมการซึ่งอาจประกอบด้วยหัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอน

3. ฝ่ายการจัดการเรียนการสอนหรือฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องการจัดการเรียนการสอนทุกสาระวิชา โดยอาจแบ่งเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือกลุ่มวิชาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ฝ่ายสนับสนุนการเรียนการสอน หรือฝ่ายสนับสนุนวิชาการอาจประกอบด้วย ฝ่ายบริหารบุคคล ฝ่ายบริการ ฝ่ายธุรการหรือฝ่ายการเงิน และฝ่ายงานอื่น ตามปริมาณงานที่รับผิดชอบของแต่ละสถานศึกษา

สรุปว่า การจัดระบบและการบริหารสถานศึกษามีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องที่สำคัญคือ 1. รูปแบบขององค์กร 2. หน้าที่ของสถานศึกษา 3. บุคลากรในสถานศึกษา และ 4. โครงสร้างการบริหาร และสายบังคับบัญชา ซึ่งสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนิยมใช้ระบบบริหารราชการแบบ (Bureaucracy) ระบบดังกล่าวมีลักษณะสำคัญ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรจัดให้มีระบบบริหารจำแนกตามลักษณะงานและความรับผิดชอบตามสายงาน

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0

ความท้าทายของความเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21: ไทยแลนด์ 4.0

จากการศึกษาเอกสารและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความท้าทายของความเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21: ไทยแลนด์ 4.0 ไว้ดังนี้

พรชัย เจตามาน และคนอื่นๆ (2559, น. 21) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องความท้าทายของการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21: ไทยแลนด์ 4.0 ไว้ว่า เป้าหมายการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงจากเดิมของการเน้นองค์ความรู้มาเป็นเรื่องของสมรรถนะ การละเลิกการปรับเปลี่ยนกระบวนการด้านด้านการบริหารจัดการ หมายถึง ความล้มเหลวของการปฏิรูปในภาพรวมด้วยเช่นกัน การปรับเปลี่ยนจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. สภาพทางสังคมไทยในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นไปได้สูงมากที่จะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ สภาพที่เกิดขึ้นจากอันตรายการเกิดลดลง คนมีอายุยืนขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาด้วยเช่นกัน อย่างน้อยในสองประเด็น คือ 1) บุคลากรทางการศึกษาที่จะมีโอกาสขาดแคลนและจำเป็นต้องขยายอายุการทำงาน และ 2) การจัดการศึกษาจำเป็นต้องออกแบบสำหรับจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุมากขึ้น และการศึกษาก็ไม่สามารถหยุดอยู่เพียงในวัยการศึกษาหรือวัยทำงาน สองประเด็นนี้ เป็นโจทย์สำคัญหนึ่งสำหรับผู้บริหารในปัจจุบันที่จะต้องวางแผนการจัดการที่ชัดเจนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

2. ความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคน พฤติกรรมการใช้ชีวิตของคนจะเปลี่ยนไป สังเกตได้อย่างง่ายจากพฤติกรรมการซื้อสินค้า ที่ปัจจุบันการซื้อผ่านอินเทอร์เน็ตมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น เครื่องขายสังคมก็เข้ามามีบทบาทต่อการตัดสินใจมากขึ้น พฤติกรรมการทำงานของคนเปลี่ยนไป ต้องการความสำเร็จและการยอมรับที่เร็วมากขึ้น พฤติกรรมการทำงานของคนเปลี่ยนไปต้องการความสำเร็จและการยอมรับ การยึดมั่นในองค์กรอาจน้อยลงไป จึงเป็นความท้าทายของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรที่จะต้องเอื้อต่อการใช้ทรัพยากรอย่างเต็มประสิทธิภาพพร้อมกับการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากร ที่สามารถอยู่กับองค์กรไป

3. การเข้าถึงเทคโนโลยี ที่กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เด็กรุ่นใหม่จะใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ บุคลากรในวงการศึกษาจำเป็นต้องเป็นคนที่สามารถนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าพัฒนาความรู้ของตนเอง ขณะเดียวกันยังต้องสามารถนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการอีกด้วย แต่ทั้งนี้การยอมรับและการใช้เทคโนโลยีของบุคลากรจะมีระดับความสามารถที่แตกต่างกัน นำเอาเทคโนโลยีมาใช้จึงจำเป็นต้องมีแผนการจัดการที่ชัดเจน เช่นเดียวกันกับการวางโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีการลงทุนและพัฒนาบุคลากรไปพร้อม ๆ กัน

4. ความหลากหลายและความขัดแย้งกันในศตวรรษที่ 21 องค์กรจำเป็นต้องเป็นองค์กรที่เปิดรับความหลากหลายและความแตกต่างที่เกิดขึ้น พร้อม ๆ กับความจำเป็นในการสร้างให้เกิดความเป็นเอกภาพ เพราะเอกภาพในองค์กร คือ หัวใจของความสำเร็จ การทำงานเป็นทีม คือ เครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนสู่เป้าหมาย จากการสร้างการทำให้เกิดทีมในการทำงาน

5. ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ คนในยุคใหม่จะไม่ยึดติดกับที่ทำงานมีความพร้อมที่จะเปลี่ยนงานใหม่ได้ตลอดเวลา และจะทำงานแบบอิสระมากขึ้น ดังนั้นรูปแบบการบริหารจัดการจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ท้าทายของผู้บริหารในการปรับตัวให้เข้ากับทีมงานรุ่นใหม่ซึ่งความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่แตกต่างจากในยุคที่ผ่านมา

การจัดการความรู้ในองค์กร โดยการบริการจำเป็นต้องกระตุ้นให้คนในองค์กรพัฒนาความรู้สร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงานอยู่ เนื่องจากองค์กรต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ยิ่งไปกว่านี้จะนำพาองค์กรสู่การเป็นผู้นำได้และการจัดการความรู้ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่สร้างความรู้สึกร่วมของคนในองค์กร สร้างความภูมิใจในการทำงานและกระตุ้นให้การทำงานอย่างเต็มศักยภาพและประสิทธิภาพ การสร้างวัฒนธรรมองค์กรเอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วขึ้น องค์กรที่มีโครงสร้างการทำงานที่ไม่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง คือ องค์กรที่ขาดศักยภาพในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น

การสร้างให้องค์กรมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นการทำงานร่วมกันของคนในองค์กรเป็นกระบวนการที่ใช้เวลาปรับเปลี่ยนคนให้มีความเห็นร่วมกัน ทำงานร่วมกัน เป้าหมายเดียวกัน การทำงานอย่างเป็นเครือข่าย องค์กรที่ทำงานอย่างโดดเดี่ยวจะเป็นองค์กรที่ขาดประสิทธิภาพภายในไปโดยอัตโนมัติ จำเป็นต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และร่วมกันทำงานเพื่อผลักดันการจัดการที่มีประสิทธิภาพ และการทำงานร่วมกับสถานประกอบการเพื่อการเรียนรู้ซึ่งต้องการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนไปเป็น โจทย์ให้องค์กรทางการศึกษา จำเป็นต้องเพิ่มการทำงานร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และต้องสนองตอบขณะเดียวกันจะต้องเรียนรู้ถึงความต้องการของสถานศึกษาประกอบการที่องค์กรทางการศึกษาต้องเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในการเข้าสู่การทำงานการศึกษาต่อได้อย่างมีสมรรถนะ

ณัฐพร เห็นเจริญเลิศ ทศนิษฐ์วรรณ ศรีประดิษฐ์ และปิยพร นุรารักษ์ (2557) กล่าวว่า การศึกษาในอนาคตจะต้องปรับเปลี่ยนอนาคตชีวิตผู้คนจะมีอายุขัย (Life Expectancy) ยืนยาวขึ้นสูงขึ้น ชีวิตจะอยู่กับเครื่องจักรที่ฉลาดมากขึ้น ผู้คนมีทัศนวิสัย (Visibility) สูงขึ้น ข้อมูลทำให้เรามีการมองเห็นและรู้ได้มากขึ้น คนเราจะอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมที่ใหม่ ต้องอยู่บนการรู้เท่าทันสื่อ การแสวงหาความรู้ทำได้เร็วมากขึ้น เทคโนโลยีจะปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตวิธีการทำงาน และโครงสร้างองค์กรจะเปลี่ยนไปจากเดิม ตัวแปรระยะทาง เวลา สถานที่เปลี่ยนไป สามารถเชื่อมต่อทั่วโลก (Global Connect) ทำให้ทุกคนเป็นพลเมืองโลก (Global Citizen) นักศึกษาวุ่นนี้ อีกกว่าสิบปีจึงเข้าสู่ตลาดแรงงานแรงกดดันที่ต้องเผชิญหน้ากับความท้าทายด้วยการเตรียมคนเพื่ออนาคต ต้องต้อง

ตอบโจทย์ การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว มีพลวัตที่ทำให้องค์กรการเปลี่ยนการศึกษาต้องปรับตัวเอง โดยเร็ว

การเรียนรู้ของคนรุ่นใหม่ในยุคดิจิทัล ความรู้ต้องลอยอยู่บนคลาวด์ (Cloud) ความรู้ที่เป็นเนื้อหา มองเห็นง่ายซึ่งต้องใช้ทฤษฎีการเรียนรู้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เป็นการเรียนรู้ที่ปราศจากการอ้างอิงถึงกระบวนการต่าง ๆ ทางความคิด (Mental Processes) เป้าหมายมุ่งที่จะสังเกตพฤติกรรมและทำอย่างไรที่จะปรับปรุงองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมเสียมากกว่าการที่ผู้เรียนถูกจัดให้อยู่ในสภาพของการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่จัดให้และการเรียนรู้ดูเหมือนว่าส่วนใหญ่เป็นกระบวนการที่ถูกจัดกระทำขึ้น (โดยครูหรือบุคคลอื่น ๆ) ในขณะนี้คือสิ่งบ่งชี้ที่เห็นได้ชัดเจนอยู่แล้วว่าการกระทำเช่นนี้ไม่ได้ให้ความสนใจกับกระบวนการทางความคิดของผู้เรียนเท่าใดนัก ผู้เรียนต้องตอบสนอง “คำสั่ง” จากสิ่งแวดล้อมหรือเงื่อนไขที่กำหนดให้เท่านั้น และสิ่งที่สำคัญคือ องค์ความรู้เป็นสิ่งที่ถูกมอบให้และเป็นองค์ความรู้ที่สมบูรณ์แบบ (Absolute) ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่ถูกจัดเตรียมจัดหาหรือกำหนดให้ อย่างตายตัว

2. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธิปัญญา (Cognitivism) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธิปัญญา (Cognitivism) ให้ความสนใจเกี่ยวกับกระบวนการคิด การให้เหตุผลของผู้เรียน พุทธิปัญญา (Cognitive) เป็นการให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษากับปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าภายนอก (ส่งผ่านโดยสื่อต่าง ๆ) กับสิ่งเร้าภายในซึ่งได้แก่ ความรู้ความเข้าใจหรือกระบวนการรู้คิด (Cognitive Process) หรืออาจกล่าวได้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มพุทธิปัญญานี้ให้ความสำคัญกับความสามารถในการตั้งวัตถุประสงค์ การวางแผน ความตั้งใจ ความคิด ความจำ ความคัดเลือก การให้ความหมายกับสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่ได้จากประสบการณ์

3. ทฤษฎีสร้างความรู้ใหม่โดยผู้เรียนเอง (Constructivism) ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ หรือทฤษฎีสร้างความรู้ใหม่โดยผู้เรียนเอง (Constructivism) ให้ความสำคัญกับตัวผู้เรียนหรือนักเรียน มากกว่าครูหรือผู้สอน ผู้เรียนจะเป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ (Interact) กับวัตถุ (Object) หรือเหตุการณ์ ด้วยตัวของเขาเอง ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจในวัตถุหรือเหตุการณ์นั้น ซึ่งก็คือ การสร้าง (Construct) การทำความเข้าใจ (Conceptualization) และการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตัวของเขาเอง

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ในยุคโลกดิจิทัล (Connectivism) ทฤษฎีการเรียนรู้ในยุคโลกดิจิทัล หรือทฤษฎีเชื่อมโยงความรู้ (Connectivism) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการสร้างและการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการพัฒนาเป็นเครือข่าย (Network) โดยการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการตัดสินใจของผู้เรียนที่จะเลือกสรรทรัพยากรการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งอยู่รอบตัว โดยเฉพาะข้อมูลบนเครือข่ายออนไลน์

แล้วนำมาคัดกรองจนทำให้ทรัพยากรการเรียนรู้ต่าง ๆ เหล่านั้นมีความหมายสำหรับตัวเอง ซึ่งเกิดจากการเชื่อมโยงกับสังคมนรอบตัวและการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน ผู้เรียน และสื่อ ดังนั้น การจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้วยทฤษฎีเชื่อมโยงความรู้ (Connectivism) ผ่านสื่อสังคมออนไลน์จึงเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สามารถเชื่อมโยงความรู้ ความคิด และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เรียนร่วมกันบนสื่อสังคมออนไลน์ จนผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จนสามารถนำ การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงระหว่างกันมาพัฒนาทักษะการเรียนรู้ การทำงานเป็นกลุ่ม การสืบเสาะ แสวงหาความรู้ และการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การเรียนรู้ในโลกยุคดิจิทัล โมเดลการเรียนรู้ไปสู่การค้นหา ใช้ขุมความรู้ดิจิทัล ความรู้ บนคลาวด์ (Cloud) เป็นหัวใจการศึกษายุคใหม่ เมื่ออยากรู้อะไรก็สอยลงมา เมื่อครุ่นถาม นิสิตก็มุด จากสมาร์ทโฟนแล้วเงยหน้าตอบ การเรียนการสอนในวันนี้ต้องเน้นทักษะมากกว่าเนื้อหา ขณะที่ อาจารย์สอนหนังสือนักศึกษาตรวจสอบ ข้อมูลที่อาจารย์สอนได้ทันที โดยเข้าถึงกลุ่มข้อมูล ความรู้ ในคลาวด์ (Cloud) ได้ง่าย และเร็วมาก ถ้าอาจารย์สอน เนื้อหาข้อมูล แม่น เพราะถูกตรวจสอบ

การศึกษาในยุคอุตสาหกรรม ผลิตแบบจำนวนมาก (Mass Production) จบออกมา เหมือนกัน โรงเรียน วิทยาลัย เหมือนโรงงานอุตสาหกรรม (Factory) นักศึกษาเหมือนสินค้า (Product) หลักสูตรเหมือนข้อกำหนด (Spec) การสอบเหมือนการควบคุมคุณภาพ (QC) ปริญญา เหมือนใบรับประกันสินค้า ชื่อโรงเรียน หรือมหาวิทยาลัยเหมือนตราสินค้า (Brand)

ความท้าทายสู่กรอบความคิดใหม่ (New Paradigm) ต้องคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

1. การศึกษาที่จัดขึ้นเฉพาะบุคคล (Individual Person)
2. ต้องนำจุดเด่น ความเก่งของแต่ละคนออกมา (Bring the Best in Ones Talents)
3. ต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทางดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงเร็ว (Information Climates)
4. ความรู้ไม่มีประโยชน์อะไรถ้าเอามาใช้ไม่เป็น (Knowledge is Useless without Application)
5. ต้องเข้ากันได้กับระบบเดิม (At Least Partially Compatible with the Old System)
6. ต้องต้นทุนต่ำ (Cost Effective) ต้องเชื่อมโยงกับการพัฒนาความเจริญของมนุษย์ เช่น เรื่องการเมือง เศรษฐศาสตร์ ศาสนา สาธารณสุข

การเปลี่ยนกรอบความคิดสำหรับ Generation Z

1. ทักษะ (Skill) มีความสำคัญมากกว่าเนื้อหา (Content)

2. กระบวนการเรียนรู้ที่มีความสำคัญมากกว่าหลักสูตร ความรู้มีมากกว่าหลักสูตร ไม่ควรมีกรอบความคิด

3. บูรณาการความรู้กับชีวิต และการใช้ประโยชน์มีความสำคัญกว่าใบปริญญา

4. คิดได้เอง สร้างสรรค์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ได้ มีการสำคัญมากกว่าการท่องจำ

5. เทคโนโลยีช่วยการเรียนรู้และพัฒนา มีความสำคัญกว่าการเรียนในห้อง

การปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารแนวคิดที่เกี่ยวข้อง มีหน่วยงานได้กล่าวถึงการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ไว้ดังนี้

สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (2560, น. 38) แนวคิดการสร้างการเติบโตเพื่อเติมเต็มศักยภาพของประชาชน (Growth for People/People for Growth) นำมาสู่ประเด็นท้าทายดังนี้

1. จะพัฒนาอย่างไรให้คนไทยเป็นคนที่มีความมุ่งมั่น มีความมุ่งมั่น เพื่อให้มีชีวิตอยู่อย่างมีพลังและมีความหมาย (Purpople)

2. จะพัฒนาอย่างไรให้คนไทยเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการรังสรรค์ นวัตกรรม (Innovative People)

3. การพัฒนาอย่างไรให้คนไทยเป็นคนที่มีความจิตสำนึก ยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง (Mindful People)

4. จะพัฒนาอย่างไรให้คนไทยเป็นคนที่มุ่งการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ (Action-Based People)

จากประเด็นท้าทายดังกล่าวข้างต้นนำมาสู่ “การปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้” ของคนไทยทั้งระบบ ดังนี้

1. การปรับเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างแรงบันดาลใจ มีความมุ่งมั่น เพื่อให้มีชีวิตอยู่อย่างมีพลังและมีความหมาย (Purposeful Learning)

1.1 ปรับเปลี่ยนจากการเรียนแบบเฉื่อยชา (Passive Learning) เป็นการเรียนรู้ด้วยความกระตือรือร้น (Active Learning)

1.2 ปรับเปลี่ยนจากการเรียนภาคบังคับ (Duty-Driven) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความอยากรู้ อยากทำ และอยากเป็น (Passion -Driven)

1.3 ปรับเปลี่ยนจากการเรียนตามมาตรฐาน (Standardized) เป็นการเรียนรู้เพื่อตอบโจทย์เฉพาะบุคคล (Personalized)

2. การปรับเปลี่ยนเรียนรู้ในห้องเรียน ในโรงเรียน และในระบบ เป็นการเรียนรู้ นอกห้องเรียน นอกโรงเรียน นอกกระบบ

2.2 ปรับเปลี่ยนจากการเรียนจากข้อเท็จจริง (Fact-Based) เป็นการเรียนที่เริ่ม จากการใช้ความคิด (Idea-Based)

2.3 การปรับเปลี่ยนจากความคิดในกรอบ (In the Bok) เป็นการคิดนอกกรอบ (Out the Bok)

2.4 ปรับเปลี่ยนจากการเรียนแบบถ่ายทอด (Transmitting) เป็นการเรียนแบบ ชี้นำ (Mentoring)

3. การปรับเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะ ยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง (Mindful Learning)

3.1 ปรับเปลี่ยนจากการเน้นผลประโยชน์ร่วม (Common Interest) เป็นการเน้น สร้างคุณค่าร่วม (Sharing Value)

3.2 ปรับเปลี่ยนจากการมุ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์ในรายบุคคล (Individual creating) เป็นการมุ่งเน้นการระดมความคิดสร้างสรรค์แบบกลุ่ม (Common Creating)

3.3 การปรับเปลี่ยนจากการให้รางวัลจากการแข่งขัน (Competing Incentive) เป็นการให้รางวัลจากการทำงานร่วมกัน (Sharing Incentive)

4. การปรับเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อมุ่งการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ (Result-Based Learning)

4.1 ปรับเปลี่ยนจากการเรียนทฤษฎี เป็นการเรียนที่เน้นการวิเคราะห์ และ แก้ปัญหา

4.2 ปรับเปลี่ยนจากการเรียนแบบบรรยาย เป็นการทำให้โครงการและแก้ปัญหา โจทย์ในรูปแบบต่าง ๆ

4.3 ปรับเปลี่ยนจากการวัดความสำเร็จจากระบบการนับหน่วยคิดเป็นการวัด ความสำเร็จจากการบรรลุผลสัมฤทธิ์

4.4 ปรับเปลี่ยนจากการเรียนเพื่อวุฒิการศึกษา เป็นการเรียนเพื่อประกอบ อาชีพ การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ 21 และการเตรียมคนไทย 4.0 สู่ โลกที่หนึ่งผ่าน 4 กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว จะเป็นหัวใจสำคัญในการเปลี่ยนผ่านสังคมไทยไปสู่ “สังคมไทย 4.0” นั่นคือ สังคมที่มีความหวัง (Hope) สังคมที่เป็นสุข (Happiness) และสังคมที่มีความสมานฉันท์ (Harmony) ในที่สุด การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ 21 และการเตรียมคนไทย 4.0 สู่โลกที่หนึ่งผ่าน 4 กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว จะก่อให้เกิดการ

ปรับเปลี่ยนเป้าหมายและระบบการบริหารจัดการ การเรียนรู้ กระบวนทัศน์และทักษะครู หลักสูตร การเรียนการสอน รูปแบบการเรียนการสอน ตลอดจนระบบนิเวศน์ของการเรียนรู้

การจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ ยุคไทยแลนด์ 4.0

สิ่งที่จะทำให้ผลผลิตหรือผู้เรียนมีคุณลักษณะตามความมุ่งหมาย กล่าวคือ มีคุณลักษณะของคนในศตวรรษที่ 21 ได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการจัดการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับต่าง ๆ การจัดการศึกษาจะไม่บรรลุผลสำเร็จได้เลยหากขาดการจัดการเรียนรู้เป็นวิถีทาง (Path/Mean/Way) ที่จะนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ หากขาดซึ่งการจัดการเรียนรู้เสียแล้ว การคาดหวังความสำเร็จของการจัดการศึกษาย่อมเป็นไปได้ ดังนั้น แนวทางการพัฒนาทำให้บุคคลมีคุณลักษณะของคนในยุคศตวรรษที่ 21 จึงเป็นเรื่องของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับยุคไทยแลนด์ 4.0

แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยเพื่อรองรับนโยบายไทยแลนด์ 4.0

วิจารณ์ พานิช (2555, น.47) ตั้งข้อสังเกตว่าการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 มีความแตกต่างจากการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 20 และ 19 อย่างสิ้นเชิง วิธีการหลายอย่างที่เคยใช้ได้ผลดีถือเป็นวิธีการที่ล้าสมัย เช่น การสอนหน้าชั้น โดยครูบอกสาระวิชาให้นักเรียนจด หรือการสอนแบบบรรยายหน้าชั้น (เล็คเชอร์) ในมหาวิทยาลัยถือเป็นวิธีการเรียนแบบนักเรียนเป็นผู้รับถ่ายทอดสาระเนื้อหาความรู้ด้วยเหตุผลหลายประการ การเรียนรู้ที่ได้ผลดีต้องเป็นวิธีการที่นักเรียนเป็นผู้ลงมือทำ (Learning by Doing) มิใช่ให้นักเรียนเป็นผู้ฟังและจดจำ

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และเพียววี ยินดีสุข (2557) ได้เปรียบเทียบกระบวนทัศน์การสอนแบบเดิมและกระบวนทัศน์การสอนแบบใหม่ ดังนี้

ตารางที่ 2.1 เปรียบเทียบกระบวนทัศน์การสอนแบบเดิมและกระบวนทัศน์การสอนแบบใหม่

กระบวนทัศน์ใหม่ของการเรียนรู้	กระบวนทัศน์เดิมของการเรียนรู้
1. การเรียนรู้เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน เป็นรายบุคคล 1.1 ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ 1.2 เป็นโปรแกรมเน้นเอกัตบุคคล 1.3 เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง	1. การสอนแบบให้ทำตามหรือทำให้เหมือนต้นแบบ 1.1 ผู้เรียนทำตาม ปฏิบัติตามครู 1.2 เป็น โปรแกรมที่มีมาตรฐาน ไม่มีการยืดหยุ่น 1.3 รับความรู้จากครู โดยตรง 1.4 การเรียนรู้เป็นกระบวนการรับรู้ทางวิทยาศาสตร์

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

กระบวนทัศน์ใหม่ของการเรียนรู้	กระบวนทัศน์เดิมของการเรียนรู้
1.4 การเรียนรู้เป็นกระบวนการสืบค้นและเป็นการค้นพบด้วยตนเอง 1.5 เน้น “จะเรียนอย่างไร” “คิด” และ “สร้างสรรค์” 1.6 เรียนรู้ด้วยความสนุกสนานและได้รับรางวัลไปในตัว 2. การเรียนรู้ที่เน้นท้องถิ่นและเน้นความเป็นสากลโลก 2.1 มีแหล่งเรียนรู้หลากหลายทั้งในและนอกโรงเรียน ในท้องถิ่น ในชุมชนและในจังหวัด 2.2 การเรียนรู้เน้นกลุ่ม / ทีม และการสร้างเครือข่าย 2.3 การเรียนรู้เกิดได้ทุกเวลา ทุกสถานที่และเป็นการเรียนรู้ที่ยั่งยืน 2.4 ให้ออกโอกาสการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ 2.5 การเรียนรู้ที่เน้นจากชั้นเรียนสู่โลกภายนอก 2.6 เป็นการเรียนรู้ที่เน้นทั้งชุมชนและความเป็นสากล	1.5 การเรียนรู้เน้นการได้รับความรู้และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ 1.6 การเรียนรู้เป็นความยากต่อผู้เรียนที่จะมีโอกาสรับรางวัลจากสถาบันอื่น 2. การเรียนรู้ภายในขอบเขตโรงเรียน 2.1 ครูมีบทบาทสำคัญที่สุดครูเป็นแหล่งความรู้ที่ยิ่งใหญ่และสมบูรณ์ 2.2 เป็นการเรียนรู้แบบแยกส่วนไม่เน้นการบูรณาการด้วยทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการเรียนการสอนแบบบูรณาการ 2.3 การเรียนรู้เกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียนในเวลาที่กำหนดได้ใหม่ 2.4 เป็นการเรียนรู้ที่จำกัดโอกาสของผู้เรียนทั้งเวลา สถานที่ และความต้องการของแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างกัน 2.5 ประสบการณ์เรียนรู้มาจากโรงเรียนจัดเป็นหลัก 2.6 เป็นการเรียนรู้เฉพาะในโรงเรียน

จากกระบวนทัศน์ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นแนวคิดเชิงหลักการ จึงสามารถที่จะนำรูปแบบการสอนวิธีสอน หรือเทคนิคการสอนต่าง ๆ มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ ยกตัวอย่างเช่น การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project –Based Learning), การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem–Based Learning) เป็นต้น อย่างไรก็ตามการที่จะสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้นั้นย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหลายประการ เช่น การบริหาร ผู้บริหาร ครู หลักสูตร โรงเรียน ห้องเรียน เป็นต้น

1. ครู

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ынดีสุข (2557) กล่าวว่า ครูจะต้องมีทักษะ 7C ซึ่งเป็นทักษะที่ได้จากการวิเคราะห์สิ่งที่ครูต้องปฏิบัติและพึงมีตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเป็นทักษะที่ครูควรได้รับการพัฒนาเพื่อการเป็นครูมืออาชีพ ได้แก่ ทักษะดังนี้

1.1 ทักษะ C1: การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)

1.2 ทักษะ C2: การเรียนรู้เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child – Centered Approach)

1.3 ทักษะ C3: การนำนวัตกรรมไปใช้ (Classroom Innovation Implementation)

1.4 ทักษะ C4: การประเมินตามสภาพจริง (Classroom Authentic Assessment)

1.5 ทักษะ C5: การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research)

1.6 ทักษะ C6: การจัดการชั้นเรียน (Classroom Management)

1.7 ทักษะ C7: การเสริมสร้างลักษณะ (Character Enhancement)

สุพรทิพย์ ธนภัทร โชติวัตร (2557, น. 62) ได้สังเคราะห์คุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 พบว่าแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ด้านความรู้ความสามารถในสาขาวิชา ประกอบด้วย 6 คุณลักษณะย่อย ได้แก่ 1) มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชา 2) มีเทคนิค วิธีการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลาย 3) มีทักษะการคำนวณ 4) มีความสามารถในการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย 5) รู้จักและเข้าใจผู้เรียน 6) มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผนการสอน กิจกรรม และการประเมินผลที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ด้านที่ 2 ด้านการปฏิบัติตนและเห็นคุณค่าวิชาชีพครู ประกอบด้วย 7 คุณลักษณะย่อย คือ 1) เป็นผู้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ 2) มีสัมพันธที่ดีระหว่างบุคคล ทำงานเป็นทีมได้ 3) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต และจรรยาบรรณในวิชาชีพ 4) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ 5) รักและศรัทธาในวิชาชีพครู 6) เป็นผู้มีความมุ่งมั่นทางวิชาการ 7) ปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงาน และด้านที่ 3 ด้านสังคมพหุวัฒนธรรมประกอบด้วย 5 คุณลักษณะย่อย ได้แก่ 1) มีความสามารถในการใช้ภาษา/การสื่อสาร 2) เป็นผู้เลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม 3) เป็นผู้รอบรู้ เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทันสมัยทันเหตุการณ์ 4) มีความคิดและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 5) มีความสามารถในการบริหารจัดการ

2. ผู้บริหารสถานศึกษา

จากงานเขียนเรื่องกระบวนทัศน์ใหม่ของการศึกษาระดับต้นๆ ต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21 ของวิโรจน์ สารรัตนะ (2556, น. 28) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำทักษะ และทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ว่าผู้นำสถานศึกษาเป็นบุคคลที่ถูกคาดหวังให้ปฏิบัติตามคำสั่งของหน่วยงานระดับจังหวัดหรือระดับแผนงานเกี่ยวกับงานบุคลากร การจัดซื้อจัดจ้าง การงบประมาณ การจัดการเดินทางและสนามเด็กเล่นที่ปลอดภัย ความสัมพันธ์กับสาธารณะและอื่น ๆ ที่จะทำให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างราบรื่น รวมทั้งบทบาทสำคัญในการพัฒนาการสอนและการเรียนรู้ แต่ในระยะต่อไปผู้บริหารสถานศึกษา (Principals) จะต้องทำงานเพื่อให้มีความมั่นใจได้ว่า ตนเองได้ทำหน้าที่เป็นเช่นผู้นำ (As Leader) เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน (Student Learning) เพราะการเรียนรู้จะเกิดขึ้นไม่ได้หากขาดการใช้ภาวะผู้นำ (Leadership) โดยภาวะผู้นำสถานศึกษา (School Leadership) หมายถึงแต่ละบุคคลต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการ การประเมินผล และเทคนิคการสอน มีการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะร่วมกับครู การรวบรวม วิเคราะห์ และการใช้ข้อมูลเพื่อ

ประกอบการตัดสินใจ ผู้นำถูกคาดหวังให้ทำงานร่วมกับครู นักเรียน ผู้ปกครอง สมาชิกในชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้มีความมั่นใจได้ว่าความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคนได้รับการตอบสนอง และนั่นหมายความว่าสมาชิกในโรงเรียนจะต้องมีภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) เพื่อให้แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำมาจากสมาชิกทุกคนร่วมกัน แต่ก็มีได้หมายความว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะปลีกตัวจากความรับผิดชอบนี้ออกไป แต่กลับจะต้องสนับสนุนให้มีความรับผิดชอบร่วม (Shared Responsibility) ในการระบุปัญหาการสร้างทางเล็อก และการนำไปปฏิบัติ

แนวทางในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อรองรับการศึกษา 4.0

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2557) ได้มอบหมายให้สถาบันบัณฑิต-บริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทำวิจัยเรื่อง “การกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21” ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 จะประกอบไปด้วยแนวทางในการดำเนินการที่สำคัญทั้งการ “ซ่อม” และการ “สร้าง” ควบคู่กันไปเพื่อเป็นการปรับแต่งซ่อมแซมกลไกการศึกษาเดิมให้ดียิ่งขึ้นและสร้างเสริมกลไกใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นเพื่อตอบสนอง พลวัตการเปลี่ยนแปลงแห่งศตวรรษที่ 21 รวมถึงสร้างพลังของการเปลี่ยนแปลงของการพัฒนาการศึกษาเรียนรู้ของไทยในทางปฏิบัติอย่างยั่งยืนและสมดุล เป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง

กระบวนการซ่อม

1. ปฏิรูประบบการผลิตครูและพัฒนาศักยภาพครูประจำการ
2. ปฏิรูปการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
3. ปฏิรูประบบการประเมิน เน้นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Formative Assessment)
4. ปฏิรูปเชิงโครงสร้าง และบริหารการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนปฏิรูประบบการบริหารจัดการ (Management System)

กระบวนการสร้าง

5. สร้างสังคมแห่งปัญญา (Wisdom-based Society) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Supportive Learning Environment) เพื่อสร้างมนุษย์ที่สมบูรณ์ (ไม่ใช่แค่เน้นแต่วิชาการ)

แนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อรองรับนโยบายไทยแลนด์ 4.0

ปรัชญา ทฤษฎี แนวคิดทางการศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษายุค 4.0

นักวิชาการอธิบายเกี่ยวกับปรัชญา ทฤษฎีและแนวคิดทางการศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษายุค 4.0 ซึ่งมี ลักษณะเด่นตรงที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้และนวัตกรรม/ผลผลิตหรือผลงาน มีดังนี้

ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2559, น. 24) เสนอว่าปรัชญาการศึกษา ที่สอดคล้องกับการศึกษายุค 4.0 คือปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพว่าเป็นปรัชญาการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างผลผลิตสร้างสรรค์ที่เหมาะสมกับบริบทไทย แทนการศึกษาแบบเดิมที่เน้นการบริโภคความรู้จาก ผู้อื่น โดยเฉพาะจากต่างชาติแต่เพียงอย่างเดียว โดยไพฑูรย์ สินลารัตน์ขยายความว่าการศึกษาระบบสร้างสรรค์ และผลิตภาพต้องเน้นที่การคิดสร้างสรรค์แล้วแปรเป็นผลผลิต ซึ่งการที่บุคคลจะมีความคิดสร้างสรรค์ได้ก็ต้อง มีทักษะการวิเคราะห์ได้ก่อน นอกจากนี้การสร้างผลผลิตก็ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมควบคู่ด้วย ส่วนผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการศึกษาระบบสร้างสรรค์และผลิตภาพคือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตที่จะช่วย แก้ปัญหาบริโภคนิยมได้คือการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดผลิตภาพและการรับผิดชอบต่อสังคม

หลักสูตรยุค 4.0

ในยุคการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ซึ่งมีการปฏิวัติของเทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลทำให้ระบบเศรษฐกิจ และความต้องการแรงงานเปลี่ยนไป ดังนั้นการศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับตัว เฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมคนให้มีสมรรถนะที่พร้อมสำหรับรองรับเศรษฐกิจและสังคมยุค 4.0 ในศตวรรษที่ 21 โดยเริ่มจากการปรับเปลี่ยนจากการจัดหลักสูตรแบบเน้นเนื้อหาเป็นหลักสูตรแบบเน้นสมรรถนะ สอดคล้องกับแนวคิดของกฤตธี วงศ์สถิต (2560, น. 28) ที่เสนอว่าหลักสูตรของโรงเรียนในยุค 4.0 ต้องมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในด้านต่อไปนี้ การคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรม ภาวะผู้นำและการประกอบอาชีพ มีคุณธรรม

นักวิชาการยังสนับสนุนว่าหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 และหลักสูตรที่เหมาะสมกับพัฒนานวัตกรรมซึ่งสอดคล้องกับการศึกษายุค 4.0 ว่าควรมีความยืดหยุ่น ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล (Personalize) บูรณาการข้ามสาขาวิชา เน้นแก่นความรู้ที่สำคัญ/แนวคิดหลัก เน้นการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงและทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ (สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคนอื่น ๆ, 2556) สำหรับหลักสูตรที่มีลักษณะสอดคล้องกับคำอธิบายข้างต้น ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรแบบเน้นสมรรถนะ และ 2) การพัฒนาหลักสูตร แบบโมดูล

การเรียนการสอนยุค 4.0

นักวิชาการหลายคนระบุถึงการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการศึกษายุค 4.0 ว่าควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ ส่งเสริมการเรียนรู้จากกระบวนการคิดเชิงออกแบบและสร้างสรรค์นวัตกรรม/

ผลิต การทำโครงการที่เกี่ยวกับการประกอบการและปฏิบัติงานในสถานประกอบการ การทำวิจัย การแก้ปัญหา การร่วมมือทำงานและเรียนรู้ในลักษณะชุมชนการเรียนรู้ การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงและ การปฏิบัติงานในบริบทจริง การเรียนรู้แบบสหวิทยาการ และการเรียนรู้แบบผสมผสานการใช้เทคโนโลยี (เย็น ภู่วรรณ, 2558, น. 9) สำหรับวิธีการสอนที่สอดคล้องกับแนวคิดข้างต้นจำแนกได้ดังนี้

1. วิธีการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาศักยภาพด้านนวัตกรรม ได้แก่

1.1 การเรียนรู้โดยใช้การออกแบบเป็นฐาน (Design-based Learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการกระบวนการคิดเชิงออกแบบ สำหรับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้การออกแบบเป็นฐานมีขั้นตอน ดังนี้ 1) การทำความเข้าใจความต้องการของผู้ใช้ (Empathy) ตัวอย่างของกิจกรรมในขั้นนี้ได้แก่ การเรียนรู้ภาคสนามโดยการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ปัญหาและความต้องการของผู้ใช้ 2) ระบุปัญหา (Define) ซึ่ง เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์ ทัศนคติและจัดลำดับความสำคัญความต้องการของผู้ใช้ ปรัชญาหรือกับเพื่อนร่วมทีมและใช้ดุลยพินิจในการระบุประเด็นปัญหา 3) การสร้างไอเดีย (Ideate) โดยการระดมความคิดเพื่อหา แนวทางแก้ปัญหา ตัวอย่างของกิจกรรมการเรียนในขั้นนี้ ได้แก่ การระดมสมอง การใช้แผนผังความคิด เป็นต้น 4) การพัฒนาต้นแบบ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความคิดให้มีความเป็นรูปธรรมที่แสดงออกได้ในหลายรูปแบบ เช่น ผลิตภัณฑ์ แผนภาพแสดงลำดับเหตุการณ์ (Storyboard) หรือการแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น และ 5) การทดสอบ โดยการนำต้นแบบที่ได้ไปทดสอบกับผู้ใช้เพื่อรับข้อมูลย้อนกลับ สำหรับปรับปรุงต่อไป การทดสอบและปรับปรุงจะเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการกลับไปกลับมาจนได้นวัตกรรมที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ (Hasso Platter Institute of Design at Stanford, 2010)

1.2 การเรียนรู้นวัตกรรม (Innovation Learning: IL) ตามแนวคิดของ ธอร์สเตทสัน และเดนทอล (Thorsteinsson & Denton, 2003) ซึ่งมีวิธีการที่คล้ายกับการเรียนรู้โดยใช้การออกแบบเป็นฐาน การเรียนรู้นวัตกรรมเป็นวิธีการสอนที่มุ่งพัฒนาทักษะการสร้างความคิดใหม่ ๆ (Fdeation Skill) และศักยภาพในการสร้างนวัตกรรม โดยผู้เรียนเสนอ แนวคิดและวิจัยเพื่อหาทางออกในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง สำหรับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของการเรียนรู้ นวัตกรรมมีดังนี้ 1) ผู้เรียนสำรวจสภาพแวดล้อมนอกโรงเรียนเพื่อระบุความต้องการและปัญหา 2) ผู้เรียนระดมสมองเพื่อหาทางออก 3) ผู้เรียนเลือกแนวคิดตั้งต้นในการสร้างนวัตกรรมและนำไปปรึกษากับผู้สอน 4) ผู้เรียน ร่าง/พัฒนาต้นแบบและทางออกเชิงเทคนิคและนำไปปรึกษากับผู้สอน 5) การพัฒนาต้นแบบสุดท้ายโดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่หาได้ทั่วไปในชั้นเรียน 6) ทำโปสเตอร์สำหรับนำเสนอผลงาน ซึ่งควรแสดงกลไกการทำงานของ นวัตกรรม กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ใช้นวัตกรรม วิธีการใช้นวัตกรรมและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สร้างนวัตกรรม

1.3) การเรียนการสอนแบบการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ (CCPR) ตามแนวคิดของไฟฟูร์ย์ สินลาร์ตัน (2559, น.17) รูปแบบการสอนแบบการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ (CCPR) ซึ่งย่อมาจาก คิควิเคราะห์ (Critical) คิควิสร้างสรรค์ (Creative) คิควิผลิตภาพ (Productive) และคิควิรับผิดชอบ (Responsibility) ในวิธีการสอนแบบนี้เน้นให้ผู้เรียน ต้องคิดสร้างสรรค์และนำความคิดสร้างสรรค์ไปสร้างผลงาน แต่ก่อนจะคิดสร้างสรรค์ได้ ผู้เรียนจะต้องมีทักษะ การคิดวิเคราะห์ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องสามารถสร้างผลงาน โดยมีความรับผิดชอบต่อสังคม รูปแบบการสอนแบบการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ (CCPR) ประกอบด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ย่อย ๆ 4 วิธี ได้แก่ 1) การเรียนรู้แบบคิดวิเคราะห์ (Critical Based) คือการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่อไปนี้ การวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายบุคคล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การประเมินบทบาทตนกับตนเอง 2) การเรียนรู้แบบคิดสร้างสรรค์ (Creative-Based) คือการสอนที่เน้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ 3) การเรียนรู้แบบคิดผลิตภาพ (Productivity-Based) คือ การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนสร้างผลผลิต ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่อไปนี้ การกำหนดเป้าหมายในการ สร้างผลงาน การแสวงหาวิธีการสร้างผลงาน การทดสอบ/ประเมินคุณภาพงาน และการปรับปรุงผลงาน 4) การเรียนรู้แบบคิควิรับผิดชอบ (Responsibility-Based) คือ การเรียนรู้ที่เน้นเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และการมีจิตสาธารณะ

2) การเรียนรู้ความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Learning) ในความหมายที่กว้างที่ไม่จำกัดเฉพาะในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างธุรกิจใหม่หมายถึงวิธีการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียน สามารถริเริ่มและมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่มีคุณค่า มูลค่า (Value-creation) สำหรับผู้อื่น ผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย โดยการสร้างคุณค่าในที่นี้อาจจะเป็นด้านการเงิน วัฒนธรรมหรือสังคมก็ได้ ยกตัวอย่าง เช่นในบริบทการศึกษาที่มีผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียหลักคือผู้เรียน การเตรียมนักศึกษาให้มีความพร้อมสำหรับการเข้าสู่ตลาดแรงงานถือเป็นบริการที่ช่วยเพิ่มคุณค่าให้กับบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิตและประเทศชาติ ดังนั้นเป้าหมายของการเรียนรู้ความเป็นผู้ประกอบการ ในความหมายกว้างจึงไม่จำกัดว่าต้องเรียนรู้เพื่อให้มีความรู้ ทักษะและ คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการสร้างธุรกิจใหม่เท่านั้น แต่เป้าหมายที่สำคัญยิ่งกว่านั้นคือการพัฒนาสมรรถนะที่ จำเป็นสำหรับการมีงานทำ (Employability) เช่น การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การรู้จักแสวงและใช้โอกาส ให้เป็นประโยชน์ การพึ่งตนเอง การทำงานเชิงรุกและการมีนวัตกรรมทางความคิด (Lackeus, 2015, p. 312)

ส่วนวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาเรียนรู้ให้มีความเป็นผู้ประกอบการและมีผลิตภาพนั้นทำได้หลายวิธี ได้แก่ การเรียนรู้โดยใช้โครงงาน การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานในบริษัทจำลอง การศึกษาดูงาน การเรียนรู้จากวิทยากร การเรียนรู้โดยใช้ละครเป็น

ฐานการเรียนรู้จากการทำแผนผังโมเดล ธุรกิจ (Business Canvas) การเรียนรู้ด้วยการออกแบบ และการเรียนรู้ด้วยการบริการ (Lackeus, 2015, Kuuskorpi & Gonzalez, 2011) ในที่นี้จะขยายความเกี่ยวกับวิธีการหนึ่งในการเรียนรู้ความเป็นผู้ประกอบการคือการเรียนรู้ แบบมุ่งผลผลิต (Product-oriented Learning) ตามแนวคิดของจาว (Zhao, 2012, p. 112) การเรียนรู้แบบมุ่งผลผลิตเป็น รูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อหล่อหลอม ให้ผู้เรียนมีความคิดความเชื่อ (Mindset) และทักษะผู้ประกอบการ โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบนี้ไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้และทักษะ แต่ผู้เรียนต้องสามารถสร้างผลผลิตซึ่งอาจอยู่ในรูปของ ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีคุณภาพสูงและดึงดูดใจผู้ใช้งาน กระบวนการเรียนรู้แบบมุ่งผลงานมีขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้ดังนี้ 1) ระบุความต้องการหรือปัญหา 2) ระดมความคิด (Idea) เพื่อสร้างผลผลิต โดยผู้เรียนอาจ แสวงหาความคิดใหม่ๆจากการศึกษาวิจัย สอบถามผู้เชี่ยวชาญ ศึกษาปัญหาในเชิงลึก ปรึกษาหารือเพื่อน ส่วน ผู้สอนจะมีบทบาทในการช่วยกระตุ้นความคิดด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น จัดทัศนศึกษา จัดกิจกรรมระดมความคิด หรือเชิญผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาแนะนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามผู้เรียนจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการพัฒนาความคิดที่จะนำไปสู่การสร้างผลผลิต 3) ประเมินความเป็นไปได้ในการทำโครงการโดยพิจารณาจุด แข็งและจุดอ่อนของตนเองและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความพร้อมด้านทรัพยากร 4) โน้มน้าวให้คนอื่นเห็น คุณค่าของผลผลิตที่จะสร้าง โดยนำเสนอความคิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่จะสร้างขึ้นทั้งในและนอกสถาบัน 5) พัฒนาโครงงาน และ 6) ฝึกทำการตลาดและขายผลิตภัณฑ์

การประเมินผลยุค 4.0

นักวิชาการหลายคน อาทิ เช่น ทวีศักดิ์ จินดาบุรุษย์ (2559) และอนุสรณ์ นามประดิษฐ์ (2560) เสนอแนวทางการประเมินผลยุค 4.0 ดังนี้ 1) การประเมินการเรียนรู้ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย 2) ประเมินตามสภาพจริง ได้แก่ การประเมินผลงาน/ผลผลิตและผลการปฏิบัติงาน 3) ประเมินความสามารถ/สมรรถนะในการสร้างผลผลิตและการคิดสร้างสรรค์ โดยการพัฒนาและใช้ แบบวัดทดสอบสมรรถนะด้านนั้น ๆ โดยเฉพาะหรือโดยการบูรณาการตัวชี้วัดของความสามารถในการสร้าง ผลผลิตและการคิดสร้างสรรค์กับการประเมินผลในรายวิชาอื่น

แนวทางการประเมินที่เหมาะสมกับการศึกษายุค 4.0 ข้างต้น มีความสอดคล้องกับลักษณะของการประเมินแนวใหม่และแนวโน้มการประเมินในอนาคต สรุปได้ดังนี้ 1) ประเมินแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม กล่าวคือ มีจุดมุ่งหมายในการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ในหลายมิติ ครอบคลุมทักษะขั้นสูงและการเรียนแบบร่วมมือ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญทั้งกระบวนการและผลลัพธ์การเรียนรู้ และ

คำนึงถึงแรงจูงใจและความแตกต่างระหว่างผู้เรียน เน้นการประเมินตามสภาพจริงที่ให้ความสำคัญกับจุดเด่นและสอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน 2) เน้นการประเมินในระดับชั้นเรียน โดยจัดการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน ประเมินจากพฤติกรรมและ ผลงานที่เกิดขึ้นในการเรียนวิชาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันและประเมินอย่างต่อเนื่อง 3) ใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินที่หลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหาและการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การประเมินจากการสื่อสารส่วน บุคคล การประเมินจากการปฏิบัติ และการประเมินจากข้อสอบ ซึ่งช่วยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีทางเลือกหลาย ช่องทางในการแสดงความสามารถ 4) เน้นการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance-Based Assessment) และการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ที่ให้ผู้เรียนประยุกต์ความรู้ ทักษะ และบูรณาการกับการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนในสภาพแวดล้อมจริง และเป็นการประเมินโดยบูรณาการข้าม สาขาวิชา และประเมินโดยอิงบริบทท้องถิ่น 5) การให้คะแนนอิงผลงานที่แจ้งให้ทราบล่วงหน้าและมีเกณฑ์ การตัดสินที่ชัดเจน 6) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ดำเนินการประเมินและใช้ผลการประเมิน (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์, 2544; สุวิมล ว่องวานิช, 2546; อภิภา ปรัชญพทธี, 2555) สำหรับเนื้อความต่อไปนี้เป็นการขยายความเกี่ยวกับวิธีการประเมินที่เหมาะสมการศึกษา ยุค 4.0 และสอดคล้องกับแนวคิดและแนวโน้มการประเมินผลแนวใหม่ ได้แก่ การประเมินชั้นเรียน การประเมินตามสภาพจริง การประเมินผลการปฏิบัติงานและการประเมินสมรรถนะ

กิจกรรมพัฒนานักศึกษายุค 4.0

กิจกรรมนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่จัดนอกเวลาเรียน ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน ไม่เกี่ยวข้องกับ การเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยตรงและเป็นกิจกรรมที่นักศึกษาร่วมกันจัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการ ของตนเอง (ธิดารัตน์ บุญนุช, 2443, น. 64; สำเนาวิ ขจรศิลป์, 2538, น. 41) กิจกรรมนักศึกษาอาจจำแนกเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตร (Extracurricular Activities) ที่จัดขึ้นเป็นทางการให้นักศึกษาเลือกเข้าร่วมตามความสมัครใจ โดยไม่มีการให้คะแนนกับกิจกรรมร่วมหลักสูตรหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร (Co-Curricular) เป็นกิจกรรมเพื่อเสริม ประสบการณ์ทางวิชาการซึ่งเกี่ยวพันกับหลักสูตรค่อนข้างมาก (สำเนาวิ ขจรศิลป์, 2538, น. 121)

สำหรับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมพัฒนานักศึกษามีดังนี้ 1) เสริมสร้างความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการ 2) ส่งเสริมการพัฒนานักศึกษาอย่างเป็นองค์รวมทั้งในด้านวิชาการ สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ 3) พัฒนานักศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การทำงานร่วมกับผู้อื่น และสร้างความสามัคคีของกลุ่มนักศึกษา 4) เตรียมความพร้อมด้านความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย และส่งเสริมให้รู้จักทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม 5) ส่งเสริมให้นักศึกษาใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ พัฒนาความสนใจในวงกว้างขึ้น พัฒนาความสามารถพิเศษและ

ส่งเสริมให้รู้จักนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม (สำเนา ขจรศิลป์, 2538, น. 127) ส่วนประเภทของกิจกรรมพัฒนานักศึกษามีดังต่อไปนี้ 1) กิจกรรมส่วนกลางหรือกิจกรรมด้านการปกครอง คือกิจกรรมขององค์การกิจกรรมนักศึกษาระดับสถาบัน ได้แก่ สโมสรนักศึกษา องค์การบริหารกิจกรรมนักศึกษา คณะกรรมการนักศึกษา เป็นต้น 2) กิจกรรมวิชาการ 3) กิจกรรมกีฬา 4) กิจกรรม ศิลปะและวัฒนธรรม 5) กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ 6) กิจกรรมพัฒนาอาชีพ 7) กิจกรรมการเมือง 8) กิจกรรมนันทนาการ (จิตรัตน์ บุญนุช, 2543; สำเนา ขจรศิลป์, 2538; วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา อ้างถึงใน ญาดา นิลประดิษฐ์, 2553, น. 72)

การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ยุค 4.0

การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ครอบคลุมการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางกายภาพหรือการจัด พื้นที่การเรียนรู้และการจัดบรรยากาศการเรียนรู้

แนวคิดและประเภทของพื้นที่การเรียนรู้

บราวน์ (Brown, 2005) อภิภา ปรัชญพฤทธิ (2558) และเคปเปิน (Keppell, 2012) อธิบายว่า พื้นที่การเรียนรู้ มีความหมายครอบคลุม สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมเสมือนจริงและสภาพแวดล้อมที่ผสมผสานทั้งสองแบบที่สนับสนุนการเรียนรู้ทุกที่ทุกเวลาโดยไม่จำกัดเฉพาะในชั้นเรียน มี ลักษณะมุ่งใจให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ และเอื้อให้ผู้สอนกับผู้เรียน สามารถใช้ประโยชน์ได้สูงสุด ส่วนองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) (Cited in Kuuskorpi & Gonzalez, 2011) อธิบายคล้ายกันว่า พื้นที่ทางการศึกษา (Educational Space) เป็นพื้นที่ทางกายภาพที่สนับสนุน โปรแกรมและการเรียนการสอน รวมถึง เทคโนโลยีที่หลากหลาย อุปกรณ์การสอน แหล่งสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้นอกสถาบันการศึกษา ที่มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม ถูก สุขลักษณะ ปลอดภัยและดึงดูดความสนใจ

พื้นที่การเรียนรู้จำแนกได้เป็น 3 ประเภท (อภิภา ปรัชญพฤทธิ, 2558; Brown, 2005) ได้แก่

1) พื้นที่การเรียนรู้ทางกายภาพ (Physical Learning Spaces) ประกอบด้วย

1.1) พื้นที่การเรียนรู้แบบ เป็นทางการ เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องทดลอง

1.2) พื้นที่การเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ เช่น ห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ ห้องประชุมสัมมนา

1.3) พื้นที่สำหรับการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เช่น ร้านกาแฟ พื้นที่นอกอาคารเรียน เป็นต้น

2) พื้นที่การเรียนรู้เสมือนจริง (Virtual Learning Space) ครอบคลุม สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ผ่านสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ เช่น พื้นที่การเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ (Learning Management System: LMS) และผ่านเครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์และ โปรแกรมโลกเสมือนจริง เช่น พื้นที่การเรียนรู้ สื่อสารผ่าน โปรแกรม แบล็คบอร์ด (Blackboard), คอร์สวิลล์ (Courseville), มูเดิล (Moodle), เฟซบุ๊ก (Facebook), บล็อก (Blog), วิกี (Wiki), ทวิตเตอร์ (Twitter) และเซคันด์ไลฟ์ Second Life เป็นต้น

3) พื้นที่การเรียนรู้นอกอาณาบริเวณของสถาบัน เช่น แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และในสถานประกอบการ เป็นต้น

ส่วน *เคปเปิน* (Keppell, 2012, p. 147) ได้จำแนกพื้นที่การเรียนรู้ออกเป็นพื้นที่การเรียนรู้ทางกายภาพ พื้นที่ การเรียนรู้เสมือนจริง พื้นที่การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning Space) พื้นที่การเรียนรู้ผ่าน อุปกรณ์การสื่อสารเคลื่อนที่ (Mobile Learning Space) พื้นที่การเรียนรู้กลางแจ้ง (Outdoor Learning Space) พื้นที่การเรียนรู้ส่วนตัว (Personal Learning Space) และพื้นที่ฝึกปฏิบัติ (Practice-Based Space) โดยขยายความจากแนวคิดของ บราวน์ (Brown, 2005, p. 77) เกี่ยวกับการจัดพื้นที่การเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นพื้นที่การเรียนรู้ที่ผสมผสานระหว่างพื้นที่การเรียนรู้แบบเผชิญหน้าในชั้นเรียนกับพื้นที่การเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ และ อธิบายเกี่ยวกับพื้นที่การเรียนรู้ผ่านอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่กับพื้นที่การเรียนรู้กลางแจ้งว่าเป็นผลจาก ความก้าวหน้าของอุปกรณ์การสื่อสารเคลื่อนที่ที่ทำให้บุคคลสามารถเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาที่มีอุปกรณ์ การสื่อสารเคลื่อนที่และเครือข่าย Wifi ส่วนพื้นที่การเรียนรู้ส่วนตัวเป็นพื้นที่การเรียนรู้ที่ปัจเจกบุคคลบูรณาการพื้นที่การเรียนรู้แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อให้ตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ในขณะที่พื้นที่ฝึกปฏิบัติ ได้แก่ สถานที่ที่ใช้ฝึกงาน/เรียนรู้ที่บูรณาการกับการทำงาน

การจัดบรรยากาศการเรียนรู้

บรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นทัศนคติ ความรู้สึก และพฤติกรรมในชั้นเรียน โคลอส (Couros, 2015, p.78) และปีเตอร์-ซาร์การ์ (Peter-Szarka, 2012, p. 69) นักวิชาการอธิบายเกี่ยวกับบรรยากาศชั้นเรียนที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมและเหมาะสมกับ การศึกษายุค 4.0 ดังนี้ กล่าวถึงลักษณะของชั้นเรียนที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพด้าน นวัตกรรมดังนี้ 1) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน 2) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมี อิสระในการเลือกเรียนหรือทำในสิ่งที่ถนัดและสนใจ 3) มีเวลาให้ผู้เรียนคิดทบทวนหรือสะท้อนความคิดต่อการเรียนรู้ของตนเอง 4) จัดช่วงเวลาและ โอกาสให้ผู้เรียนสร้างสรรค์นวัตกรรม 5) ส่งเสริมให้

ผู้เรียนคิดแบบมี วิจารณ์ญาณ ระบุปัญหา/แก้ปัญหา ประเมินตนเองและเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ ภายนอกสถาบัน

ส่วน ปีเตอร์-ซาร์การ์ (Peter-Szarka, 2012, p. 94) อธิบายเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ว่าประกอบด้วย 1) จัด เวลาสำหรับการคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ 2) สนับสนุนให้ ค้นหาความชอบและความถนัดของตนเอง 3) สร้าง บรรยากาศการเรียนรู้แบบร่วมมือ ช่วยเหลือ เกื้อกูล มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะ ด้านมนุษยสัมพันธ์การเรียนรู้เป็น ทีมและการเปลี่ยนความขัดแย้งให้เป็น โอกาสในการเรียนรู้ 4) ส่งเสริมเรียนรู้ แบบระดมความคิด และการคิดเชื่อมโยง 5) ให้รางวัลความคิดและผลผลิตสร้างสรรค์ โดยเฉพาะรางวัลที่ส่งผลต่อ แรงจูงใจภายใน เช่น การมอบหมายงานที่ท้าทายความสามารถและเป็นสิ่งที่ชอบ 6) ส่งเสริมให้กล้า เสี่ยง ทดลองทำสิ่งใหม่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากความผิดพลาด ให้ ข้อมูลย้อนกลับอย่าง สร้างสรรค์

พิมพ์นธ์ เตชะคุปต์และเพชรวิทย์ ยินดีสุข (2560, น. 48) กล่าวถึงบรรยากาศการเรียนรู้ ของสภาพแวดล้อมในชั้น เรียน 4.0 ว่าควรมีลักษณะดังนี้ 1) บรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างความคุ้นเคย หรือความสัมพันธ์กันระหว่างผู้สอน และผู้เรียน 2) บรรยากาศที่เปิด โอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการ ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง 3) บรรยากาศที่ท้าทาย โดยผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนกระตือรือร้น สนใจ ติดตามและค้นคว้า 4) บรรยากาศที่ผู้สอนและผู้เรียน เคารพซึ่งกันและกัน เห็นคุณค่าและยอมรับ ความแตกต่างระหว่างบุคคล มีวินัยในตนเองและมีวินัยในชั้นเรียน และมีความสามัคคี

ส่วน ฉันทวิช โส สุทธนะวานนท์ (2556, น. 42) กล่าวถึงองค์ประกอบการจัด ห้องเรียนผลิตภาพในการศึกษา 4.0 ว่าควรมีลักษณะดังนี้ 1) มีกฎ กติกาและมารยาทในห้องเรียน 2) มีการปฏิสัมพันธ์เชิงผลิตภาพ กล่าวคือ ผู้สอนกับผู้เรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและมีความเป็น กันเอง ส่วนผู้เรียนมีความร่วมมือ ช่วยเหลือเกื้อกูล และสามัคคีกัน นอกจากนี้บรรยากาศในชั้นเรียน ควรมีความผ่อนคลาย ไม่เคร่งเครียด 3) ให้อิสระในการคิด และตัดสินใจทำในสิ่งที่มีความหมายกับ ตนเอง ส่งเสริมการคิดริเริ่มยอมรับและเรียนรู้จากความผิดพลาด

สรุป การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ยุค 4.0 ครอบคลุมการจัดสภาพแวดล้อมทาง กายภาพและการจัด บรรยากาศการเรียนรู้ สำหรับการ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ควรมีลักษณะ ดังนี้คือ ใช้งานได้อเนกประสงค์ มีความยืดหยุ่น สะดวกสบาย ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ กระตุ้น ความคิดสร้างสรรค์และการ เรียนรู้ คำนี้ถึงผู้ใช้พื้นที่เป็นสำคัญ มีความเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ เรียนรู้ต่าง ๆ และมีเทคโนโลยี วัสดุอุปกรณ์ จัดเตรียมประจำห้องไว้ห้อง ส่วนการจัดบรรยากาศการ เรียนรู้ ควรมีลักษณะดังนี้ 1) ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียน ความมีวินัย ให้เกียรติกัน เคารพกติกาในการอยู่ร่วมกัน 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้

ทำงานและสร้างสรรค์ผลงานตามความถนัดและความสนใจ จัดเวลา ให้สร้างสรรค์ผลงาน สร้างแรงจูงใจให้สร้างสรรค์ผลงาน เปิดโอกาสให้กล้าเสี่ยงและเรียนรู้จากความผิดพลาด และสนับสนุนการเรียนรู้จากคิดวิเคราะห์ สะท้อนความคิด คิดสร้างสรรค์และคิดแก้ปัญหา

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารแบบ EdPEX

ความเป็นมาของโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เริ่มมาจากกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 – 2565) ซึ่งได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาดำเนินการในเรื่องนี้อย่างจริงจัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในโลกาภิวัตน์ ซึ่งเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence: EdPEX) เป็นเครื่องมือที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลว่าเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาปรับปรุงองค์กรสู่ความเป็นเลิศ มีความยืดหยุ่น เน้นการแข่งขันกับตนเอง (รัชต์วรรณ กาญจนปัญญาคม, 2556, น. 55)

1. วัตถุประสงค์ของเกณฑ์ EdPEX

1.1 พัฒนาเกณฑ์คุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศที่เป็นสากล ให้เหมาะกับบริบทของสถาบันอุดมศึกษาไทย

1.2 ส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดี การจัดระดับเทียบเคียง (Benchmarking) และดำเนินงานที่เป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาในการก้าวสู่ความเป็นเลิศอย่างก้าวกระโดด

1.3 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระบบการบริหารจัดการด้วยเกณฑ์คุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ที่สามารถเทียบได้ในระดับสากล

2. ความสำคัญของการใช้เกณฑ์ (EdPEX)

เป็นเกณฑ์การประเมินองค์กรเพื่อค้นหาว่า องค์กรเข้าใจบริบทของตนเองหรือไม่ ปัจจัยภายในปัจจัยสภาวะแวดล้อมการแข่งขันภายนอก การสร้างการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร ความเป็นระบบ ความมีประสิทธิภาพ ผลการดำเนินการขององค์กรที่แข่งขันได้ เป็นต้นแบบเทียบเคียงได้

3. โครงสร้างของเกณฑ์ (EdPEX) รัชต์วรรณ กาญจนปัญญาคม (2556) กล่าวว่า โครงสร้างของเกณฑ์ (EdPEX) ประกอบด้วย

3.1 โครงร่างองค์กร ประกอบด้วย พื้นฐานด้านสภาพแวดล้อมขององค์กร รวมถึงสภาพแวดล้อมการแข่งขันและความท้าทาย

3.2 หมวดกระบวนการ (หมวด 1 – 6) ดังนี้

หมวด 1 การนำองค์กร : วัดประสิทธิผลของการนำ

หมวด 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ : วัดการบรรลุแผนงานและยุทธศาสตร์

หมวด 3 การมุ่งเน้นลูกค้า : วัดความพึงพอใจ และความผูกพัน (เกี่ยวกับหลักสูตร และกลไกการสนับสนุนการเรียนรู้)

หมวด 4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ : วัดผลการเรียนรู้ขององค์กร และการแก้ปัญหา

หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร : วัดการสร้างและพัฒนาบุคลากร

หมวด 6 การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ : วัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของทุก ส่วนงาน

3.3 หมวดผลลัพธ์ (หมวด 7) ซึ่งจะพิจารณาตั้งแต่คุณภาพหลักสูตร ผลการเรียนรู้ คุณภาพงานวิจัย ประสิทธิภาพระบบงานต่าง ๆ ผลการมุ่งเน้นลูกค้าและผู้เรียน การสร้างความผูกพัน และการพัฒนาบุคลากรการเงิน ความเป็นผู้นำ และการสนับสนุนชุมชน

4. คุณลักษณะสำคัญของเกณฑ์ (EdPEX)

4.1 เกณฑ์มุ่งเน้นผลลัพธ์: ผลลัพธ์ที่สำคัญของสถาบัน 5 ด้าน ดังนี้

1. ผลลัพธ์ด้านกระบวนการและการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า
3. ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงาน
4. ผลลัพธ์ด้านการนำองค์กร และการกำกับดูแลสถาบัน
5. ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ การเงิน และการตลาด

4.2 เกณฑ์ไม่กำหนดวิธีการที่เฉพาะเจาะจง และสามารถปรับใช้ได้

4.3 เกณฑ์บูรณาการสาระสำคัญทางการศึกษา

4.4 เกณฑ์สนับสนุนมุมมองเชิงระบบเพื่อให้เป้าประสงค์สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กร (มุมมองเชิงระบบ หมายถึง ทุกเรื่องในองค์กรต้องสนับสนุนซึ่งกันและกัน และนำไปสู่ผลลัพธ์ที่องค์กรต้องการ โดยมุมมองเชิงระบบส่วนหนึ่งมาจากตัววัด จากกระบวนการ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จากรายละเอียดของวิธีการแก้ปัญหขององค์กร)

4.5 เกณฑ์สนับสนุนการตรวจประเมินที่เน้นเป้าประสงค์ หลักการของความเป็นเลิศ มี ส่วนประกอบ 3 ด้าน ดังนี้

1. กลยุทธ์การประเมินที่ผ่านการถกแถลง และมี การนำไปปฏิบัติมาแล้วเป็นอย่างดี

2. มีการปรับปรุงตัววัด และดัชนีชี้วัดผลลัพธ์การดำเนินการ โดยเฉพาะผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องทุกปี

3. แสดงให้เห็นชัดเจนถึงความเป็นผู้นำในด้านผลการดำเนินการและการปรับปรุงผลการดำเนินการ โดยเปรียบเทียบกับสถาบันซึ่งเทียบเคียงกันได้ และกับเกณฑ์เปรียบเทียบที่เหมาะสม

เนื้อหาในเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEx) เป็นคำถามที่องค์กรต้องตอบตัวเองทั้งในบริบทกระบวนการ และการเลือกตัววัด (ไม่ต้องตอบทุกคำถาม แต่ควรเรียนรู้ความหมายและเจตจำนงของคำถามหลักในแต่ละหมวดให้เข้าใจ เพื่อนำไปสร้างการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการให้เกิดขึ้น) คำถามนี้มุ่งให้องค์กรค้นหา และพัฒนาระบบงานที่มีประสิทธิภาพ ใช้งานได้ และนำสู่ผลลัพธ์ที่ดีต่อเนื่อง ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง การตรวจประเมินตามแนวทางของเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEx) จะช่วยให้องค์กรค้นหากระบวนการที่ยังเป็นช่องว่าง (Gap) และนำไปใช้วางแผนพัฒนาต่อไป (รัชต์วารณ กาญจนปัญญาคม, 2556, น. 48)

1. ด้านการนำองค์กร

- 1.1 ระบบการขึ้นนำองค์กร
- 1.2 การสร้างความยั่งยืนให้กับองค์กร โดยผู้บริหารระดับสูง
- 1.3 การสื่อสารและสร้างความผูกพันกับคนทั้งองค์กร
- 1.4 ระบบการกำกับดูแล
- 1.5 การชี้นำสังคม
- 1.6 การสร้างให้สังคมและชุมชนดีขึ้น

2. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์

- 2.1 การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ (ทิศทาง) ที่สำคัญ
- 2.2 การค้นหาความได้เปรียบและความท้าทายเชิงกลยุทธ์ขององค์กร
- 2.3 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิผล
- 2.4 การถ่ายทอดยุทธศาสตร์สู่แผนงานและโครงการต่าง ๆ
- 2.5 การพิจารณาทรัพยากรเพื่อให้ยุทธศาสตร์บรรลุตามแผนงาน

3. ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า

3.1 การรับฟังและรวบรวมข้อมูลจากผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อนำมาใช้ประโยชน์

- 3.2 การสร้างหลักสูตรที่ตอบสนองกลุ่มผู้ใช้
- 3.3 การสร้างกลไกต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลที่ดี
- 3.4 การพัฒนาสัมพันธภาพเพื่อนำไปสู่ความผูกพันกับผู้เรียนและลูกค้า (ทั้งในปัจจุบันและอนาคต)

3.5 การแก้ไขข้อร้องเรียนที่มีประสิทธิผล

4. ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้

- 4.1 การใช้ข้อมูลเพื่อการติดตามผล และเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงาน ผลลัพธ์ขององค์กรประสิทธิผลของการตัดสินใจในทุกระดับ
- 4.2 การค้นหาและขยายผลของรายงานวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice)
- 4.3 การเลือกใช้ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ
- 4.4 การปรับปรุงผลการดำเนินงานขององค์กร
- 4.5 การจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ที่มีประสิทธิภาพ
- 4.6 การจัดการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการองค์ความรู้ (KM) ทั่วทั้งองค์กร เพื่อให้เกิดสินทรัพย์ทางความรู้ (Knowledge Asset)

5. ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร

- 5.1 การบริหารอัตรากำลังและการวางแผนพัฒนาขีดความสามารถที่ได้ผล
- 5.2 การสร้างบรรยากาศที่เกื้อหนุนต่อการทำงานที่เกิดสมรรถนะสูง
- 5.3 การดูแลสภาพแวดล้อมและสวัสดิการ
- 5.4 การสร้างความผูกพันและการพัฒนาบุคลากร
- 5.5 การประเมินผลและความก้าวหน้าของบุคลากร

6. ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ

- 6.1 การวางแผนคิดในการออกแบบระบบงานและกระบวนการทำงานต่าง ๆ
- 6.2 การบริหารงานในทุกส่วนให้เกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพ
- 6.3 การควบคุมและการปรับปรุงงาน
- 6.4 การควบคุมต้นทุนโดยรวมขององค์กร
- 6.5 การจัดการห่วงโซ่อุปทาน (ห่วงโซ่อุปทาน หมายถึง Supplier)
- 6.6 การป้องกันภัยและเตรียมพร้อมในการรับมือกับภัยพิบัติที่อาจจะเกิด
- 6.7 การจัดการนวัตกรรมขององค์กร

7. ด้านผลลัพธ์

7.1 ตัววัดของผลลัพธ์ที่สำคัญของหลักสูตร งานวิจัย งานบริการ และกระบวนการต่าง ๆ / ลูกค้า และผู้เรียน / บุคลากร / ผู้นำ และการกำกับดูแล / การเงิน และการตลาด

7.2 การปรับปรุงผลลัพธ์

7.3 การเทียบเคียงและการเป็นผู้นำ

สภาพบริบทโรงเรียน

โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่

ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ตั้งอยู่เลขที่ 262 ม.10 ตำบลปิงโค้ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (โรงเรียนขยายโอกาส) มีผู้บริหารสถานศึกษาคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 26 คน นักเรียนจำนวน 483 คน ปีการศึกษา 2562

วิสัยทัศน์

โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งทางร่างกาย ความรู้ คุณธรรม สติและจิตใจ เป็นเลิศทางวิชาการ มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดี ใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ก้าวทันเทคโนโลยี มีเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ ตระหนักและรักในชุมชนท้องถิ่นของตนเอง

พันธกิจ

1. พัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรม มีความเป็นไทย มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน
3. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าสู่มาตรฐานวิชาชีพที่ยั่งยืน ทันการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก
4. ส่งเสริมและพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการศึกษา นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการศึกษา
5. ส่งเสริมและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ โดยเน้นการมีส่วนร่วม

เป้าประสงค์

1. นักเรียนมีคุณธรรม มีความเป็นไทย มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิด วิเคราะห์ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ มีนิสัยใฝ่รู้ เรียนเป็น มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และสร้างสรรค์

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเป็นมืออาชีพและมีศักยภาพในการพัฒนาการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

4. โรงเรียนใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

บริบทของโรงเรียนหนองเงือก

ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนบ้านหนองเงือก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ตั้งอยู่เลขที่ 247 หมู่ที่ 5 ตำบลแม่แรง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (โรงเรียนขยายโอกาส) มีผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 19 คน นักเรียนจำนวน 166 คน ปีการศึกษา 2562

วิสัยทัศน์

โรงเรียนบ้านหนองเงือก มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความรู้ ทักษะกระบวนการความคิด โดยจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และใช้สร้างสรรค์ รู้จักตระหนักและเห็นคุณค่าในศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นบนพื้นฐานความเป็นไทย

พันธกิจ

1. ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง

2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรและค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

3. พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม และเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา

4. ส่งเสริม สนับสนุนและประสานให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

เป้าประสงค์

1. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง

2. ผู้เรียนมีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรและค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ ความสามารถ ทักษะตามสมรรถนะตรงตามสายงาน และปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐาน

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 และสถานศึกษา มีระบบบริหารจัดการที่มีคุณภาพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

แนวทางในการประเมินโครงการ

สภาพการดำเนินงานในปัจจุบันมีลักษณะเป็นแผนงาน โครงการต่าง ๆ ประกอบเข้าด้วยกัน จึงมีความจำเป็นต้องใช้การประเมินเพื่อตรวจสอบผลที่ได้จากโครงการเหล่านั้น ทำให้การประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงาน ผลที่ได้จากการประเมินจะถูกนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข การขยายขอบเขตหรือยุติโครงการ โดยอาจเป็นการกระทำเพื่อกรณีใดกรณีหนึ่ง หรือทุกกรณีก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ผลการประเมินนั้น สาเหตุที่ต้องทำการประเมิน เป็นเพราะอยากทราบว่า สิ่งที่ดำเนินการ ไปมีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด และเมื่อดำเนินการไปแล้วพบปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง ประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังหรือไม่ ตอบสนองความต้องการเพียงใด ควรดำเนินการต่อไปหรือควรปรับปรุง หรือควรรุ้โดยล้มเลิกโครงการนั้นเสีย ซึ่งเท่ากับเป็นการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่กำลังจะดำเนินการหรือดำเนินการไปแล้ว นอกจากการประเมินผลจะมีผลทางตรงต่อความสำเร็จของแผนงาน โครงการต่าง ๆ ยังส่งผลทางอ้อมอีกด้วย หากการประเมินผลมีคุณภาพ ก็จะทำให้การบริหารงานตามแผนที่กำหนดมีคุณภาพไปด้วย แต่ถ้าการประเมินผลไม่มีคุณภาพไม่ว่าจะเนื่องมาจากวิธีการประเมิน หรือความบกพร่องของผู้ประเมิน นอกจากจะไม่เกิดประโยชน์ต่อการบริหาร ยังก่อให้เกิดผลเสียต่อแผนงานที่กำหนดไว้อีกด้วย (สุวิมล ติรกานันท์, 2551, น. 1)

ความหมายของการประเมินผลโครงการ

ในการประเมินโครงการ ได้มีผู้ให้นิยามความหมายของการประเมินโครงการไว้หลายประการดังนี้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2551, น. 2) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศในการปรับปรุงโครงการ และสารสนเทศในการตัดสินใจผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญของการบริหารงานเชิงระบบ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เมื่อดำเนินงานโครงการสิ้นสุดแล้วต้องมีการประเมินโครงการ

พิสนุ ฟองศรี (2551, น.12) ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการตัดสินใจคุณค่าของโครงการในระยะหนึ่งระยะใด หรือทุกระยะ โดยนำสารสนเทศจาก

การวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อตัดสินใจจัดทำโครงการทดลองหรือนำร่องปรับเปลี่ยน ระเบียบ ปรับปรุง ขยายผล หรือยกเลิกโครงการนั่นเอง

นิรุทธ์ เข็มเงิน (2553, น. 17) ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวม ข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินงานโครงการ และพิจารณาংশี่ให้ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการอย่างมีระบบ แล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้นเพื่อการดำเนินงานต่อไปหรือยุติการดำเนินงานโครงการนั้นเสีย หรือนำข้อมูลปัญหาอุปสรรคที่พบในการประเมินผลโครงการไปใช้เป็นแนวทางดำเนินงานโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียง

จากความหมายของการประเมินโครงการดังกล่าวสรุปได้ว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบการดำเนินงานของโครงการว่า สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ โดยใช้กระบวนการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตีค่าและตัดสินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ เพื่อนำไปบริหารโครงการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ มีผู้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ ดังนี้

รัตนะ บัวสนธ์ (2548, น. 24) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ มีดังนี้

1. เพื่อช่วยในการตัดสินใจในการนำโครงการไปใช้
2. เพื่อช่วยในการตัดสินใจปรับปรุงพัฒนาโครงการ
3. เพื่อช่วยในการตัดสินใจอนาคตของโครงการ

ส่วน สำราญ มีแจ้ง (2544 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ชำนาญสิทธิ์, 2556, น. 19) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ ดังนี้

1. เพื่อวินิจฉัยส่วนบกพร่องของปัญหาหรือต้นเหตุของปัญหาที่จะนำไปสู่วิธีการ ขั้นตอน และรูปแบบที่ถูกต้องของการดำเนินงาน
2. เพื่อเสนอทางเลือกในการดำเนินงานว่าจะใช้วิธีใดจึงจะเหมาะสมที่สุดต่อผู้สนใจ หรือเกี่ยวข้องกับผลการประเมินนั้น เพื่อเป็นทางเลือกในการตัดสินใจ
3. เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ส่งผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการนั้น เพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินการครั้งต่อไปให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินงานนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่

5. เพื่อใช้ในการวิจัย

6. เพื่อประเมินค่า เป็นการประเมินผล เพื่อพิจารณาผลของการศึกษาในส่วนรวม

ตลอดโครงการที่ได้ปฏิบัติมาแล้วว่า ได้ผลตามมาตรฐานที่ต้องการหรือไม่

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ เป็นการรวบรวมข้อมูลช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับความเป็นไปได้ การปรับปรุง การขยายโครงการ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

ประโยชน์ของการประเมินผลโครงการ

การประเมินโครงการเป็นกิจกรรมที่สำคัญในวงจรการวางแผน และบริหารจัดการโครงการ เพราะการประเมินโครงการมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางแผน และบริหารโครงการ ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินโครงการดังนี้

สมคิด พรหมจ้อย (2550, น. 41) ให้แนวคิดว่าการประเมินผลโครงการเกิดประโยชน์ดังนี้

1. ช่วยให้อ่านเอกสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนและโครงการ ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการ ตลอดจนตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

2. ช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน

3. ช่วยให้การจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินโครงการ

4. ช่วยให้อ่านเอกสารเกี่ยวกับความสำเร็จ และความล้มเหลวของโครงการเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ และวินิจฉัยว่าจะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิกหรือขยายการดำเนินงานโครงการต่อไป

5. ช่วยให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานโครงการ ว่าเป็นอย่างไร คุ่มค่ากับการลงทุนหรือไม่

6. เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานโครงการ เนื่องจากการประเมินผลโครงการด้วยตนเอง จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทราบผลการดำเนินงาน จุดเด่น จุดด้อย และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ การประเมินผลโครงการจะช่วยในด้านจิตวิทยา หรือสังคมและการเมืองหลายกรณีพบว่า การประเมินผลโครงการไม่ใช่จะทำหน้าที่เพียงแต่เป็นการตัดสินใจปรับปรุง ในขณะที่โครงการกำลังดำเนินอยู่ หรือตัดสินใจผลรวบยอด เพื่อการเลือกที่จะดำเนินการต่อไป ปรับปรุงหรือยกเลิกโครงการเท่านั้น แต่ยังสามารถทำหน้าที่เป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้ดำเนินการตามโครงการ

มีความกระตือรือร้น เอาใจใส่ ระมัดระวังและมีความตื่นตัวในการดำเนินการอยู่เสมอ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้โครงการสามารถดำเนินการไปได้โดยมีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น นับได้ว่าการประเมินผลโครงการได้ทำหน้าที่ทางด้านจิตวิทยาอีกทางหนึ่งด้วย (สุขุม มูลเมือง, 2545 อ้างถึงใน นิรุศร์ เข้มเงิน, 2553, น. 44)

กล่าวโดยสรุปการประเมินโครงการ ช่วยให้การดำเนินงานตามโครงการเป็นไปอย่างมีระบบและช่วยตรวจสอบผลการดำเนินโครงการ

ประเภทของการประเมินผลโครงการ

นักวิชาการหลายคนได้แบ่งประเภทของการประเมินโครงการ ดังนี้

เชาว์ อินโย (2553, น. 27) กล่าวถึง ประเภทของการประเมินมีหลายประเภท โดยสามารถแบ่งได้ตามเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งเป็น 5 ประเภท คือ

1. แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน แบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

1.1 การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) การประเมินแบบนี้เป็นการประเมินระหว่างการดำเนินงาน ซึ่งควบคู่ไปกับการดำเนินงานของโครงการ โดยพิจารณาความก้าวหน้าของสิ่งที่ประเมินว่าจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงส่วนใด อีกทั้ง รวบรวมปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ สำหรับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

1.2 การประเมินสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลเมื่อการดำเนินงานได้สิ้นสุดลง แล้วทำการตรวจสอบว่าโครงการได้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงใด ผลที่เกิดขึ้น ได้ใช้ทรัพยากรไปอย่างเพียงพอคุ้มค่าหรือไม่ และทรัพยากรเพียงพอกับความต้องการของผู้รับบริการหรือไม่ มีผลกระทบ (Impact) หรือผลที่ไม่ได้คาดหวังหรือผลพลอยได้ (Side Effects) อะไรบ้าง

2. แบ่งตามช่วงเวลาของการประเมิน แบ่งได้ 8 ประเภท ดังนี้

2.1 การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) เป็นการประเมินเบื้องต้นก่อนที่จะจัดทำโครงการ ความต้องการจำเป็น คือ ความแตกต่างระหว่างสิ่งที่จะควรจะเป็นกับสภาพ ที่เป็นอยู่ ทำให้เกิดความจำเป็นในการจัดทำโครงการขึ้น ทำให้ได้แนวคิดของการดำเนินงาน ที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างดีและเป็นความต้องการของผู้รับ โครงการหรือหน่วยงานนั้นอย่างแท้จริง การประเมินความต้องการจำเป็นมีประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย และการวางแผน

2.2 การประเมินความเป็นไปได้ (Feasibility Evaluation) เป็นการศึกษาสภาพความพร้อมด้านต่าง ๆ ในการจัดทำโครงการ โดยทำการศึกษาวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่จำเป็นต่อ

ความสำเร็จในการทำโครงการ เช่น ด้านกำลังคน เทคนิค สภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ประชากร การคมนาคม สังคม เศรษฐกิจ การเงิน เป็นขั้นตอนที่ควรกระทำก่อนการเขียนโครงการ การประเมินประเภทนี้ ถ้าเป็นโครงการขนาดใหญ่จะต้องทำการสำรวจหรือวิจัยอย่างกว้างขวางแต่ถ้าเป็นโครงการที่จะทำในองค์กร โรงเรียน อาจใช้การตั้งคำถามเพื่อสำรวจความพร้อม เช่น มีคนพอหรือไม่ มีเวลาพอหรือไม่ มีงบประมาณพอหรือไม่ เป็นต้น

2.3 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินทรัพยากรที่จำเป็น ที่จะนำมาใช้ในการดำเนินโครงการว่า มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และเพียงพอหรือไม่ ทรัพยากรที่จำเป็น ได้แก่ งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เวลา กลุ่มเป้าหมาย เทคโนโลยี และแผนการดำเนินงาน

2.4 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินการบริหารโครงการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ การนำปัจจัยนำเข้าของโครงการมาใช้เหมาะสมหรือไม่ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ มีประโยชน์ในการค้นหาจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการ

2.5 การประเมินผลผลิต (Output/Product Evaluation) เป็นการประเมินผลที่ได้จากโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ คำนวณเพียงใด โดยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ มุ่งตอบคำถามว่าโครงการประสบความสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลการประเมินจะทำให้ได้สารสนเทศในการพิจารณาตัดสินใจ ยุติ ปรับ ขยายโครงการ

2.6 การประเมินผลลัพธ์ หรือผลกระทบ (Outcome/Impact Evaluation) เป็นการประเมินผลการดำเนินงานจากโครงการที่จัดทำขึ้น ก่อให้เกิดผลอื่นใดเกิดขึ้นตามมาหรือไม่ เป็นทั้งผลที่คาดหวังและไม่คาดหวัง และทั้งในทางที่ดีและไม่ดี

2.7 การประเมินการติดตาม (Follow up Evaluation) เป็นการดำเนินการประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานไปแล้วระยะหนึ่ง เช่น อาจเป็น 6 เดือน 1 ปี หรือ 2 ปี เพื่อดูผลที่ได้จากการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนขึ้น

2.8 การประเมินอภิมาน (Meta Evaluation) เป็นการประเมินงานประเมินเป็นการประเมินเพื่อพิจารณาตัดสินคุณภาพหรือคุณค่าของการประเมิน ทำให้ทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของรายงานการประเมิน และรายงานการประเมินได้ดำเนินการครอบคลุมกิจกรรมการประเมินหรือไม่ ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานการใช้ประโยชน์ (Utility) มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility) มาตรฐานความเหมาะสม (Propriety) และมาตรฐานความถูกต้อง (Accuracy) เพื่อจะได้นำไปพัฒนารายงานการประเมินให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

3. แบ่งตามผู้ประเมิน แบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

3.1 การประเมินโดยผู้ประเมินภายใน (Internal Evaluator Evaluation) การประเมินแบบนี้ ผู้ประเมินเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้อง หรือปฏิบัติงานกับสิ่งที่จะประเมินข้อดีก็คือเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องจึงทราบและเข้าใจสิ่งที่ประเมินได้เป็นอย่างดี ข้อเสียก็คือเมื่อเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องจึงอาจมีความลำเอียงเกิดขึ้นได้

3.2 การประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก (External Evaluator Evaluation) การประเมินแบบนี้ ผู้ประเมินไม่ได้เป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องหรือไม่ได้ปฏิบัติงานกับสิ่งที่จะประเมินข้อดีก็คือมีความเป็นกลางในการประเมินแต่ก็มีข้อเสียก็คือไม่เข้าใจทราบรายละเอียดของสิ่งที่ประเมินไม่ดีพอ และเนื่องจากเป็นบุคคลภายนอกอาจจะไม่ได้รับความร่วมมือในการดำเนินงานประเมิน

4. แบ่งตามมิติการประเมิน แบ่งได้ 4 ประเภท ดังนี้

4.1 การประเมินตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ การประเมินความก้าวหน้า การประเมินผลสรุป และการประเมินเพื่อการพัฒนา

4.2 การประเมินตามข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลเชิงปริมาณ คุณภาพ และแบบผสม

4.3 การประเมินตามวิธีการประเมิน ได้แก่ การประเมินเชิงธรรมชาติ และเชิงทดลอง

4.4 การประเมินตามจุดเน้นที่ประเมิน ได้แก่ การประเมินกระบวนการ ผลลัพธ์ ผลกระทบ การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายกับผลตอบแทน และการวิเคราะห์ต้นทุนกับประสิทธิผล

5. แบ่งตามช่วงเวลาเพื่อเอื้อต่อการประเมิน แบ่งได้ 3 ประเภท ดังนี้

5.1 การประเมินก่อนดำเนินงาน เป็นการประเมินผลก่อนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ โดยมุ่งเน้นประเมินตัวโครงการว่ามีความสอดคล้องสัมพันธ์กันในแต่ละส่วนหรือไม่ ความเป็นไปได้ คุ้มทุน มีเวลาเพียงพอหรือไม่ และจะมีอุปสรรค หรือปัญหาอะไรที่จะทำให้โครงการไม่สามารถดำเนินการได้ การประเมินก่อนดำเนินงานมีประโยชน์ในการตัดสินใจดำเนินโครงการหรือล้มเลิกโครงการ

5.2 การประเมินระหว่างการดำเนินงาน การประเมินแบบนี้ควบคู่ไปกับการดำเนินงานของโครงการ โดยพิจารณาความก้าวหน้าของสิ่งที่ประเมินว่าจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงส่วนใด อีกทั้งรวบรวมปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ สำหรับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดความเหมาะสม และทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

5.3 การประเมินหลังดำเนินงาน เป็นการประเมินผลเพื่อการดำเนินงานได้สิ้นสุดลง แล้วทำการตรวจสอบว่าโครงการได้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด ผลที่เกิดขึ้นได้ใช้ทรัพยากรไปอย่างเพียงพอคุ้มค่าหรือไม่ และทรัพยากรเพียงพอกับความต้องการของ

ผู้รับบริการหรือไม่ มีผลกระทบ (Impact) หรือผลที่ไม่ได้คาดหวังหรือผลพลอยได้ (Side Effects) อะไรบ้าง การประเมินก่อนดำเนินงานจะใช้การประเมินบริบทและการประเมินปัจจัยนำเข้าการประเมินระหว่างดำเนินงานจะใช้การประเมินกระบวนการ ส่วนการประเมินหลังการดำเนินงานจะใช้การประเมินผลผลิตและการประเมินผลลัพธ์

สรุปได้ว่า การกำหนดประเภทของการประเมินโครงการ พิจารณาจากสิ่งที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ได้แก่วัตถุประสงค์ของการประเมิน มิติการประเมิน ช่วงระยะเวลาที่ทำการประเมิน และแบ่งตามผู้ที่ทำหน้าที่ในการประเมิน โครงการนั้น ๆ

รูปแบบของการประเมินผลโครงการ

รูปแบบการประเมินโครงการมีหลายรูปแบบ ซึ่งมีนักวิชาการได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของการประเมินโครงการไว้ ดังนี้

สมคิด พรหมจ้อย (2550, น. 34) กล่าวว่า รูปแบบการประเมินโครงการ คือ กรอบความคิดหรือแบบแผนในการประเมินที่แสดงให้เห็นถึงรายการที่ควรประเมินหรือกระบวนการของการประเมินในการประเมินโครงการใดโครงการหนึ่งนั้น เราควรพิจารณาประเมินในเรื่องใดบ้าง (What) ในขณะเดียวกัน บางรูปแบบอาจจะมีการเสนอแนะด้วยว่าในการประเมินแต่ละรายการแต่ละเรื่องควรพิจารณา หรือตรวจสอบอย่างไร ซึ่งเป็นลักษณะการเสนอแนะวิธีการ (How) รูปแบบการประเมินโครงการ ประกอบด้วย

1. แนวคิดหรือความเชื่อในเรื่องการประเมิน ผู้เสนอรูปแบบการประเมินจะเสนอรูปแบบ การประเมินบนพื้นฐานของแนวคิดหรือมโนทัศน์ (Concept) และความเชื่อของตนในเรื่องการประเมินโครงการ เช่น มีแนวคิดว่าการประเมินเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลเพื่อตัดสินใจการดำเนินโครงการ ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการที่กำหนดไว้ หรือการประเมินเป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งสารสนเทศสำหรับผู้บริหารประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ หรือการประเมินเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ก่อนเริ่ม ดำเนินโครงการจนถึงสิ้นสุดโครงการไปแล้วระยะหนึ่ง เป็นต้น จากแนวคิดหรือความเชื่อ ทำให้นักประเมินกำหนดรูปแบบการประเมินให้สอดคล้องกับแนวคิดหรือความเชื่อดังกล่าว

2. องค์ประกอบการประเมิน จากแนวคิดหรือความเชื่อทำให้ผู้ประเมินออกแบบว่าจะประเมินอะไรบ้าง จึงกำหนดองค์ประกอบและรายการที่จะประเมินทั้งหมด เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ตรงและครอบคลุมตามที่ต้องการ เช่น องค์ประกอบด้านปัจจัยของโครงการ ประกอบด้วย รายการที่จะประเมินคือ ความพร้อมและความเหมาะสมของงบประมาณ บุคลากร วัสดุ และอุปกรณ์ เป็นต้น

3. กระบวนการประเมิน จากแนวคิดองค์ประกอบและรายการประเมินจะสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการดำเนินการประเมิน เป็นการตอบคำถามว่าจะประเมินเมื่อไหร่ เก็บรวบรวมข้อมูลจากใคร อย่างไร รวมถึงจะประมวล วิเคราะห์ และตัดสินใจผลการประเมินอย่างไร

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2551, น. 57) กล่าวถึง รูปแบบการประเมิน โครงการแนวทางเดียวกันว่า การประเมินสิ่งใดสิ่งหนึ่งผู้ประเมินจะต้องพิจารณาว่าจะประเมินได้อย่างไรจึงจะทำให้ผลประเมินถูกต้องตามสภาพความเป็นจริง ครอบคลุมและตอบสนองความต้องการของผู้ที่จะใช้ ผลการประเมินจะต้องทันเวลาด้วย จากการสังเคราะห์รายงานการประเมิน พบว่า มีการประเมิน 3 รูปแบบ คือ

1. แบบประเมินเชิงสำรวจ แบบประเมินแนวนี้จะเป็นการสำรวจสิ่งต่าง ๆ ที่จะช่วยในการประเมิน เช่น การวิเคราะห์ตัวโครงการเพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของโครงการกับกิจกรรมในโครงการ การวิเคราะห์เอกสารเป็นวิธีการหลักที่ใช้ในการประเมินตามแนวการสำรวจจากความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้อง จุดอ่อนของการใช้รูปแบบการประเมินเชิงสำรวจก็คือ พยายามเก็บข้อมูลเชิงความคิดเห็นให้มีการตรวจสอบซึ่งกันและกัน และพยายามประเมินจากหลักฐาน หรือเอกสารที่มีอยู่ เป็นสำคัญ

2. แบบประเมินเชิงทดลอง เป็นการประเมิน โดยอาศัยแบบการทดลองในการวิจัยแบบทดลองที่นิยมใช้กันมากเป็นแบบกลุ่มเดียว เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้น โดยเปรียบเทียบผลที่ได้ทดลองการประเมินรูปแบบนี้มีจุดอ่อนค่อนข้างมาก ซึ่งอาจแก้ไขโดยอาศัยแบบทดลองที่มี 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แต่ผลที่เกิดขึ้นก็ยังเป็นที่น่าสงสัยว่าเปรียบเทียบกันได้จริงหรือซึ่งต้องระมัดระวังปัญหาที่เกิดขึ้นด้วย การประเมินด้วยวิธีทดลองทำให้ผลการประเมินที่ได้เน้นผลการทดลองมากเกินไป ซึ่งผลการประเมินมีผลกระทบต่อปรับปรุงกิจกรรมและดำเนินการต่าง ๆ น้อย

3. แบบประเมินตามรูปแบบการประเมิน นักประเมินได้พัฒนารูปแบบการประเมินขึ้น เพราะรูปแบบในการประเมินจะเป็นเครื่องชี้ทิศทางว่าการประเมินจะเกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง และในการเลือกรูปแบบประเมินจะต้องเลือกให้สอดคล้องกับความจำเป็นหรือความต้องการของผู้ใช้ ผลประเมิน รูปแบบส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกัน ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตเป็นแก่นในการเสนอรูปแบบ

นอกจากนี้คอมราด และวิลสัน (Comrad and Wilson, 1985 อ้างถึงใน ภูมิศักดิ์ ราศี, 2551, น. 70) กล่าวว่า รูปแบบการประเมินโครงการที่นิยมใช้กันแบ่งได้ 5 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินตามวัตถุประสงค์ (Goal-based Model) พื้นฐานการประเมินรูปแบบนี้ คือ ไทเลอร์ (Tyler) รูปแบบการประเมินตามวัตถุประสงค์เป็นรูปแบบการประเมินที่เก่าแก่ที่ใช้กันอย่างกว้างขวางที่สุดในการประเมินโครงการต่าง ๆ

2. รูปแบบการประเมินแบบการตอบสนอง (Responsive Model) รูปแบบการประเมินโครงการนี้ พัฒนามาจากรูปแบบการประเมินของ สคริฟเวน (Scriven) ซึ่งประเมินยึดจุดมุ่งหมายและผลข้างเคียง (Side Effect) เป็นหลัก สเตค (Stake) ได้พัฒนารูปแบบการประเมินโครงการหลายคนได้ให้การสนับสนุนตามแนวคิดนี้ เช่น กูบา (Guba) ลินคอล์น (Lincoln) การประเมินโครงการ ตามลักษณะนี้เน้นที่กิจกรรมมากกว่าจุดมุ่งหมายของโครงการ

3. รูปแบบการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship Model) การประเมินโครงการตามรูปแบบนี้ มีความแตกต่างจากรูปการประเมินทั้งสองรูปแบบที่กล่าวมาแล้วไอส์เนอร์ (Eisner) ได้เสนอแนวคิดของการประเมินตามรูปแบบนี้ ซึ่งนิยมนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

4. รูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจ (Decision-Making Model) การประเมินโดยพิจารณาอย่างรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็จุดมุ่งหมายของโครงการหรือปัญหาข้อโต้แย้งต่าง ๆ ในการประเมินโครงการต้นแบบของการประเมินตามรูปแบบการประเมินเพื่อตัดสินใจ (Decision-Making Model) มี 2 แบบ คือ รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และรูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจ (CSE Model) ของอัลคิน (Alkin) ทั้งสองรูปแบบนี้มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกันมาก

5. การประเมินตามกรอบตรรกะของโครงการ (Log Frame) โดยพิจารณาองค์ประกอบ 3 ส่วน ดังนี้

5.1 จุดมุ่งหมายของโครงการ (Objectives) ซึ่งประกอบด้วย

5.1.1 เป้าหมายสูงสุด (Goal) หรือเป้าประสงค์ หมายถึงจุดมุ่งหมายของแผนงาน หรือผลกระทบของโครงการที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้น (Planned Impact) ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อส่วนรวมหรือประเทศในระดับที่สูงกว่าระดับวัตถุประสงค์ของโครงการ

5.1.2 วัตถุประสงค์ (Purpose หรือ Immediate Objective) คือผลงานหรือผลลัพธ์ของแผนงานหรือโครงการที่เราหวังว่าจะเกิดขึ้น วัตถุประสงค์จะแตกต่างจากเป้าประสงค์ตรงที่มีขอบเขตของระยะเวลาสั้นกว่า และมีขอบเขตความหมายแคบกว่า

5.1.3 ผลผลิต (Outputs) คือผลที่ได้รับ (Results) จากการที่ใช้ปัจจัย (Inputs) ในโครงการนั้นและเป็นผลที่ผู้ดำเนินโครงการประสงค์ที่จะให้เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากร การบริหารโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.4 กิจกรรม (Activities) คือกระบวนการ (Process) หรือการกระทำ (Actions) ที่จำเป็นในการเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพยากรและปัจจัยการผลิตให้บังเกิดผลผลิต (Output) ในขั้นต้น

5.1.5 ปัจจัย (Inputs) คือ ทรัพยากรในโครงการเพื่อให้เกิดผลผลิต

5.2 สิ่งที่ยืนยันความก้าวหน้าตามเป้าหมาย (Objectively Verifiable Indicators) หมายถึง สภาพการณ์ที่ชี้ให้เห็นว่าโครงการบรรลุเป้าหมายทั้งในระดับผลผลิต (Output) วัตถุประสงค์ (Purpose) และเป้าหมายระดับสูง (Goal) ซึ่งอาจจะมีทั้งลักษณะที่แสดงในเชิงปริมาณ (Quantitative) และคุณภาพ (Qualitative)

5.3 ข้อเสนอพื้นฐานเกี่ยวกับความสำเร็จของโครงการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการสามารถกำหนดความรับผิดชอบของผู้บริหารโครงการได้อย่างชัดเจน หากโครงการมีความล้มเหลวเนื่องจากปัจจัยภายนอก หรือสถานการณ์ที่นอกเหนือการควบคุมของโครงการแล้ว ผู้บริหารไม่ต้องรับผิดชอบ

สรุปได้ว่า รูปแบบการประเมินโครงการ มีรูปแบบหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการประเมินแต่ละเรื่อง ผู้ประเมินจำเป็นต้องศึกษาแนวคิดรูปแบบการประเมินของนักวิชาการที่สอดคล้องกับเรื่องที่จะประเมิน เช่น รูปแบบการประเมินโดยอาศัยลักษณะพฤติกรรมกรรมการประเมินตามกรอบตรรกะของโครงการ เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ปทุมพร โม้ทิม (2552) ศึกษาเรื่อง การนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนในศูนย์ประสานงานทางการศึกษาหนองมะโมง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชชนาทพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผลของโรงเรียนในศูนย์ประสานงานทางการศึกษาหนองมะโมง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชชนาทที่เป็นอันดับสูงที่สุด คือ ปัญหาเรื่อง นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการสอน

จรรยา จีบบัง ภารดี อนันต์นวิ เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม และสมโภชน์ อเนกสุข (2555) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตาม 4 ยุทธศาสตร์หลัก คือ 1) การพัฒนาระบบวางแผนและการบริหารจัดการ 2) การ

พัฒนาระบบการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา 3) การเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน 4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาโดยมีรูปแบบ คือการพัฒนาคนในด้านความชำนาญในทักษะด้านสารสนเทศ การสร้างขวัญและกำลังใจ และพัฒนาโครงสร้างการทำงานที่เหมาะสม การพัฒนาระบบงานในด้านการผลิตสื่อ การใช้แผนการสอนคละชั้น การนิเทศ และการส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรม การมีส่วนร่วมในด้านเครือข่ายชุมชนและทรัพยากร และการเสริมสร้างศักยภาพในด้านการหมุนเวียนการสอนของครู หมุนเวียนสถานที่และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากรูปแบบที่พัฒนาขึ้นจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก 4 ด้าน คือ คุณภาพครู คุณภาพการบริหารจัดการ คุณภาพนักเรียน และคุณภาพการเรียนการสอน

เยาวลักษณ์ เกสรเกศรา (2556) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวัดผลและประเมินผลในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวัดผลและประเมินผลในโรงเรียนขยาย โอกาสคือโรงเรียนไม่ได้นำผลของการประเมินงานวัดผลและประเมินผลไปวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาขาดการนิเทศติดตามจากผู้บริหาร การเก็บข้อมูลงานด้านวัดผลและประเมินผล ไม่เป็นระบบ ขาดโปรแกรมงานวัดผลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นบุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในงานวัดผลและประเมินผล

วรรณดี นาคสุขปาน (2556) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบความร่วมมือด้านการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศไทยกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มประชาคมอาเซียน พบว่า สภาพการดำเนินงานการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาและการสร้างความร่วมมือด้านการศึกษากับโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มประชาคมอาเซียนด้านนโยบาย โรงเรียนมีการประสานและร่วมมือใน การกำหนดนโยบายกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มประชาคมอาเซียนต่ำที่สุด ในด้านหลักสูตร พบว่า โรงเรียนมีการประสานและร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มประชาคม อาเซียนต่ำที่สุด และในด้านรูปแบบวิธีการสอนโรงเรียนมีการประสานและร่วมมือในการกำหนด รูปแบบการเรียนการสอนกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มประชาคมอาเซียน เช่น การจัดการเรียนการสอนผ่านทางไกล (Connecting Classroom หรือ E-Learning) ต่ำที่สุด

สุรพล พิมพ์สอน (2557) ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลการวิจัยพบว่า 1) มีสภาพการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านการเป็นคนดีมากกว่าด้านอื่น มีปัญหาการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง มีปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกเกี่ยวข้องอยู่ในระดับมาก 2) กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพ

ผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์หลัก 11 กลยุทธ์รอง ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่ (1) พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาระดับชาติและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (2) พัฒนาศักยภาพครูผู้สอนในการปฏิรูป การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (3) ส่งเสริมการ ใช้แหล่งเรียนรู้สื่อเทคโนโลยีและเสริมสร้างบรรยากาศ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ (4) สร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่ มาตรฐานการศึกษาระดับชาติและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 3) กลยุทธ์มีความสอดคล้อง เหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

เสมอ สุวรรณ โค ชีรวุฒิ เอกะกุล และสมคิด สร้อยน้ำ (2558) ศึกษาเรื่องรูปแบบ เครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการสร้างรูปแบบ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) ระบบและกลไกการดำเนินงาน 4) การดำเนินงาน 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ส่วนการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และความสอดคล้องของรูปแบบเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการ ประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้ออยู่ในระดับมาก ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก และความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก

นุชนภา ราชนิยม (2558) ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความพร้อมของการ จัดการเรียนการสอนรูปแบบสะเต็มศึกษาในระดับประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้กล่าวถึงสภาพ และปัญหาการจัดการเรียนการสอนรูปแบบสะเต็มศึกษาระดับประถมศึกษาโรงเรียนเครือข่ายสะ เต็ม กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูมีระดับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบสะเต็มศึกษา ใน ระดับปฏิบัติบางครั้ง โดยพบปัญหา คือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการออกแบบการเรียน การสอน สะเต็มศึกษา เวลาในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ และขาดงบประมาณสนับสนุน อีกทั้งครู ส่วนใหญ่มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบสะเต็มศึกษาระดับน้อยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลเมื่อ จำแนก ระดับความพร้อมในด้านต่าง ๆ พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความพร้อมด้านการจัดการเรียน การสอนมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการเตรียมการสอน

จารุกิตต์ สิทธิยานนท์ (2559) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของ โรงเรียนมาตรฐานสากลตามแนวคิดพลโลกศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและ สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการของ โรงเรียนมาตรฐานสากลตามแนวคิดพลเมือง โลก ศึกษา และเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของ โรงเรียนมาตรฐานสากลตาม

แนวคิด พลเมืองโลกศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ของข่ายการบริหารวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากลตาม แนวคิดพลเมืองโลกศึกษา คือ การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรการวัดและประเมินผลและการจัดการเรียนการสอนโดยแนวทางการ พัฒนาด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นสิ่งที่มีความต้องการมากที่สุด

วรรณวษา เกวาศ (2559) ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใน 10 จังหวัดภาคใต้ ได้กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานและการจัดการเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ว่ามีสาเหตุมาจากคณะกรรมการสถานศึกษาและตัวแทนชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จึงทำให้ไม่มีบทบาทในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเต็มที่ ทำเพียงได้แค่รับทราบเรื่องเท่านั้น อีกทั้งคณะกรรมการและตัวแทนชุมชน ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเนื่องจากการประกอบอาชีพ อีกทั้งครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเอง จะต้องให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาหลักสูตรแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อให้หลักสูตรของโรงเรียนประชารัฐได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ

วัชรินทร์ ยศรุ่งโรจน์ และณรงค์ศักดิ์ จันทร์นวล (2560) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 มี 5 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพของครูผู้สอน การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครอง การนิเทศการศึกษา และการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา เมื่อวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่ามีเพียง 3 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาได้แก่งบประมาณวัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ รองลงมาตามลำดับคือ ปัจจัยด้านคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาได้แก่ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และผู้บริหารมีการบริหารจัดการที่ดี ปัจจัยด้านคุณภาพของครูผู้สอน ได้แก่ การปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ การพัฒนาตนเองและแรงจูงใจในการทำงาน

งานวิจัยต่างประเทศ

คัลเลนและแอดวูท (Callan and Ashworth, 2004) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ความร่วมมือและร่วมทำงานระหว่าง สถานศึกษากับสถานประกอบการ ตัวแปรที่ใช้ ศึกษาคือข้อมูลภูมิหลังผู้ตอบคำถาม (Background Information) ปัจจัยสภาพแวดล้อม (Environment Factors) รูปแบบการฝึกงาน

(Training Model) ปัญหาบุคลากร (People Issues) ลักษณะความร่วมมือ (Background Characteristics) และความ ร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ (Partner-ships Between Institutions and Industry Employers) ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิผลของสถานประกอบการกับสถานศึกษา คือ 1) ความเต็มใจของทั้งสองฝ่ายที่จะร่วมมือกัน 2) มีเป้าหมายและจุดมุ่งหมายที่ตรงกัน รวมทั้งมีวิสัยทัศน์ร่วมกับ สถานศึกษาและสถานประกอบการ 3) ความเคารพและเชื่อใจกันและกัน 4) การติดต่อสื่อสารที่มีระหว่างกัน 5) ภาวะผู้นำทั้งสองฝ่ายที่สามารถหลอมรวมบูรณาการเอากลยุทธ์กลวิธีการปฏิบัติความสัมพันธ์ระหว่างกัน และนวัตกรรมของทั้งสองฝ่ายเข้าด้วยกัน 6) การยอมรับความแตกต่างของกันและกัน 7) การยืดหยุ่นด้วยเวลาและอื่น ๆ กับความเต็ม ใจที่จะลองทำ 8) ความรู้ใหม่ ทักษะใหม่และวิธีคิดใหม่ที่จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนโครงสร้างขององค์กร นโยบายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขององค์กร

ซานซ์และซิงค์กูล่า(Chance and Segura, 2009) ได้ศึกษาเรื่องวิธีการทำงาน ร่วมกันของโรงเรียนในชนบทเพื่อพัฒนาโรงเรียน โดยการศึกษาในครั้งนี้จะตรวจสอบเหตุการณ์และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น และยั่งยืนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมในชนบท ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการปรับปรุงที่สำคัญและความสำเร็จที่ยั่งยืนจะใช้ระยะเวลา 3 ปี ในเรื่องดังต่อไปนี้ (1) ผลการทดสอบ (2) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ (3) การเข้าศึกษาต่อและอัตราการสำเร็จศึกษา การวิเคราะห์เชิงคุณภาพแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติของบุคคลในองค์กรและพฤติกรรมกรเป็นผู้ นำ มีส่วนช่วยในการพัฒนาที่จะให้เกิดการทำงานร่วมกันให้ประสบความสำเร็จซึ่ง จะนำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การทำงาน ร่วมกันที่จะประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ (1) เวลาที่กำหนดไว้สำหรับการ ทำงานร่วมกัน (2) การมีจุดมุ่งหมายเดียวกันในความร่วมมือเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และ (3) พฤติกรรมผู้นำที่เน้นการวางแผนและความรับผิดชอบที่ มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

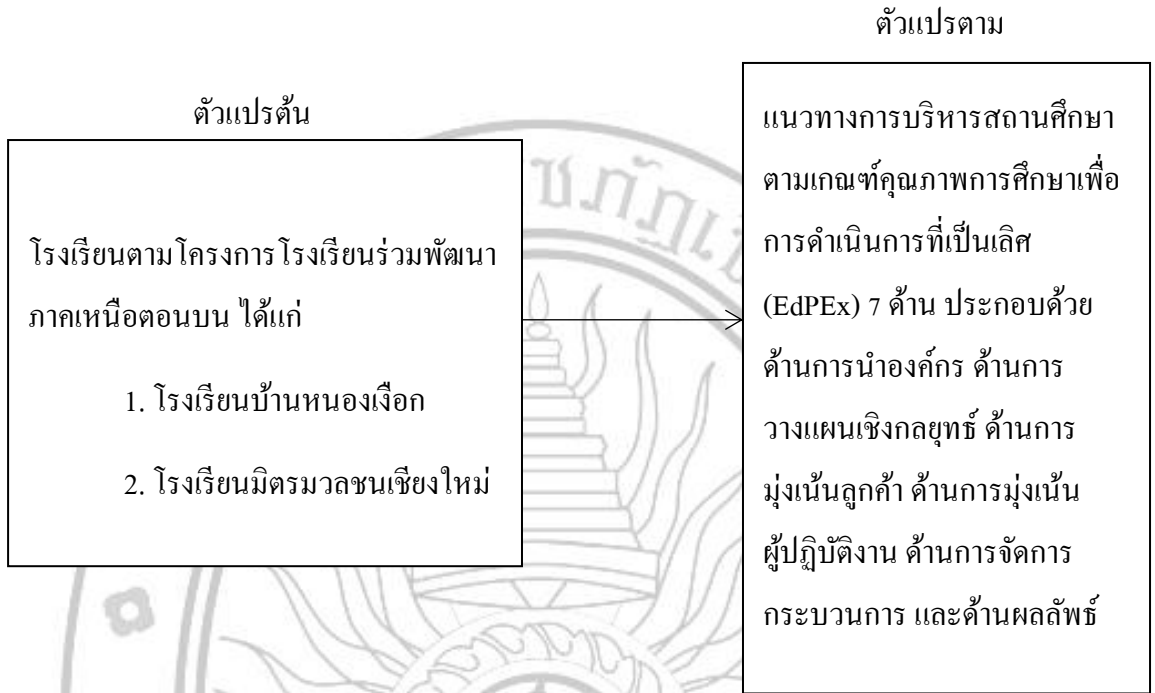
จาร์เวนซิฟิวส์ (Jarvensivu, 2012) ได้ระบุถึงรูปแบบการบริหารเครือข่ายเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ระบุประเด็นและความท้าทายที่ผู้บริหารตระหนักกับการสร้างเครือข่าย: การจัดการประชุมเครือข่าย ถือว่าเป็นขั้นตอนที่ท้าทายและเป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรตระหนักถึงความต้องการในการ สร้างเครือข่าย ขั้นตอนที่ 2 การรวมตัวของเครือข่ายเพื่อริเริ่มหรือกำหนดกรอบ / เป้าหมาย / จุดมุ่งหมาย /วิธีการ / แนวทาง ในการให้ความร่วมมือ จุดมุ่งหมาย ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินเครือข่ายความร่วมมืออย่างเป็นระบบเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย (วงจรรการทำงานที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง) ในการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล และ ขั้นตอนที่ 4 เครือข่ายมี

ความร่วมมืออย่างต่อเนื่องโดยมีจุดเน้นในการสร้างความร่วมมือระหว่างเครือข่ายอื่นได้นำมาซึ่งความร่วมมือระหว่างเครือข่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

คินเซลล่าและการ์รา (Kinsella-Meier and Gala, 2016) ได้ศึกษาเรื่อง การทำงานร่วมกัน: คำนิยามและการสำรวจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญ ซึ่งระดับของการทำงานร่วมกันมีหลากหลายระดับ คือ การติดต่อ (ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด) การทำงานประสานกัน การร่วมมือกัน และการสร้างความร่วมมือ โดยการสร้างความร่วมมือกัน จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันทำโครงการระยะยาวเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยบุคคลเหล่านั้นร่วมรับผิดชอบการทำงานไปสู่เป้าหมายและการสร้างผลลัพธ์ที่ยั่งยืนและต่อเนื่อง มีการร่วมมือกันทั้งการทำงานร่วมกัน และใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุด บนพื้นฐานของความไว้วางใจ ความเข้าใจ ซึ่งความร่วมมือจะเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของหน่วยงานและสนับสนุนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งการทำงานร่วมกันส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมการทำงาน แต่ยังคงบรรลุเป้าหมายร่วมกัน และได้ร่างองค์ประกอบที่ออกแบบมาเพื่อส่งเสริมการสร้าง ความเห็นร่วมกัน คือ (1) การกำหนด วัตถุประสงค์ร่วมกัน (2) การใช้แผนปฏิบัติการร่วมกัน (3) การพัฒนาทีมงานเพื่อดำเนินงานตาม แผนปฏิบัติการ (4) การสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือ และ (5) สนับสนุนการอภิปรายแบบเปิด และเคารพการตัดสินใจของผู้อื่น และได้ระบุการรักษาความสำเร็จของความร่วมมือ ไว้ 6 ข้อ คือ (1) มีความเท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มบุคคลที่ทำงานร่วมกัน (2) การสื่อสารที่ชัดเจน (3) การกำหนด เป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน (4) มีการสื่อสารแบบเปิดระหว่างการทำงานร่วมกัน (5) มีความสามารถในการ ใช้ภาษา และการแสดงออกทางความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ (6) มีบทบาทหน้าที่ การปฏิบัติงาน และความรับผิดชอบที่ชัดเจน

ฮาร์มอน (Harmon, 2017) ได้ศึกษาเรื่องการทำงานร่วมกัน: การแก้ปัญหาคือความร่วมมือในการ จัดการศึกษาในชนบท ได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันเพื่อการศึกษาในชนบท สรุปประเด็นการทำงานร่วมกัน และตั้งคำถามเกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน 5 ข้อ คือ (1) ความรู้ ทักษะ และการจัดการของครูใหญ่ในการจัดตั้งการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างวัฒนธรรมในการทำงานร่วมกัน ของ โรงเรียนที่สนับสนุน วัฒนธรรมในการเรียนการสอนมีอะไรบ้าง (2) รูปแบบการทำงานร่วมกันแบบ ออนไลน์รูปแบบใดที่ดีที่สุดที่ช่วยทำให้เกิดการคิดค้น แก้ปัญหาในการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงเครือข่าย (3) นโยบาย โปรแกรม หรือแนวทางใด ที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (4) บทบาทของนักวิชาการที่แตกต่างกันในการวิจัยร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาทางด้านการศึกษาเป็นส่วน สำคัญในการพัฒนาแรงงานในชนบทอย่างไร (5) วิธีการ กลยุทธ์ และเครื่องมือใดที่เหมาะสมที่สุด สำหรับการประเมินว่า ความร่วมมือในชนบทมีประสิทธิภาพ และบรรลุองค์ประกอบสำคัญของ ความสำเร็จในความร่วมมือระหว่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาได้แก่ 1. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) 2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (EdPEX) โดยมีการดำเนินการดังนี้

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรทั้งหมดของโรงเรียนทั้ง 2 แห่งในการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา กลุ่มภาคเหนือตอนบน จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่

1. ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองเงือก	จำนวน	1	คน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่	จำนวน	1	คน
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนบ้านหนองเงือก	จำนวน	18	คน
4. ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่	จำนวน	25	คน
5. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านหนองเงือก	จำนวน	41	คน
6. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่	จำนวน	106	คน

คน

รวม 192 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด ได้แก่

1. แบบสอบถาม สำหรับผู้บริหารและครู 1 ชุด

ใช้ในการสอบถามทั้งสิ้น 45 ฉบับ แจกให้กับกลุ่มประชากรทั้งหมด แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการนำองค์กร 2. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3. ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า 4. ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5. ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร และ 6. ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ

2. แบบสอบถาม สำหรับนักเรียน จำนวน 1 ชุด

ใช้ในการสอบถามทั้งสิ้น 147 ฉบับ แจกให้กับกลุ่มประชากรทั้งหมด แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านที่ 7 ด้านผลลัพธ์

การสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างเครื่องมือ

1.2 สร้างแบบสอบถามโดยใช้ข้อมูลจากการค้นคว้า แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ จากเอกสาร ตำรา และการศึกษาที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ทฤษฎีแนวคิดการบริหารแบบเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) 7 ด้าน คือ 1) ด้านการนำองค์กร 2) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า 4) ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) ด้านการมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงาน 6) ด้านการจัดกระบวนการ และ 7) ด้านผลลัพธ์

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแล้วจึงเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตรงตามเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษานโยบายการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) โดยการหาค่าดัชนีของความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งมีเกณฑ์คัดเลือกข้อที่มีค่าเฉลี่ยเกิน 0.50 ขึ้นไปเท่านั้นที่นำมาใช้ได้ และ

ผลที่ได้จากการหาค่าดัชนีของความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ผลปรากฏว่าแบบสอบถามที่ได้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) = 1.00

1.4 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสืออนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ถึงผู้บริหาร ครูและนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองเงือกและ โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ในการให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม

2. ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด ได้แก่

2.1 แบบสอบถาม สำหรับผู้บริหารและครู จำนวน 45 ฉบับ โดยเป็นระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสถานศึกษาตาม โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการนำองค์กร 2. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3. ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า 4. ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5. ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร และ 6. ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ

2.2 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน จำนวน 147 ฉบับ โดยเป็นระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสถานศึกษาตาม โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ได้แก่ ด้านที่ 7 ด้านผลลัพธ์

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยนำมาจัดระบบข้อมูล และวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์ เอกซ์เซล (Microsoft Excel)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาและระดับการปฏิบัติ ในแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) นำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมาย โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.42)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ (%)

สูตร
$$\rho = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ ρ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
 f แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน ขนาดของกลุ่มประชากร

2. ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (μ)

สูตร
$$\mu = \frac{\sum fx}{n}$$

เมื่อ μ คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
 $\sum f$ คือ ผลรวมความถี่ของข้อมูล
 x คือ ค่าของข้อมูล(ในกรณีการแจกแจงความถี่ไม่เป็น
 อันตรภาคชั้น) หรือ จุดกึ่งกลางของอันตรภาคชั้น(ใน
 กรณีการแจกแจงความถี่เป็นอันตรภาคชั้น) หาได้จาก

$$\frac{\text{ค่าสูงสุดของอันตรภาคชั้น} + \text{ค่าต่ำสุดของอันตรภาคชั้น}}{2}$$

 n คือ ผลรวมความถี่ทั้งหมด หรือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3. ค่าสถิติพื้นฐาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

สูตร
$$\sigma = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ σ แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนน
 x^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 n แทน จำนวนผู้ให้ข้อมูล

4. การวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาค่า IOC

สูตร
$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
วัตถุประสงค์ โดย

$\sum R$ แทน คะแนนรวมของคะแนนความคิดเห็นจาก
ผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

.....

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาได้แก่ 1. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) 2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (EdPEX) สามารถวิเคราะห์ข้อมูลผลการศึกษได้เป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือกและโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือกกับโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาจะนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจากแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด จำนวน 192 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 2 คน ครู 45 คน จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา อายุการทำงานและนักเรียน 147 คน จำแนกตามเพศ ระดับ รายละเอียดในตารางที่ 4.1-4.7 ดังนี้

1. ผู้บริหารและครู

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	โรงเรียนบ้านหนองเจือก		โรงเรียนมิตรมวลชน เชียงใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	4	21.05	8	30.77	12	26.67
หญิง	15	78.95	18	69.23	33	73.33
รวม	19	100	26	100	45	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มผู้บริหารและครูจำนวน 45 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 73.33 และเพศชายจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามกลุ่มโรงเรียน พบว่า โรงเรียนบ้านหนองเจือก ผู้บริหารและครู ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 78.95 และเพศชายจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 21.05 ตามลำดับ ส่วน โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ผู้บริหารและครู ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 69.23 และเพศชายจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	โรงเรียนบ้านหนอง เจือก		โรงเรียนมิตรมวลชน เชียงใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 20 ปี	0	0	0	0	0	0
20 -30 ปี	4	21.05	6	23.08	10	22.22
31-40 ปี	8	42.11	14	53.85	22	48.89
41-50 ปี	4	21.05	6	23.08	10	22.22
มากกว่า 50 ปี	3	15.79	0	0	3	6.67
รวม	19	100	26	100	45	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มผู้บริหารและครูจำนวน 45 คน ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 48.89 รองลงมาได้แก่ อายุ 20-30 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 อายุ 41-50 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 และอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามกลุ่มโรงเรียน พบว่า โรงเรียนบ้านหนองเจือก ผู้บริหารและครู ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 42.11 รองลงมาได้แก่ อายุ 20-30 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 21.05 อายุ 41-50 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 21.05 และอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15.79 ตามลำดับ ส่วน โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ผู้บริหารและครู ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 53.85 รองลงมาได้แก่ อายุ 20-30 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 อายุ 41-50 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 และอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	โรงเรียนบ้านหนองเจือก		โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	ผู้บริหารสถานศึกษา	1	5.26	1	3.85	2
ครูและบุคลากรทางการศึกษา	18	94.74	25	96.15	43	95.56
รวม	19	100	26	100	45	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มผู้บริหารและครูจำนวน 45 คน มีตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 4.44 และครู จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 95.56

เมื่อจำแนกตามกลุ่มโรงเรียน พบว่า โรงเรียนบ้านหนองเจือก มีตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.26 และครู จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 94.74 ส่วนโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ มีตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 3.85 และครูจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 96.15

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	โรงเรียนบ้านหนอง เจ๊ก		โรงเรียนมิตรมวลชน เชียงใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0	0	0	0	0
ปริญญาตรี	11	57.89	14	53.85	25	55.56
ปริญญาโท	8	42.11	12	46.15	20	44.44
ปริญญาเอก	0	0	0	0	0	0
รวม	19	100	26	100	45	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มผู้บริหารและครูจำนวน 45 คน ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 55.56 รองลงมาได้แก่ ปริญญาโท จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44

เมื่อจำแนกตามกลุ่มโรงเรียน พบว่า โรงเรียนบ้านหนองเจ๊ก ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 57.89 รองลงมาได้แก่ ปริญญาโท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 42.11 ส่วนโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 53.85 รองลงมาได้แก่ ปริญญาโท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 46.15

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุการทำงาน

อายุการทำงาน	โรงเรียนบ้านหนองเจ๊ก		โรงเรียนมิตรมวลชน เชียงใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ปี	4	21.05	7	26.92	11	24.44
5-10 ปี	5	26.32	13	50.00	18	40.00
11-15 ปี	5	26.32	2	7.69	7	15.56
มากกว่า 15 ปี	5	26.32	4	15.38	9	20.00
รวม	19	100	26	100	45	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มผู้บริหารและครูจำนวน 45 คน คน ส่วนใหญ่มีอายุการทำงาน 5-10 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาได้แก่ อายุการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 24.44 อายุการทำงานมากกว่า 15 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และอายุการทำงาน 11-15 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 15.56 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามกลุ่มโรงเรียน พบว่า โรงเรียนบ้านหนองเจือก ส่วนใหญ่มีอายุการทำงาน 5-10 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 26.32 รองลงมาได้แก่ อายุการทำงาน 11-15 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 26.32 อายุการทำงานมากกว่า 15 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 26.32 และอายุการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 24.44 ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนมิตรมวลชน เชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีอายุการทำงาน 5-10 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาได้แก่ อายุการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 26.92 อายุการทำงานมากกว่า 15 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38 และอายุการทำงาน 11-15 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.69 ตามลำดับ

2. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	โรงเรียนบ้านหนองเจือก		โรงเรียนมิตรมวลชน เชียงใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	22	53.66	57	53.77	79	53.74
หญิง	19	46.34	49	46.23	68	46.26
รวม	41	100	106	100	147	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า กลุ่มนักเรียนจำนวน 147 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 53.74 และเพศหญิง จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 46.26 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามกลุ่มโรงเรียน พบว่า โรงเรียนบ้านหนองเจือก ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 53.66 และเพศหญิง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 46.34 ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 53.74 และเพศหญิง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 46.23 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	โรงเรียนบ้านหนอง เจือก		โรงเรียนมิตรมวลชน เชียงใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	16	39.02	31	29.25	47	31.97
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	8	19.51	44	41.51	52	35.37
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	17	41.46	31	29.25	48	32.65
รวม	41	100	106	100	147	100.00

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กลุ่มนักเรียนจำนวน 147 คน อยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 47 คนคิดเป็นร้อยละ 31.97 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 52 คนคิดเป็นร้อยละ 35.37 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 48 คนคิดเป็นร้อยละ 32.65

เมื่อจำแนกตามกลุ่มโรงเรียน พบว่า โรงเรียนบ้านหนองเจือก อยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 16 คนคิดเป็นร้อยละ 39.02 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 19 คนคิดเป็นร้อยละ 41.46 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 17 คนคิดเป็นร้อยละ 41.46 ส่วนโรงเรียนมิตรมวลชน เชียงใหม่ อยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 31 คนคิดเป็นร้อยละ 29.25 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 44 คนคิดเป็นร้อยละ 41.51 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 31 คนคิดเป็นร้อยละ 29.25

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล กระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเจือก และโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่

1. โรงเรียนบ้านหนองเจือก

ผู้ศึกษาจะนำเสนอการวิเคราะห์กระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเจือกอยู่ในระดับใด โดยวิเคราะห์ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการนำองค์กร 2) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า 4) ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร 6) ด้านการ

มุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ และ 7) ด้านผลลัพธ์ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกรายด้านและโดยภาพรวม โดยการนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวความคิดของบุญชม ศรีสะอาด จะมีรายละเอียดในตารางที่ 4.8-4.15 ดังนี้

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือกโดยภาพรวม

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. ด้านการนำองค์กร	4.16	0.66	มาก
2. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์	4.13	0.61	มาก
3. ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า	4.24	0.60	มาก
4. ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้	4.01	0.67	มาก
5. ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร	3.97	0.65	มาก
6. ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ	3.92	0.71	มาก
7. ด้านผลลัพธ์	4.07	0.65	มาก
ภาพรวม	4.10	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนบ้านหนองเงือกมีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.10$, $\sigma=0.65$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า ($\mu=4.24$, $\sigma=0.60$) รองลงมาได้แก่ ด้านการนำองค์กร ($\mu=4.16$, $\sigma=0.66$) และด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ($\mu=4.13$, $\sigma=0.61$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ ($\mu=3.92$, $\sigma=0.71$) และจากแบบสอบถามแบบปลายเปิดที่มีการนำเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนบ้านหนองเงือกมีความคิดเห็น

การให้ความสำคัญกับการนำองค์กร และด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์มากกว่าประเด็นอื่น ๆ เนื่องจากเป็นหัวใจและแนวทางที่สำคัญในการขับเคลื่อนปัจจัยในการพัฒนาโรงเรียนในด้านอื่น ๆ

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือก ด้านการนำองค์กร

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. ผู้บริหารปฏิบัติด้วยตนเองในการชี้นำและทำให้โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนามีความยั่งยืน ผ่านวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้	4.00	0.47	มาก
2. มีการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ พันธกิจและค่านิยมสู่ระดับงาน และระดับบุคคล	4.26	0.65	มาก
3. มีการทำคู่มือนโยบายการกำกับดูแลโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาให้บุคลากรเพื่อให้เกิดการปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน	3.79	0.79	มาก
4. มีการสื่อสารและสร้างความผูกพันกับคนทั้งโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.32	0.67	มาก
5. มีแนวทางการสื่อสารทิศทางและผลการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาผ่านช่องทางที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงการสื่อสารแบบสองทาง เช่น การจัดประชุม อบรม สัมมนา การพบปะพูดคุย	4.42	0.69	มาก
ภาพรวม	4.16	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนบ้านหนองเงือกมีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการนำองค์กร อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.16$, $\sigma=0.66$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีแนวทางการสื่อสารทิศทางและผลการ

ดำเนินงานของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาผ่านช่องทางที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงการสื่อสารแบบสองทาง เช่น การจัดประชุม อบรม สัมมนา การพบปะพูดคุย ($\mu=4.42$, $\sigma=0.69$) รองลงมาได้แก่ มีการสื่อสารและสร้างความผูกพันกับคนทั้งโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.32$, $\sigma=0.67$) และมีการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ พันธกิจและค่านิยมสู่ระดับงาน และระดับบุคคล ($\mu=4.26$, $\sigma=0.65$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการทำคู่มือนโยบายการกำกับดูแลโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาให้บุคลากรเพื่อให้เกิดการปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน ($\mu=3.79$, $\sigma=0.79$) และจากแบบสอบถามแบบปลายเปิดที่มีการนำเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการนำองค์กร พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนบ้านหนองเจือกมีความคิดเห็นว่า ควรมีการจัดทำคู่มือนโยบายเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการที่ผู้บริหารสามารถนำมาใช้ในการชี้แนะ และสร้างให้เกิดความยั่งยืนกับโครงการได้

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเจือก ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. มีการแสดงแนวทางจัดทำแผนกลยุทธ์และถ่ายทอดกลยุทธ์สู่แผนปฏิบัติการของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.32	0.75	มาก
2. มีการกำหนดเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ตามแผนยุทธศาสตร์ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.26	0.65	มาก
3. มีการจัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.21	0.54	มาก
4. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบทั้งระดับบริหารและระดับปฏิบัติการโดยมีการทบทวนผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	3.95	0.52	มาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล
5. นำการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขันที่สำคัญ และความเสี่ยงที่มีผลต่อความสำเร็จในอนาคต มาใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์ของโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา	3.89	0.57	มาก
ภาพรวม	4.13	0.61	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนบ้านหนองเงือกมีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.13$, $\sigma=0.61$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการแสดงแนวทางจัดทำแผนกลยุทธ์และถ่ายทอดกลยุทธ์สู่แผนปฏิบัติการของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.32$, $\sigma=0.75$) รองลงมาได้แก่ มีการกำหนดเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ตามแผนยุทธศาสตร์ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.26$, $\sigma=0.65$) และมีการจัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.21$, $\sigma=0.54$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ นำการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขันที่สำคัญ และความเสี่ยงที่มีผลต่อความสำเร็จในอนาคต มาใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=3.89$, $\sigma=0.57$) และจากแบบสอบถามแบบปลายเปิดที่มีการนำเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการวางแผนเชิงกลยุทธ์ พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนบ้านหนองเงือกมีความคิดเห็นว่า ควรมีการกำหนดทิศทางการดำเนินงานขององค์กรในระยะยาว โดยเป็นแผนงานที่ได้รับการสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองแนวคิดและนโยบายของผู้บริหาร องค์กรการวางแผนกลยุทธ์ควรเป็นแผนที่มีความยืดหยุ่นและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และประเมินผลได้เพื่อสามารถนำไปปรับปรุงแผนงานให้ดีขึ้นได้ในอนาคต

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือก ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. ใช้วิธีการที่หลากหลายและหลายช่องทางในการค้นหาความพึงพอใจและความต้องการของนักเรียนปัจจุบันเพื่อพัฒนาโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.05	0.71	มาก
2. มีกระบวนการ/วิธีการค้นหา และกำหนดคณะกรรมการผู้รับผิดชอบชัดเจน มีคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงาน ด้วยค่าเป้าหมาย มีความสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและนักเรียน	4.00	0.75	มาก
3. ส่งเสริมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาให้เกิดการตอบสนองที่ดีต่อความต้องการของแต่ละกลุ่มผู้เรียน	4.53	0.51	มาก
4. ส่งเสริมการมีความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อการดำเนินการของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาในอนาคต	4.42	0.61	มาก
5. มีการแก้ไขความบกพร่องที่เกิดขึ้นในการดำเนินโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.21	0.42	มาก
ภาพรวม	4.24	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนบ้านหนองเงือกมีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการมุ่งเน้นลูกค้า อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.24$, $\sigma=0.60$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ส่งเสริมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาให้เกิดการตอบสนองที่ดีต่อความต้องการของแต่ละกลุ่มผู้เรียน ($\mu=4.53$, $\sigma=0.51$) รองลงมาได้แก่

ยส่งเสริมการมีความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อการดำเนินการของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาในอนาคต ($\mu=4.42$, $\sigma=0.61$) และมีการแก้ไขความบกพร่องที่เกิดขึ้นในการดำเนินโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.21$, $\sigma=0.60$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีกระบวนการ/วิธีการค้นหา และ กำหนดคณะกรรมการผู้รับผิดชอบชัดเจน มีคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงาน ด้วยค่าเป้าหมาย มีความสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและนักเรียน ($\mu=4.00$, $\sigma=0.75$) และจากแบบสอบถามแบบปลายเปิดที่มีการนำเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อด้านการมุ่งเน้นลูกค้า พบว่าผู้บริหารและครูโรงเรียนบ้านหนองเจือกมีความคิดเห็นว่า ควรมุ่งเน้นในการตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ ความผูกพันดังกล่าว จะเป็นผลลัพธ์หนึ่งที่สำคัญของกลยุทธ์โดยรวมขององค์กร และการสร้างผลการดำเนินการที่เป็นเลิศ

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเจือก ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. มีการดำเนินงานเพื่อจัดการความรู้ และมุ่งเน้นนวัตกรรม โดยมีกระบวนการจัดการผ่านการดำเนินงานโดยคณะกรรมการโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.16	0.60	มาก
2. มีการประชุมอบรมให้ความรู้ และจัดทำแนวทางเพื่อแบ่งปันและนำวิธีการปฏิบัติที่ดีไปใช้ ซึ่งมีความสำคัญต่อโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	3.95	0.91	มาก
3. มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความมั่นใจในการจัดการโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.00	0.67	มาก
4. ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ฝังลึกเข้าไปในวิถีการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นองค์กรของการเรียนรู้ตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.11	0.66	มาก

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล ผล
5. มีการจัดการระบบการจัดการความรู้ทั่วทั้งองค์กร เพื่อพัฒนาโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	3.84	0.50	มาก
ภาพรวม	4.01	0.67	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้บริหารและครู โรงเรียนบ้านหนองเงือกมีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.01$, $\sigma=0.67$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการดำเนินงานเพื่อจัดการความรู้ และมุ่งเน้นนวัตกรรม โดยมีกระบวนการจัดการผ่านการดำเนินงานโดยคณะกรรมการโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.16$, $\sigma=0.60$) รองลงมาได้แก่ ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ฝังลึกเข้าไปในวิถีการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นองค์ประกอบของการเรียนรู้ตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ของโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.11$, $\sigma=0.66$) และมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความมั่นใจในการจัดการโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.00$, $\sigma=0.67$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการจัดการระบบการจัดการความรู้ทั่วทั้งองค์กรเพื่อพัฒนาโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=3.84$, $\sigma=0.50$) และจากแบบสอบถามแบบปลายเปิดที่มีการนำเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ พบว่า ผู้บริหารและครู โรงเรียนบ้านหนองเงือกมีความคิดเห็นว่า ควรเน้นที่วิธีการเลือกตัววัดผลการดำเนินงาน การรวบรวม วิเคราะห์ ข้อมูล เพื่อปรับปรุงผลการดำเนินงาน รวมถึงวิธีการจัดการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือก ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. มีแนวทางในการดำเนินการต่าง ๆ ในการจัดการกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสม	4.16	0.37	มาก
2. มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเตรียมทรัพยากรบุคคลให้พร้อมต่อการดำเนินการต่าง ๆ ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	3.89	0.57	มาก
3. มีการพัฒนาบุคลากรโดยการอบรม ประชุม ให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	3.68	1.06	มาก
4. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ มีการกำหนดผลที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากร	4.00	0.67	มาก
5. ช่วยสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติเพื่อความสำเร็จของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.11	0.57	มาก
ภาพรวม	3.97	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนบ้านหนองเงือกมีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการมุ่งเน้นบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.97$, $\sigma=0.65$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีแนวทางในการดำเนินการต่าง ๆ ในการจัดการกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสม ($\mu=4.16$, $\sigma=0.37$) รองลงมาได้แก่ ช่วยสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติเพื่อความสำเร็จของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.11$, $\sigma=0.57$) และมีการกำหนดผู้รับผิดชอบ มีการกำหนดผลที่ใช้ในการ

พัฒนาบุคลากร ($\mu=4.00$, $\sigma=0.67$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการพัฒนาบุคลากรโดยการอบรม ประชุม ให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ($\mu=3.68$, $\sigma=1.06$) และจากแบบสอบถามแบบปลายเปิดที่มีการนำเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อด้านการมุ่งเน้นบุคลากร พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนบ้านหนองเงือกมีความคิดเห็นว่าการปรับปรุงผลการดำเนินการขององค์กร การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรม ทั้งการฝึกอบรม การสอนงาน การสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง รวมทั้งประสบการณ์ที่เกี่ยวกับงาน

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือก ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. มีกระบวนการทำงานต่าง ๆ ทั้งระบบงานหลักและระบบงานสนับสนุนครอบคลุมพันธกิจของโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา	4.00	0.67	มาก
2. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ แยกแยะข้อกำหนด จำแนกข้อมูลนำเข้าและกำหนดความถี่ไว้อย่างเป็นระบบ	3.79	0.79	มาก
3. มีการกำหนดตัวชี้วัด การประเมินผลโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา	4.05	0.71	มาก
4. มีการดำเนินการ โครงการที่เป็นระบบเพื่อควบคุมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการ โดยการควบคุมต้นทุนทั้งระบบงานหลักและระบบงานสนับสนุน	3.95	0.62	มาก

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล
5. นำผลที่ได้จากการประเมินกระบวนการทำงานต่าง ๆ สำหรับพันธกิจหลักทั้งในด้านการศึกษา บริการวิชาการ และวิจัย รวมถึงกระบวนการสนับสนุน ไปวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและเชื่อมกับการจัดทำแผนกลยุทธ์	3.79	0.79	มาก
ภาพรวม	3.92	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้บริหารและครู โรงเรียนบ้านหนองเงือกมีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.92$, $\sigma=0.71$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการกำหนดตัวชี้วัด การประเมินผลโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.05$, $\sigma=0.71$) รองลงมาได้แก่ มีกระบวนการทำงานต่าง ๆ ทั้งระบบงานหลักและระบบงานสนับสนุนครอบคลุมพันธกิจของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.00$, $\sigma=0.67$) และมีการดำเนินการโครงการที่เป็นระบบเพื่อควบคุมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการ โดยการควบคุมต้นทุนทั้งระบบงานหลักและระบบงานสนับสนุน ($\mu=3.95$, $\sigma=0.62$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ แยกแยะข้อกำหนด จำแนกข้อมูลนำเข้าและกำหนดความถี่ไว้อย่างเป็นระบบ ($\mu=3.79$, $\sigma=0.79$) และจากแบบสอบถามแบบปลายเปิดที่มีการนำเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ พบว่า ผู้บริหารและครู โรงเรียนบ้านหนองเงือกมีความคิดเห็นว่า ผู้รับผิดชอบในกระบวนการนั้น ช่วยกันศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งข้อมูลในระดับนโยบาย ระเบียบการปฏิบัติงาน ข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผลการสำรวจความพึงพอใจ

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือก ด้านผลลัพธ์

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. นักเรียนมีผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงขึ้น	4.20	0.64	มาก
2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่จัดขึ้นตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.24	0.66	มาก
3. นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนและการประกอบอาชีพในอนาคตได้ดียิ่งขึ้น	3.98	0.69	มาก
4. นักเรียนได้รับการเตรียมความพร้อมผู้เรียนสำหรับอนาคตตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.22	0.61	มาก
5. นักเรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาอย่างทั่วถึง ไม่มีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ภายใต้อาณัติความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่และชุมชน	4.17	0.70	มาก
6. มีการนำแนวคิดการเรียนรู้แบบใหม่ ๆ ที่ทันสมัยเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนมากขึ้น	3.98	0.52	มาก
7. บริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพสูงเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน	3.90	0.74	มาก
8. สถานศึกษาของนักเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของทุกคน ในชุมชน เป็นศูนย์กลางการพัฒนาทักษะและคุณภาพชีวิต	3.95	0.67	มาก
9. มีการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีที่ทันสมัย	4.00	0.67	มาก
10. มีบรรยากาศที่ผ่อนคลายเอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับนักเรียน	4.02	0.61	มาก
ภาพรวม	4.07	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านหนองเงือก มีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตาม โครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์ คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านผลลัพธ์ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.07$, $\sigma=0.65$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ นักเรียนมีความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมที่จัดขึ้นตาม โครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.24$, $\sigma=0.66$) รองลงมาได้แก่ นักเรียน ได้รับการเตรียมความพร้อมผู้เรียนสำหรับอนาคตตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.22$, $\sigma=0.61$) และนักเรียนมีผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงขึ้น ($\mu=4.20$, $\sigma=0.64$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่สถานศึกษาของนักเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของทุกคน ในชุมชน เป็น ศูนย์กลางการพัฒนาทักษะและคุณภาพชีวิต ($\mu=3.95$, $\sigma=0.67$) และจากแบบสอบถามแบบ ปลายเปิดที่มีการนำเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อด้านผลลัพธ์ พบว่า นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองเงือกมีความคิดเห็นว่า ควรมีแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาหา ความรู้ทั้งภายในสถานศึกษาและภายนอกหรือในชุมชน

2. โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่

ผู้ศึกษาจะนำเสนอการวิเคราะห์กระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่อยู่ในระดับใด โดยวิเคราะห์ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการนำองค์กร 2) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า 4) ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร 6) ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ และ 7) ด้านผลลัพธ์ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกรายด้านและโดยภาพรวม โดยการนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวความคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2545) จะมีรายละเอียดในตารางที่ 4.16-4.23 ดังนี้

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่โดยภาพรวม

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. ด้านการนำองค์กร	4.21	0.60	มาก
2. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์	4.31	0.61	มาก

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล
3. ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า	4.32	0.62	มาก
4. ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการ ความรู้	4.23	0.59	มาก
5. ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร	4.28	0.63	มาก
6. ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ	4.19	0.66	มาก
7. ด้านผลลัพธ์	3.67	0.80	มาก
ภาพรวม	4.17	0.64	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผู้บริหารและครู โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่มีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตาม โครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.17$, $\sigma=0.64$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า ($\mu=4.32$, $\sigma=0.62$) รองลงมาได้แก่ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ($\mu=4.31$, $\sigma=0.61$) และด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ($\mu=4.28$, $\sigma=0.63$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านผลลัพธ์ ($\mu=3.67$, $\sigma=0.80$) และจากแบบสอบถามแบบปลายเปิดที่มีการนำเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตาม โครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารและครู โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่มีความคิดเห็นว่าควรให้ความสำคัญในด้านการนำองค์กร และด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ เพื่อกระตุ้นให้มีการสื่อสารและแบ่งปันสารสนเทศ รวมถึงการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศระหว่างบุคลากรต่าง ๆ ย่อมจะเกิดผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นในสถานศึกษา

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ด้านการนำองค์กร

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. ผู้บริหารปฏิบัติด้วยตนเองในการชี้นำและทำให้โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนามีความยั่งยืน ผ่านวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้	4.31	0.55	มาก
2. มีการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ พันธกิจและค่านิยมสู่ระดับงาน และระดับบุคคล	4.19	0.57	มาก
3. มีการทำคู่มือนโยบายการกำกับดูแลโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาให้บุคลากรเพื่อให้เกิดการปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน	3.96	0.60	มาก
4. มีการสื่อสารและสร้างความผูกพันกับคนทั้งโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.35	0.63	มาก
5. มีแนวทางการสื่อสารทิศทางและผลการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาผ่านช่องทางที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงการสื่อสารแบบสองทาง เช่น การจัดประชุม อบรม สัมมนา การพบปะพูดคุย	4.23	0.65	มาก
ภาพรวม	4.21	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผู้บริหารและครู โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่มีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการนำองค์กร อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.21$, $\sigma=0.60$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการสื่อสารและสร้างความผูกพันกับคนทั้งโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.35$, $\sigma=0.63$) รองลงมาผู้บริหารปฏิบัติด้วยตนเองในการชี้นำและทำให้โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนามีความยั่งยืน ผ่านวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ ($\mu=4.31$, $\sigma=0.55$) และมีแนวทางการสื่อสารทิศทางและผลการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา

ผ่านช่องทางที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงการสื่อสารแบบสองทาง เช่น การจัดประชุม อบรม สัมมนา การพบปะพูดคุย ($\mu=4.23$, $\sigma=0.65$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการทำคู่มือนโยบายการกำกับดูแลโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาให้บุคลากรเพื่อให้เกิดการปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน ($\mu=3.96$, $\sigma=0.60$) และจากแบบสอบถามแบบปลายเปิดที่มีการนำเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อด้านการนำองค์กร พบว่า ผู้บริหารและครู โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารขององค์กรควรชี้แนะและกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ระยะสั้นระยะยาว ค่านิยม และความคาดหวังในผลการดำเนินการขององค์กร โดยให้ความสำคัญกับวิธีการที่ผู้บริหารขององค์กรสื่อสารกับบุคลากร และการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิด พฤติกรรมการดำเนินการที่มีจริยธรรมและผลการดำเนินการที่ดี

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. มีการแสดงแนวทางจัดทำแผนกลยุทธ์และถ่ายทอดกลยุทธ์สู่แผนปฏิบัติการของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.46	0.58	มาก
2. มีการกำหนดเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ตามแผนยุทธศาสตร์ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.35	0.63	มาก
3. มีการจัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.23	0.59	มาก
4. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบทั้งระดับบริหารและระดับปฏิบัติการโดยมีการทบทวนผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.31	0.62	มาก

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล
5. นำการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขันที่สำคัญ และความเสี่ยงที่มีผลต่อความสำเร็จในอนาคต มาใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์ของโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา	4.19	0.63	มาก
ภาพรวม	4.31	0.61	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ผู้บริหารและครู โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่มีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตาม โครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.31$, $\sigma=0.61$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการแสดงแนวทางจัดทำแผนกลยุทธ์และถ่ายทอดกลยุทธ์สู่แผนปฏิบัติการของโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.46$, $\sigma=0.58$) รองลงมาได้แก่ มีการกำหนดเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ตามแผนยุทธศาสตร์ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.35$, $\sigma=0.63$) และมีการกำหนดผู้รับผิดชอบทั้งระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ โดยมีการทบทวนผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.31$, $\sigma=0.62$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ นำการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขันที่สำคัญ และความเสี่ยงที่มีผลต่อความสำเร็จในอนาคต มาใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.19$, $\sigma=0.63$) และจากแบบสอบถามแบบปลายเปิดที่มีการนำเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ พบว่า ผู้บริหารและครู โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่มีความคิดเห็นว่า สถานศึกษาต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ มีการกำหนดเป้าหมายระยะยาวที่แน่ชัด ต้องการระบบการทำงานที่คล่องตัว ต้องการดำเนินงานมีประสิทธิภาพสูงในการนำสู่เป้าหมายในอนาคต สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อความอยู่รอด และความก้าวหน้าขององค์กร ของหน่วยงาน หรือของธุรกิจของตนในอนาคต การวางแผนกลยุทธ์หรือการวางแผนเชิงกลยุทธ์นี้ มีส่วนเป็นอย่างมากต่อการสร้างความเป็นผู้นำหรือในการสร้างภาพลักษณ์ ที่แสดงถึงจุดเด่นของหน่วยงานขององค์กร

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEx) ของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. ใช้วิธีการที่หลากหลายและหลายช่องทางในการค้นหาความพึงพอใจและความต้องการของนักเรียนปัจจุบันเพื่อพัฒนาโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.15	0.54	มาก
2. มีกระบวนการ/วิธีการค้นหา และกำหนดคณะกรรมการผู้รับผิดชอบชัดเจน มีคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงาน ด้วยค่าเป้าหมาย มีความสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและนักเรียน	4.38	0.57	มาก
3. ส่งเสริมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาให้เกิดการตอบสนองที่ดีต่อความต้องการของแต่ละกลุ่มผู้เรียน	4.35	0.75	มาก
4. ส่งเสริมการมีความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อการดำเนินการของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาในอนาคต	4.42	0.64	มาก
5. มีการแก้ไขความบกพร่องที่เกิดขึ้นในการดำเนินโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.27	0.60	มาก
ภาพรวม	4.32	0.62	มาก

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนบ้านหนองเงือกมีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEx) ในด้านการมุ่งเน้นลูกค้า อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.32$, $\sigma=0.62$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ส่งเสริมการมีความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อการดำเนินการของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาในอนาคต ($\mu=4.42$, $\sigma=0.64$) รองลงมาได้แก่ มี

กระบวนการ/วิธีการค้นหา และกำหนดคณะกรรมการผู้รับผิดชอบชัดเจน มีคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงาน ด้วยค่าเป้าหมาย มีความสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและนักเรียน ($\mu=4.38$, $\sigma=0.57$) และส่งเสริมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาให้เกิดการตอบสนองที่ดีต่อความต้องการของแต่ละกลุ่มผู้เรียน ($\mu=4.35$, $\sigma=0.75$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ใช้วิธีการที่หลากหลายและหลายช่องทาง ในการค้นหาความพึงพอใจและความต้องการของนักเรียน ปัจจุบันเพื่อพัฒนาโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.15$, $\sigma=0.54$) และจากแบบสอบถามแบบปลายเปิดที่มีการนำเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการมุ่งเน้นลูกค้ำ พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่มีความคิดเห็นว่า สถานศึกษาควรทำการวิจัยอย่างต่อเนื่องโดยการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อทราบข้อมูลป้อนกลับว่า ความสามารถพิเศษ หรือคุณสมบัติแบบใดที่จะต้องมีในตัวของผู้เรียน

ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. มีการดำเนินงานเพื่อจัดการความรู้ และมุ่งเน้นนวัตกรรม โดยมีกระบวนการจัดการผ่านการดำเนินงานโดยคณะกรรมการโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.27	0.53	มาก
2. มีการประชุมอบรมให้ความรู้ และจัดทำแนวทาง เพื่อแบ่งปันและนำวิธีการปฏิบัติที่ดีไปใช้ ซึ่งมีความสำคัญต่อโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.23	0.59	มาก
3. มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความมั่นใจในการจัดการโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.31	0.55	มาก

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล
4. ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ฝังลึกเข้าไปในวิถี การปฏิบัติงาน เพื่อเป็นองค์การของการเรียนรู้ ตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ของ โครงการ โรงเรียน ร่วมพัฒนา	4.19	0.57	มาก
5. มีการจัดการระบบการจัดการความรู้ทั่วทั้ง องค์กรเพื่อพัฒนาโครงการ โรงเรียนร่วม พัฒนา	4.15	0.73	มาก
ภาพรวม	4.23	0.59	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่มีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตาม โครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.23$, $\sigma=0.59$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความมั่นใจในการจัดการ โครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.31$, $\sigma=0.55$) รองลงมาได้แก่ มีการดำเนินงานเพื่อจัดการความรู้ และมุ่งเน้นนวัตกรรม โดยมีกระบวนการจัดการผ่านการดำเนินงานโดยคณะกรรมการ โครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.27$, $\sigma=0.53$) และมีการประชุมอบรมให้ความรู้ และจัดทำแนวทาง เพื่อแบ่งปันและนำวิธีการปฏิบัติที่ดีไปใช้ ซึ่งมีความสำคัญต่อ โครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.23$, $\sigma=0.59$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการจัดการระบบการจัดการความรู้ทั่วทั้งองค์กรเพื่อพัฒนาโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.15$, $\sigma=0.73$) และจากแบบสอบถามแบบปลายเปิดที่มีการนำเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่มีความคิดเห็นว่า จะต้องมึระบบการวัดและการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่สอดคล้องกันไปในทิศทางเดียวกันและทั่วถึงทั้งองค์กร เพื่อใช้ติดตามการปฏิบัติงานประจำวัน และผลการดำเนินงานตามเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ขององค์กร เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร

ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. มีแนวทางในการดำเนินการต่าง ๆ ในการจัดการกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสม	4.27	0.60	มาก
2. มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเตรียมทรัพยากรบุคคลให้พร้อมต่อการดำเนินการต่าง ๆ ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.31	0.68	มาก
3. มีการพัฒนาบุคลากรโดยการอบรม ประชุม ให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.12	0.82	มาก
4. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ มีการกำหนดผลที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากร	4.38	0.57	มาก
5. ช่วยสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมอย่างทุ่มเทในการปฏิบัติเพื่อความสำเร็จของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.35	0.57	มาก
ภาพรวม	4.28	0.63	มาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ผู้บริหารและครู โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่มีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการมุ่งเน้นบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.28$, $\sigma=0.63$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ มีการกำหนดผลที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากร ($\mu=4.38$, $\sigma=0.57$) รองลงมาได้แก่ ช่วยสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมอย่างทุ่มเทในการปฏิบัติเพื่อความสำเร็จของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.35$, $\sigma=0.57$) และมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเตรียมทรัพยากร

บุคคลให้พร้อมต่อการดำเนินการต่างๆ ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.31$, $\sigma=0.68$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการพัฒนาบุคลากรโดยการอบรม ประชุม ให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ($\mu=4.12$, $\sigma=0.82$) และจากแบบสอบถามแบบปลายเปิดที่มีการนำเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อด้านการมุ่งเน้นบุคลากร พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่มีความคิดเห็นว่า ควรมีการประเมินขีดความสามารถและอัตรากำลังของบุคลากร โดยผู้บริหารศึกษาหาข้อมูลในองค์กรเพื่อประเมินความต้องการขีดความสามารถและอัตรากำลังของบุคลากร จากการประชุมบุคลากร การประชุมสรุปผลการดำเนินงานประจำปี การเปิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลการประเมินขีดความสามารถของบุคลากรในรอบปีที่ผ่านมา

ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. มีกระบวนการทำงานต่าง ๆ ทั้งระบบงานหลักและระบบงานสนับสนุนครอบคลุมพันธกิจของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.12	0.77	มาก
2. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ แยกแยะข้อกำหนด จำแนกข้อมูลนำเข้าและกำหนดความถี่ไว้อย่างเป็นระบบ	4.15	0.67	มาก
3. มีการกำหนดตัวชี้วัด การประเมินผลโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	4.35	0.56	มาก
4. มีการดำเนินการโครงการที่เป็นระบบเพื่อควบคุมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการ โดยการควบคุมต้นทุนทั้งระบบงานหลักและระบบงานสนับสนุน	4.08	0.69	มาก

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล
5. นำผลที่ได้จากการประเมินกระบวนการทำงานต่าง ๆ สำหรับพันธกิจหลักทั้งในด้านการศึกษา บริการวิชาการ และวิจัย รวมถึงกระบวนการสนับสนุน ไปวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและเชื่อมกับการจัดทำแผนกลยุทธ์	4.27	0.60	มาก
ภาพรวม	4.19	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ผู้บริหารและครู โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่มีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตาม โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.19$, $\sigma=0.66$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการกำหนดตัวชี้วัด การประเมินผลโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=4.35$, $\sigma=0.56$) รองลงมาได้แก่ นำผลที่ได้จากการประเมินกระบวนการทำงานต่าง ๆ สำหรับพันธกิจหลักทั้งในด้านการศึกษา บริการวิชาการ และวิจัย รวมถึงกระบวนการสนับสนุน ไปวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและเชื่อมกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ ($\mu=4.27$, $\sigma=0.60$) และมีการกำหนดผู้รับผิดชอบ แยกแยะข้อกำหนด จำแนกข้อมูลนำเข้าและกำหนดความถี่ไว้อย่างเป็นระบบ ($\mu=4.15$, $\sigma=0.67$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการดำเนินการโครงการที่เป็นระบบเพื่อควบคุมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการ โดยการควบคุมต้นทุนทั้งระบบงานหลักและระบบงานสนับสนุน ($\mu=4.08$, $\sigma=0.69$) และจากแบบสอบถามแบบปลายเปิดที่มีการนำเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ พบว่า ผู้บริหารและครู โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่มีความคิดเห็นว่า ควรให้ความสำคัญต่อการออกแบบกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ การออกแบบกระบวนการทำงานจะสอดคล้องกับโครงการ จะนำข้อมูลเสียงของลูกค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากำหนด

ตารางที่ 4.23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ด้านผลลัพธ์

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. นักเรียนมีผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงขึ้น	3.64	0.93	มาก
2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่จัดขึ้นตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	3.82	0.67	มาก
3. นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนและการประกอบอาชีพในอนาคตได้ดียิ่งขึ้น	3.59	0.81	มาก
4. นักเรียนได้รับการเตรียมความพร้อมผู้เรียนสำหรับอนาคตตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	3.44	0.84	ปานกลาง
5. นักเรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาอย่างทั่วถึง ไม่มีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ภายใต้ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่และชุมชน	3.47	0.85	ปานกลาง
6. มีการนำแนวคิดการเรียนรู้แบบใหม่ๆ ที่ทันสมัยเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนมากขึ้น	3.70	0.76	มาก
7. บริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพสูงเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน	3.67	0.78	มาก
8. สถานศึกษาของนักเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของทุกคน ในชุมชน เป็นศูนย์กลาง	3.84	0.83	มาก
9. มีการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีสื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยีที่ทันสมัย	3.89	0.72	มาก

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

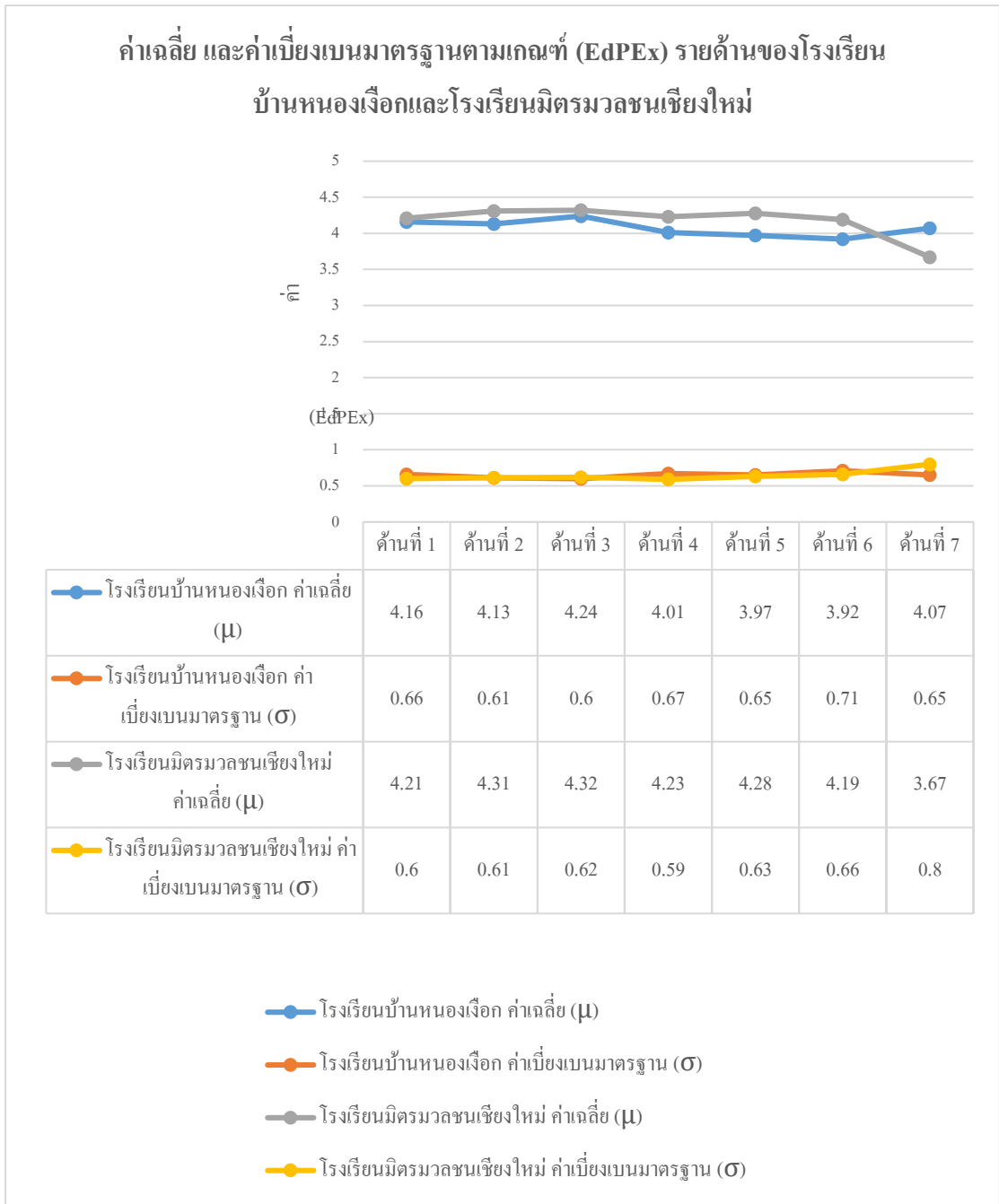
รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล
10. มีบรรยากาศที่ผ่อนคลายเอื้อต่อการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับนักเรียน	3.62	0.80	มาก
ภาพรวม	3.67	0.80	มาก

จากตารางที่ 4.23 พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมิตรมวลชน เชียงใหม่มีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านผลลัพธ์ อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.67$, $\sigma=0.80$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีสื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ($\mu=3.89$, $\sigma=0.72$) รองลงมาได้แก่ สถานศึกษาของนักเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของทุกคน ในชุมชน เป็นศูนย์กลางการพัฒนาทักษะและคุณภาพชีวิต ($\mu=3.84$, $\sigma=0.83$) และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่จัดขึ้นตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ($\mu=3.82$, $\sigma=0.67$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่นักเรียนนักเรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาอย่างทั่วถึง ไม่มีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ภายใต้ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่และชุมชน ($\mu=3.47$, $\sigma=0.76$) และจากแบบสอบถามแบบปลายเปิดที่มีการนำเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อด้านผลลัพธ์ พบว่า นักเรียนโรงเรียนมิตรมวลชน เชียงใหม่มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมต่าง ๆ ตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ควรมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้และควรมีการสนับสนุนทางด้านสื่อและอุปกรณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้อย่างพอเพียง

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา(EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือกกับโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่

ผู้ศึกษาจะนำเสนอการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา เพื่อเปรียบเทียบโรงเรียนบ้านหนองเงือกกับโรงเรียนมิตรมวลชน เชียงใหม่ ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการนำองค์กร 2) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า 4) ด้านการวัด

การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร 6) ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ และ 7) ด้านผลลัพธ์ โดยวิเคราะห์จากแผนภูมิกราฟเส้น จะมีรายละเอียดในภาพที่ 4.1 ดังนี้

ภาพที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (EdPEx) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือกกับโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่

จากภาพที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า ระดับความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือกกับโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ในด้านที่ 1 ด้านการนำองค์กร มีระดับความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกัน ในด้านที่ 2 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์และในด้านที่ 3 ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า พบว่า โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่มีระดับความคิดเห็นที่มากกว่าโรงเรียนบ้านหนองเงือก ในด้านที่ 4 ด้านการวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ด้านที่ 5 ด้านการมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงาน และด้านที่ 6 ด้านการจัดกระบวนการ พบว่า โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่มีระดับความคิดเห็นที่มากกว่าโรงเรียนบ้านหนองเงือก แต่ในด้านที่ 7 ด้านผลลัพธ์ โรงเรียนบ้านหนองเงือกมีระดับความคิดเห็นที่มากกว่าโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) มีข้อสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. กระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเจีอก พบว่าภาพรวมของระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า รองลงมาได้แก่ ด้านการนำองค์กร ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ด้านผลลัพธ์ ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ และด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ ตามลำดับ และโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ พบว่าภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า รองลงมาได้แก่ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ด้านการนำองค์กร และด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านผลลัพธ์ ตามลำดับ และอาจพิจารณาผลการศึกษาโดยละเอียดเป็นรายด้านดังนี้

1.1 ด้านการนำองค์กร

โรงเรียนบ้านหนองเจีอก มีระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการนำองค์กร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีแนวทางการสื่อสารทิศทางและผลการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาผ่านช่องทางที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงการสื่อสารแบบสองทาง เช่น การจัดประชุม อบรม สัมมนา การพบปะพูดคุย รองลงมาได้แก่ มีการสื่อสารและสร้างความผูกพัน

กับคนทั้งโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา และมีการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ พันธกิจและค่านิยม สู่ระดับงาน และระดับบุคคล ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการทำคู่มือ นโยบายการกำกับดูแล โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาให้บุคลากรเพื่อให้เกิดการปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน

โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ มีระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการนำองค์กร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการสื่อสารและสร้างความผูกพันกับคนทั้งโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา รองลงมาผู้บริหารปฏิบัติด้วยตนเองในการชี้นำและทำให้โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา มีความยั่งยืน ผ่านวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ และมีแนวทางการสื่อสาร ทิศทางและผลการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาผ่านช่องทางที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงการสื่อสารแบบสองทาง เช่น การจัดประชุม อบรม สัมมนา การพบปะพูดคุย ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการทำคู่มือ นโยบายการกำกับดูแลโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาให้บุคลากรเพื่อให้เกิดการปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน

1.2 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์

โรงเรียนบ้านหนองเงือก มีระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการแสดงแนวทางจัดทำแผนกลยุทธ์และถ่ายทอดกลยุทธ์สู่แผนปฏิบัติการของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา รองลงมาได้แก่ มีการกำหนดเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ตามแผนยุทธศาสตร์ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา และมีการจัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ นำการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขันที่สำคัญ และความเสถียรที่มีผลต่อความสำเร็จในอนาคต มาใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา

โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ มีระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการแสดงแนวทางจัดทำแผนกลยุทธ์และถ่ายทอดกลยุทธ์สู่แผนปฏิบัติการของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา รองลงมาได้แก่ มีการกำหนดเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ตามแผนยุทธศาสตร์ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา และมีการกำหนดผู้รับผิดชอบทั้งระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ โดยมีการทบทวนผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ นำการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขันที่สำคัญ และความเสถียรที่มีผลต่อความสำเร็จในอนาคต มาใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา

1.3 ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า

โรงเรียนบ้านหนองเงือก มีระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการมุ่งเน้นลูกค้า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ส่งเสริมโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาให้เกิดการตอบสนองที่ดีต่อความต้องการของแต่ละกลุ่ม รองลงมาได้แก่ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่ดีเพื่อการดำเนินการของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาในอนาคต และมีการแก้ไขความบกพร่องที่เกิดขึ้นในการดำเนินโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีกระบวนการ/วิธีการค้นหาและกำหนดคณะกรรมการผู้รับผิดชอบชัดเจน มีคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงาน ด้วยค่าเป้าหมาย มีความสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและนักเรียน

โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ มีระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการมุ่งเน้นลูกค้า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่ดีเพื่อการดำเนินการของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาในอนาคต รองลงมาได้แก่ มีกระบวนการ/วิธีการค้นหา และกำหนดคณะกรรมการผู้รับผิดชอบชัดเจน มีคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงาน ด้วยค่าเป้าหมาย มีความสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและนักเรียนและส่งเสริมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาให้เกิดการตอบสนองที่ดีต่อความต้องการของแต่ละกลุ่มผู้เรียน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ใช้วิธีการที่หลากหลายและหลายช่องทาง ในการค้นหาความพึงพอใจและความต้องการของนักเรียนปัจจุบันเพื่อพัฒนาโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา

1.4 ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้

โรงเรียนบ้านหนองเงือก มีระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการดำเนินงานเพื่อจัดการความรู้และมุ่งเน้นนวัตกรรม โดยมีกระบวนการจัดการผ่านการดำเนินงาน โดยคณะกรรมการโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา รองลงมาได้แก่ ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ฝังลึกเข้าไปในวิถีการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นองค์การของการเรียนรู้ตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาและมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความมั่นใจในการจัดการโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการจัดการระบบการจัดการความรู้ทั่วทั้งองค์กรเพื่อพัฒนาโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา

โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ มีระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ อยู่ในระดับ

มาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจในการจัดการโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา รองลงมาได้แก่ มีการดำเนินงาน เพื่อจัดการความรู้ และมุ่งเน้นนวัตกรรม โดยมีกระบวนการจัดการผ่านการดำเนินงานโดย คณะกรรมการโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาและมีการประชุมอบรมให้ความรู้ และจัดทำแนวทาง เพื่อแบ่งปันและนำวิธีการปฏิบัติที่ดีไปใช้ ซึ่งมีความสำคัญต่อโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา ส่วน รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการจัดการระบบการจัดการความรู้ทั่วทั้งองค์กรเพื่อพัฒนา โครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา

1.5 ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร

โรงเรียนบ้านหนองเงือก มีระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการ ดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการมุ่งเน้นบุคลากร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาใน รายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีแนวทางในการดำเนินการต่างๆ ในการจัดการกับ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสม รองลงมาได้แก่ ช่วยสนับสนุนให้บุคลากรมี ส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติเพื่อความสำเร็จของโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาและมีการ กำหนดผู้รับผิดชอบ มีการกำหนดผลที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากร ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการพัฒนาบุคลากร โดยการอบรม ประชุม ให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาอย่าง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ มีระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการ ดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการมุ่งเน้นบุคลากร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาใน รายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ มีการกำหนดผลที่ใช้ใน การพัฒนาบุคลากร รองลงมาได้แก่ ช่วยสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติ เพื่อความสำเร็จของโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาและมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็น ประโยชน์ในการเตรียมทรัพยากรบุคคลให้พร้อมต่อการดำเนินการต่าง ๆ ของโครงการ โรงเรียน ร่วมพัฒนา ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการพัฒนาบุคลากร โดยการอบรม ประชุม ให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

1.6 ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ

โรงเรียนบ้านหนองเงือก มีระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการ ดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาใน รายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการกำหนดตัวชี้วัด การประเมินผลโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา รองลงมาได้แก่ มีกระบวนการทำงานต่าง ๆ ทั้งระบบงานหลักและระบบงาน สนับสนุนครอบคลุมพันธกิจของโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาและมีการดำเนินการโครงการที่เป็น

ระบบเพื่อควบคุมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการ โดยการควบคุมต้นทุนทั้งระบบงานหลักและระบบงานสนับสนุน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ แยกแยะข้อกำหนด จำแนกข้อมูลนำเข้าและกำหนดความถี่ไว้อย่างเป็นระบบ

โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ มีระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการกำหนดตัวชี้วัด การประเมินผลโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา รองลงมาได้แก่ นำผลที่ได้จากการประเมินกระบวนการทำงานต่าง ๆ สำหรับพันธกิจหลักทั้งในด้านการศึกษา บริการวิชาการ และวิจัย รวมถึงกระบวนการสนับสนุน ไปวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและเชื่อมกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ และมีการกำหนดผู้รับผิดชอบ แยกแยะข้อกำหนด จำแนกข้อมูลนำเข้าและกำหนดความถี่ไว้อย่างเป็นระบบ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการดำเนินการ โครงการที่เป็นระบบเพื่อควบคุมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการ โดยการควบคุมต้นทุนทั้งระบบงานหลักและระบบงานสนับสนุน

1.7 ด้านผลลัพธ์

โรงเรียนบ้านหนองเงือก มีระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านผลลัพธ์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่จัดขึ้นตามโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา รองลงมาได้แก่ นักเรียนได้รับการเตรียมความพร้อมผู้เรียนสำหรับอนาคตตามโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาและนักเรียนมีผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงขึ้น ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่สถานศึกษาของนักเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของทุกคน ในชุมชน เป็นศูนย์กลางการพัฒนาทักษะและคุณภาพชีวิต

โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ มีระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านผลลัพธ์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีสื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยีที่ทันสมัย รองลงมาได้แก่ สถานศึกษาของนักเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของทุกคน ในชุมชน เป็นศูนย์กลางการพัฒนาทักษะและคุณภาพชีวิตและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่จัดขึ้นตามโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่นักเรียนนักเรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาอย่างทั่วถึง ไม่มีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ภายใต้อาณัติของความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่และชุมชน

2. ผลการเปรียบเทียบกระบวนการบริหารสถานศึกษาตาม โครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 กับโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีระดับความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารในภาพรวมทั้ง 7 ด้าน ที่ใกล้เคียงกัน และวิเคราะห์จากกราฟเส้นแล้วจะพบว่า เส้นกราฟของทั้งสองโรงเรียนอยู่ชิดติดกันมาก โดยสามารถระบุได้ถึงแนวทางการคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาของทั้ง 2 โรงเรียนที่ไปในทิศทางเดียวกัน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่สำคัญ น่าสนใจและควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. กระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือกและโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ พบว่า ภาพรวมของระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมุ่งเน้นลูกค้ามีค่าเฉลี่ยสูงสุดเหมือนกันทั้ง 2 โรงเรียน ทั้งนี้เพราะหลักการสำคัญของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School Project) เพื่อต้องการให้โรงเรียนมีความคล่องตัวและสามารถบริหารจัดการโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพ ขกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเตรียมความพร้อมผู้เรียนสำหรับอนาคต พร้อมกับการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อเปิดโอกาสในการพัฒนาอย่างทั่วถึง ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ภายใต้ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่และชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เต็มใจ มนต์ไชสงค์ (2558) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต โดยพบว่า มีการปฏิบัติตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน รวมถึงด้านการนำลูกค้าเช่นเดียวกัน

1.1 ด้านการนำองค์กร โรงเรียนบ้านหนองเงือกและโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ มีระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการนำองค์กร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของโรงเรียนบ้านหนองเงือก คือ มีแนวทางการสื่อสารทิศทางและผลการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาผ่านช่องทางที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงการสื่อสารแบบสองทาง เช่น การจัดประชุม อบรม สัมมนา การพบปะพูดคุย และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ คือ มีการสื่อสารและสร้างความผูกพันกับคนทั้ง โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ทั้งนี้เพราะการสื่อสารเป็นส่วนสำคัญในการเชื่อมโยงและเข้าถึงข้อมูล การประสานงานต่าง ๆ ร่วมกัน การทำงานเป็นทีมของคนในองค์กร ในรูปแบบที่หลากหลายและมีการรับฟังความคิดเห็น

ซึ่งกันและกันในองค์กร ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจที่ดีต่อกันซึ่งสอดคล้องกับ คินเซลล่าร์และการ์รา (Kinsella-Meier and Gala, 2016) ได้ศึกษาเรื่อง การทำงานร่วมกัน: คำนิยามและการสำรวจของ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญ ซึ่งระดับของการทำงานร่วมกันมีหลากหลายระดับ คือ การติดต่อ (ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด) การทำงานประสานกัน การร่วมมือกัน และการสร้างความร่วมมือ โดยการ สร้างความร่วมมือกัน จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันทำโครงการระยะยาวเพื่อให้ บรรลุเป้าหมาย โดยบุคคลเหล่านั้นร่วมรับผิดชอบการทำงานไปสู่เป้าหมายและการสร้างผลลัพธ์ที่ ยั่งยืนและต่อเนื่อง

1.2 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ โรงเรียนบ้านหนองเงือกและโรงเรียนมิตรมวลชน เชียงใหม่ มีระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ใน ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุดของทั้ง 2 โรงเรียน คือ มีการแสดงแนวทางจัดทำแผนกลยุทธ์และถ่ายทอดกลยุทธ์สู่ แผนปฏิบัติการของโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา ทั้งนี้เพราะ การจัดแผนกลยุทธ์เป็นสิ่งสำคัญมาก ในองค์กรมีความสำคัญต่อกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ โดยมีการรวบรวมวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรครวมถึงข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องมาใช้ในกระบวนการวางแผนปฏิบัติ ราชการ มีการระดมความคิดเห็นของบุคลากรทุกระดับในการจัดทำแผนกลยุทธ์ สามารถสร้างความ ได้เปรียบเชิงกลยุทธ์อย่างชัดเจน รวมถึงกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างนวัตกรรมที่ เสริมสร้างองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาโรงเรียนไปสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หยดฟ้า ราชมณี (2554) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในภาคใต้ เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการวางแผนกลยุทธ์ที่เป็นรูปธรรม ควรจัดทำ ฐานข้อมูลของโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ชุมชน ให้เป็น ปัจจุบันมากที่สุดควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียนตามความเป็นจริง ควรให้ผู้เกี่ยวข้องทุก ฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนแทนที่จะให้คณะทำงานเป็นผู้วางแผนกลยุทธ์ ของโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว ทั้งนี้เนื่องจากโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School Project) เป็นแนวคิดการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาภายใต้บทบาทความร่วมมือระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการ และบริษัทมูลนิธิ องค์กร หรือสถาบันที่สนับสนุนทรัพยากรและมีส่วนร่วม ในการบริหาร ให้กับสถานศึกษา เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการบริหารจัดการ ร่วมพัฒนา และสนับสนุนสถานศึกษา ภายใต้การดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561, น. 61)

1.3 ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า โรงเรียนบ้านหนองเงือกและโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ มีระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการ

มุ่งเน้นลูกค้า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของ โรงเรียนบ้านหนองเงือก คือ ส่งเสริมโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาให้เกิดการตอบสนองที่ดีต่อความต้องการของแต่ละกลุ่มและเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของ โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ คือ ส่งเสริมการมีความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อการดำเนินการของโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาในอนาคต ทั้งนี้เพราะ การส่งเสริมและให้การสนับสนุนโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาจะทำให้เกิดการพัฒนาโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ร่วมโครงการเนื่องจากการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โด่งสยาม โสมาภา (2559) ได้ศึกษา การวิเคราะห์ปัจจัยและแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยและแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนเพื่อรับรางวัล พระราชทานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลประกอบด้วยสองด้าน คือ ด้านที่หนึ่ง ด้านการบริหาร โรงเรียนเอกชนสู่ความเป็นเลิศมีเจ็ดปัจจัยได้แก่ การมุ่งเน้นในการจัดการเรียนการสอน การมีเป้าหมายการสอนที่ชัดเจน การมีการติดตามความก้าวหน้า การมุ่งความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน และการเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้เนื่องจากโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาที่มีความอิสระ 3 ส่วน คือ 1) อิสระในการออกแบบหลักสูตรเอง ซึ่งจะทำให้เป็นโรงเรียนต้นแบบที่จะสร้างอนาคต สร้างอาชีพให้กับนักเรียน เชื่อม โยงและร่วมแก้ปัญหาของชุมชน 2) อิสระในการออกแบบจัดการเรียนการสอนเอง โดยเน้นการคิดวิเคราะห์ ครูต้องปรับรูปแบบการเรียนการสอนที่ต้องหมั่นตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกคิด ให้นักเรียนมาเรียนของจริง ในสถานที่จริง และ 3) อิสระในการบริหารจัดการเอง โดยรูปแบบของโรงเรียนร่วมพัฒนา มีความพิเศษคือ ขึ้นตรงกับเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยตรง มีการปลดล็อกระเบียบต่าง ๆ ให้มีความคล่องตัวมากขึ้น

1.4 ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ โรงเรียนบ้านหนองเงือกและโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ มีระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของ โรงเรียนบ้านหนองเงือก คือ มีการดำเนินงานเพื่อจัดการความรู้และมุ่งเน้นนวัตกรรม โดยมีกระบวนการจัดการผ่านการดำเนินงานโดยคณะกรรมการโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาและเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ คือ มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความมั่นใจในการจัดการโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ทั้งนี้เพราะ การดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีการจัดการความรู้ รวมถึงนวัตกรรม มีส่วนต่อการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตติยา วงศ์หิรัญตระกูล (2558) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนบ้านโป่ง

แดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่าสภาพ และปัญหาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนบ้านโป่งแดง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้อยู่ในระดับ มากเช่นเดียวกัน โดย ผู้บริหารควรมีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ด้านการ วัด การวิเคราะห์ และการจัดการเรียนรู้

1.5 ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร โรงเรียนบ้านหนองเงือกและโรงเรียนมิตรมวลชน เชียงใหม่ มีระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ใน ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ของโรงเรียนบ้านหนองเงือก คือ มีแนวทางในการดำเนินการต่าง ๆ ในการจัดการกับปัจจัยด้าน สภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสม และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุดของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ คือ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ มีการกำหนดผลที่ใช้ในการ พัฒนาบุคลากร ทั้งนี้เพราะ ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน โครงการต่าง ๆ อาศัยบุคลากร ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ หากบุคลากรได้รับการพัฒนา รวมถึงสนับสนุนการทำงานในด้านต่าง ๆ ย่อมส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมของ โครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตติยา วงศ์หิรัญตระกูล (2558) ที่ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของ โรงเรียนบ้านโป่งแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก พบว่า ด้านการมุ่งเน้น บุคลากรอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยผู้บริหารควรมีการประเมินความต้องการด้านจิต ความสามารถและอัตรากำลังบุคลากร และในการสร้างสภาพแวดล้อมของบุคลากร ซึ่งสอดคล้อง กับผลการศึกษา และข้อเสนอแนะของมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ในเป้าหมาย การพัฒนา 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) การพัฒนาครู 3) การพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษา และ 4) การพัฒนา คุณภาพการบริหาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพทรัพยากร บุคคล ลดความเหลื่อมล้ำ

1.6 ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ โรงเรียนบ้านหนองเงือกและโรงเรียนมิตร มวลชนเชียงใหม่ มีระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของทั้ง 2 โรงเรียน คือ มีการกำหนดตัวชี้วัด การประเมินผลโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา ทั้งนี้เพราะ การกำหนดตัวชี้วัดจะทำให้มีการทราบถึงประสิทธิภาพในการ ดำเนินงานเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงาน โครงการ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของปานิสร่า สิงหพงษ์ (2555) ที่ได้ศึกษาการบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติที่ ส่งผลต่อการเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

จังหวัดปทุมธานี พบว่า การบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติกับการเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากลในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนการบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติกับการเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากลมีความสัมพันธ์กันและการบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติส่งผลต่อการเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล รองลงมาได้แก่ องค์กรมีการตรวจสอบและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอรวมถึงการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในกระบวนการออกแบบพัฒนาบริการทางการศึกษา

1.7 ด้านผลลัพธ์ โรงเรียนบ้านหนองเงือกและ โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ มีระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านผลลัพธ์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของ โรงเรียนบ้านหนองเงือกคือ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่จัดขึ้นตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ คือ มีการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีสื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทั้งนี้เพราะ ปัจจุบันสื่อการเรียนการสอนที่มีความทันสมัยและการใช้เทคโนโลยีมีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน หากมีการนำสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยจะส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงหลักการสำคัญของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School Project) นั้นเพื่อต้องการให้โรงเรียนมีความคล่องตัวและสามารถบริหารจัดการโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเตรียมความพร้อมผู้เรียนสำหรับอนาคต พร้อมกับการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อเปิดโอกาสในการพัฒนาอย่างทั่วถึง ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ภายใต้วามร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่และชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับสมเกียรติ สรรคพงษ์ (2562, น. 119) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสามารถในการนำเทคโนโลยีที่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น อาจมีอีกหลายแนวทางที่จะร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือก กับโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ พบว่า มีความใกล้เคียงกัน ดังนั้นมีความเป็นไปได้ว่า ทั้งสองโรงเรียนมีแนวทางการบริการสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ทั้ง 7 ด้าน ที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพราะการดำเนินโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนานั้นขึ้นตรงกับเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง มีการปลดระเบียบต่าง ๆ ให้มีความคล่องตัวมากขึ้น มีคณะกรรมการสถานศึกษาที่มาจาก

ผู้แทน 4 ฝ่าย เข้ามาช่วยบริหารจัดการ คือ ภาคประชาสังคม ท้องถิ่น ภาคเอกชน และมหาวิทยาลัย ในพื้นที่ที่เป็นพี่เลี้ยง โดยมีผู้แทนภาคเอกชนเป็นประธานกรรมการสถานศึกษา เพื่อจะได้นำแนวคิด การทำงานแบบใหม่ ๆ ที่ทันสมัยเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร โรงเรียนให้ไปสู่เป้าหมาย ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ถือเป็น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการศึกษา ซึ่งสอดคล้อง กับ จรรยา จับบัง และคนอื่น ๆ (2555) ที่ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตาม ยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยพบว่า การมีส่วนร่วมในด้านเครือข่ายชุมชนและ ทรัพยากร และการเสริมสร้างศักยภาพในด้านการหมุนเวียนการสอนของครู หมุนเวียนสถานที่และ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากรูปแบบที่พัฒนาขึ้นจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตาม ยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก 4 ด้าน คือ คุณภาพครู คุณภาพการบริหารจัดการ คุณภาพ นักเรียน และคุณภาพการเรียนการสอนเป็นการเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของ โรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 จากการศึกษาพบว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วม พัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ จึงควรมีการพัฒนาในด้านนี้ให้มากที่สุด โดยทางโรงเรียนควรมีการมุ่งเน้นประสิทธิผลการปฏิบัติการ การวางแผนคิดในการออกแบบระบบงานและกระบวนการทำงานต่าง ๆ ของโครงการ ทั้งการจัดทำ โครงสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกัน ระหว่างโรงเรียนและชุมชนพร้อมทั้งมีการควบคุมและการปรับปรุงงาน

1.2 จากการศึกษาพบว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วม พัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนมิตรมวลชน เชียงใหม่ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านผลลัพธ์ จึงควรมีการพัฒนาในด้านนี้ให้มากที่สุด โดยทางโรงเรียนควรมีการกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานของโครงการร่วมกันภายในเครือข่าย เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินผลลัพธ์ของโครงการอันนำไปสู่การปรับปรุงและการพัฒนาให้ โครงการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 การปรับปรุงระบบงานและกระบวนการเพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีขึ้นในภาพรวม (เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องขับเคลื่อนโดยใส่กลไกในการกระตุ้น ผลักดัน ให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี)

1.4 ควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ (ทิศทาง) ที่สำคัญ การค้นหาความได้เปรียบและความท้าทายเชิงกลยุทธ์ขององค์กร การวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิผล การถ่ายทอดยุทธศาสตร์สู่แผนงานและโครงการต่าง ๆ รวมถึงการพิจารณาทรัพยากรเพื่อให้ยุทธศาสตร์บรรลุตามแผนงาน

1.5 ควรมีการใช้ข้อมูลเพื่อการติดตามผล และเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงาน ผลลัพธ์ขององค์กร ประสิทธิภาพของการตัดสินใจในทุกระดับ การค้นหาและขยายผลของรายงานวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) การจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ที่มีประสิทธิภาพ และการจัดการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการองค์ความรู้ KM ทั่วทั้งองค์กร เพื่อให้เกิดสินทรัพย์ทางความรู้ (Knowledge Asset)

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ควรมีรูปแบบการวิจัยอื่น ๆ ให้มากขึ้น เช่น การวิจัยเชิงประเมิน การวิจัยแบบผสมผสานวิธีและการวิจัยเชิงทดลอง เพราะจะเป็นการตรวจสอบการดำเนินงานในรายละเอียดเพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ มากขึ้นรวมทั้งมีการยืนยันผลที่ได้จากการวิจัยที่น่าเชื่อถือ เปิดแนวคิด วิธีการและมุมมองใหม่ ๆ ให้การศึกษานอกระบบได้ขยายขอบเขตออกไปกว้างขวางขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: รัฐสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤตธี วงศ์สถิต. (2560). ระบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนด้วยโปรแกรมประยุกต์ภูเกิด เพื่อการศึกษา. (วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต).
- จรูญ จับบัง, การดี อนันต์นาวี, เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม และสม โภชน์ อเนกสุข. (2555). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 6(2), 59-72.
- จารุกิติ์ สิทธิยานนท์. (2559). แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล ตามแนวคิดพลโลกศึกษา. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ฉันทวิชช์ สุทธนะวานนท์. (2556). การพัฒนาสื่อการสอนด้วยเทคโนโลยีโลกเสมือนจริง 2 มิติ แบบมีปฏิสัมพันธ์เรื่อง ปรัชญาการณของ โลกและเทคโนโลยีอวกาศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. นครปฐม: คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม.
- ชาติชาย คะเขนชล. (2552). จุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน: ก้าวแรก. สืบค้นจาก http://chantrawonbg.blogspot.com/2009/09/blog-post_28.html
- เชาว อินโย. (2553). การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ญาดา นิลประดิษฐ์. (2553). การเปรียบเทียบกิจกรรมเสริมความเป็นครูของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยที่ต่างกัน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพร เห็นเจริญเลิศ ทศนีย์วรรณ ศรีประดิษฐ์ และปิยพร นุรารักษ์. (2557). รายงานผลการเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการเรื่องขอบแดนใหม่แห่งการเรียนรู้ : การศึกษาระบบ 4.0. กรุงเทพฯ: ศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- โด่งสยาม โสมาภา. (2559). การวิเคราะห์ปัจจัยและแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนเพื่อรับรางวัลพระราชทาน. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 21(1), 101-121.
- เต็มใจ มนต์ไธสงศ์. (2558). การปฏิบัติตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. *วารสารวิจัย มสค.*, 11(2), 68-73.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2559). แนวโน้มของหลักสูตรและการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม*, 11(1), 1-15.
- ธิดารัตน์ บุญนุช. (2543). *การพัฒนากิจกรรมนิสิตนักศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- นิรุทธ์ เข็มเงิน. (2553). *การบริหารจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของหน่วยงานปฏิบัติใน ส่วนภูมิภาค: กรณีศึกษาจังหวัดนครนายก*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- นุชนภา ราชนิยม. (2558). *การศึกษาสภาพ ปัญหา และความพร้อมของการจัดการเรียนการสอน รูปแบบสะสมศึกษาในระดับประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเชิด ภิญ โญอนันตพงษ์. (2544). *การจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- ปทุมพร โมทิม. (2552). *การนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์ประสานงานทางการศึกษาหนองมะโมง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).
- ประยงค์ เนาวบุตร. (2555). *ภารกิจของสถานศึกษา. ประมวลสาระชุดวิชาการจัดและบริหาร องค์การทางการศึกษา หน่วยที่ 3*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปานิสรา สิงหพงษ์. (2555). *การบริหารที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งประเทศไทยสู่โรงเรียนมาตรฐานระดับโลกภายใต้บริการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่ 4 ในจังหวัดปทุมธานี*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทคโนโลยีบุรี).
- พรชัย เจดามาน, เจริญ กิจระการ, ไพโรจน์ พิมพีดี, กลวัชร วังสะอาด, อัครพงศ์ สุขมาตร และ เจริญ สุขทรัพย์. (2559). *การพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 ผู้ศตวรรษที่ 21*. สืบค้นจาก https://www.kroobannok.com/news_file/p81770280746.pdf.
- พรชัย โปคันโย. (2553). *จุดเน้นคุณภาพผู้เรียนจุดเปลี่ยนการปฏิรูปการศึกษาไทย*. สืบค้นจาก <http://www.sobdai.com.doc/ponchai/Road%20Map%20gotowork.pdf>

- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข. (2557). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข. (2560). *ทักษะ 7C ของครู 4.0*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิสนุ พงศ์ศรี. (2551). *การวิจัยการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด พิมพ์งาม.
- ไพฑูรย์ สินดารัตน์. (2559). “การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา” ใน *การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภูมิศักดิ์ ราสี. (2551). *แบบจำลองการประเมินผลโครงการกรณีแบบจำลอง CIPP Model*. สืบค้นจาก <http://gotoknow.org/file/robertrasri/view/202122>
- ปิ่น ภู่วรรณ. (2558). *นวัตกรรมการเรียนการสอนกับการศึกษาระบบ 4.0*. สืบค้นจาก <https://www.tcithaijo.org/index.php/sjss/article/download/45125/37341>
- เขवालักษณ์ เกสรเกศรา. (2556). *การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการการวัดประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- รัชต์วรรณ กาญจนปัญญาคม. (2556). *โครงการประชุมชี้แจงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (EdPEx)*. กรุงเทพฯ: งานพัฒนาและฝึกอบรม สำนักงานประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รัตติยา วงศ์หิรัญตระกูล. (2558). *แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนบ้านโป่งแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร).
- รัตนะ บัวสนธ์. (2548). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คำสมัย.
- รัตนา ดวงแก้ว. (2556). *การประยุกต์ใช้งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในประมวลสาระ ชุดวิชาการ วิจัยการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 14*. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วรรณดี นาคสุขปาน. (2556). *การพัฒนาแบบฉบับความร่วมมือด้านการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศไทยกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มประชาคมอาเซียน*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์).

- วรรณษา เกาเวศ. (2559). *สภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใน 10 จังหวัดภาคใต้.*
(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- วัชรินทร์ ยสรุ่งโรจน์ และณรงค์ศักดิ์ จันทร์นวล. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของ
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33.
เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.*
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *การจัดการความรู้: ฉบับนักปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ: สุขใจภาพ.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2556). *กระบวนการค้นคว้าใหม่ทางการศึกษา; กรณีศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
21.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2553). *สรุปผลการทดสอบทางการศึกษา
ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2553.* สืบค้นจาก <https://www.niets.or.th/th/>
- สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.(2560). *ความรู้เบื้องต้นสะเต็ม.* กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, ปกป้อง จันวิทย์, ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์, ภาวิน ศิริประภานุกุล, ภูมิสรณ์ย์
ทองเล็กมณาค วรพจน์วงศ์กิจรุ่งเรือง และศุภณัฐศศิวิวัฒน์. (2556). *ปฏิรูปการศึกษา
ขั้นพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ แห่งศตวรรษที่ 21.* กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สมเกียรติ สรรคพงษ์. (2562). *รูปแบบการส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อยกระดับคุณภาพ
การศึกษาในโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.*
- สมเกียรติ สรรคพงษ์. (2562). *การส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา
กรุงเทพฯ: สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน.*
- สมคิด พรหมจ้อย. (2550). *เทคนิคการประเมินโครงการ.* นนทบุรี: จตุพร ดีไซน์.
- สมชาติ ปรีกโชตง. (2553). *จุดเน้นคุณภาพผู้เรียน จุดเปลี่ยนการปฏิรูปการศึกษาไทย.* สืบค้นจาก
<http://www.krusomchart05.blogspot.com>
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2551). *วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า. (พิมพ์ครั้งที่ 4).*
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ. (2560). *ความรู้เรื่อง Knowledge Management: KM*
สืบค้นจาก http://www.oic.go.th/web2017/main_.html

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *คู่มือการปฏิบัติงาน โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21* สกศ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำเนา ขจรศิลป์. (2538). *มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2: การพัฒนานักศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- สุพรทิพย์ ชนภัทร โชติวัต. (2557) *การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะครูในทศวรรษที่ 21*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุรพล พิมพ์สอน. (2557). *กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาเขต 41*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร).
- สุวิมล ว่องวานิช. (2546). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2549). *บทที่ 3 แบบตรวจสอบรายการประเมิน: วิธีวิทยาและเครื่องมือประเมิน*. ใน สุวิมล ว่องวานิช (บก.). *การประเมินอกิमान: วิธีวิทยาและการประยุกต์ใช้*. (หน้า 49-76). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสมอ สุวรรณโค ชีรวุฒิ เอกะกุล และสมคิด สร้อยน้ำ. (2558). *รูปแบบเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 16(2), 128-136.*
- หยดฟ้า ราชมณี. (2554). *การดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในภาคใต้*. กรุงเทพฯ: หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สถิติประยุกต์) คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อนุสรณ์ นามประดิษฐ์. (2560). *7 วิธีการวัดและประเมินผลโรงเรียนผลิตภาพ*. ใน ไพฑูรย์ สิตารัตน์ (บรรณาธิการ), *โรงเรียน 4.0: โรงเรียนผลิตภาพ (105-112)*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อภิภา ปรัชญพฤทธิ. (2555). *หลักสูตรและการเรียนการสอนอุดมศึกษา: พาราไดม์และวิธีปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: อินทภาษา.

- อภิภา ปรัชญพฤทธิ. (2558). การพัฒนาระบบพี่เลี้ยงเพื่อพัฒนาความสามารถในการผลิตงานวิจัยใน
ชั้นเรียนของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวง
สาธารณสุข. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 8(2), 67-82.
- อิธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. (2556). *การวิจัยทางการศึกษา : แนวคิดและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุษณีย์ คำประกอบ. (2561). *เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง เกณฑ์ EdPEx เบื้องต้น*.
เชียงใหม่: ศูนย์พัฒนาคุณภาพองค์กร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Brown, T. M. (2005). Mentorship and the Female College President. *Sex Roles*, 52(9/10), 660-
664.
- Callan, V. & Ashworth, P. (2004). *Working together: Industry and VET provider training
partnerships*. Retrieved from [https://nver.edu.au/research-and-statistics/
publications/all-publications/working-together-industry-and-vet-provider-
training-partnerships](https://nver.edu.au/research-and-statistics/publications/all-publications/working-together-industry-and-vet-provider-training-partnerships)
- Couros, G. (2015). *The innovator's mindset*. CA: Dave Burgess Consulting, Inc.
- Harmon, J. (2017). *Remodeling for security*. New York: McGraw-Hill.
- Hasso Platter Institute of Design at Stanford. (2010). Digital sketching and haptic sketch
modeling during product design and development. *International Journal of Product
Development*, 20(3), 239-263.
- Hoyle, R. H. & Panther, A. T. (2009). *Writing about structural equation model*. In R.H. Hoyle
(ED). *Structural equation modeling: Concepts, issue, and applications*. California:
Sage.
- Hoy, A. & MisKel, J. (2005). *Educational administration: Theory, research and practice*.
New York: McGraw-Hill.
- Keppell, R. (2012). *Distributed learning spaces :Physical, blended and virtual learning spaces in
higher education (pp1-12)*. PA: Information Science Reference.
- Kinsella-Meier, M. and Gala, N. M. (2016). Collaboration: Definitions and explorations of an
essential partnership. *Odyssey Magazine*, 17, 4-9.
- Kuuskorpi & Gonzalez. (2011). The relationship of teacher empowerment and principal power
bases. *Journal of Instructional Psychology*, 23(3), 210-216.
- Lackeus, M. (2015). *Entrepreneurship in education: Paris, France*. Paris: OECD Publishing.

- Patti, L. C. and Susan, N. S. (2009). A rural high school's collaborative approach to school improvement. *Journal of Research in Rural Education*, 24(5), 1-12.
- Peter-Szarka, S. (2012). Changes in and the relationship between language learning motivation and self-concept in 11-14 year-old student in Hungary: A longitudinal study. *European Journal of Educational Research*, 1(3), 69-94.
- Jarvensivu, T. (2012). *A holistic model of innovation network management: action research in elderly health care*. Berlin: Springer.
- Thorsteinsson, G., & Denton, H. (2003). The development of innovation education in Iceland: A pathway to modern pedagogy and potential value in the UK. *Journal of Design and Technology Education*, 8(3), 172-179.
- Zhao, Y, Kim K. C. Li, Ng, K. P., Ng, C. H., and Kevin A. W. Lee. (2012). The RNA Pol II sub-complex hsRpb4/7 is required for viability of multiple human cell lines. *Protein Cell*, 3(11), 846-854.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือในการวิจัย

1. อาจารย์ ดร.จักรปรุพห์ วิชาอัครวิทย์ อาจารย์คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำเนา หมั่นแจ่ม อาจารย์คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
3. นายจักรวาล จารุรัตนพงษ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านใหม่
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
4. นายสมพงษ์ รักประชา ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านปางมะเข
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
5. นางสาวประภาพร กิติ ผู้อำนวยการ โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการค้นคว้าอิสระ

ที่ อว. ๐๖๑๒.๑๔.๐๑/ว.๒๓๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง
จ.เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๔ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการทำการค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์ ดร.จักรปรุฬห์ วิชาอัครวิทย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการทำการค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นายบัณฑิตย์ ทาปิมปา นักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา การทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX)” โดยมี รองศาสตราจารย์ประวิติ พันนาลุช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย เห็นว่าท่านเป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี โดยนักศึกษาได้ประสานกับท่านแล้ว บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจและให้ความเห็นเกี่ยวกับเครื่องมือในการทำการค้นคว้าอิสระดังกล่าวที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฏฐ์ พลวัน)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙
โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ

ที่ อว. ๐๖๑๒.๑๔.๐๑/ว.๗๒๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง
จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองเงือก

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นายบัณฑิตย์ ทาปิมปา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา การทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX)” โดยมี รองศาสตราจารย์ประวีติ พันธ์มาสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลและให้บุคลากรในสังกัดของท่านด้านครูผู้ดูแลแนะแนวโรงเรียนในสังกัดของท่านตอบแบบสอบถามเพื่อใช้ประกอบการศึกษาทำการค้นคว้าอิสระ ในระหว่างวันที่ ๒๕ มีนาคม - ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ์ พงษ์วัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม
เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษา
เพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) สำหรับ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
		1	2	3	4	5		
ด้านการนำองค์กร								
1	ผู้บริหารปฏิบัติด้วยตนเองในการชี้นำ และทำให้โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา มีความยั่งยืน ผ่านวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	มีการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ พันธกิจและ ค่านิยม สู่ระดับงาน และระดับบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	มีการทำคู่มือนโยบายการกำกับดูแล โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาให้ บุคลากร เพื่อให้เกิดการปฏิบัติในทิศทาง เดียวกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	มีการสื่อสารและสร้างความผูกพันกับ คนทั้งโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	มีแนวทางการสื่อสารทิศทางและผล การดำเนินงานของโครงการโรงเรียน ร่วมพัฒนาผ่านช่องทางที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงการสื่อสารแบบสองทาง เช่น การจัดประชุม อบรม สัมมนา การ พบปะพูดคุย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
		1	2	3	4	5		
ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์								
6	มีการแสดงแนวทางจัดทำแผนกลยุทธ์ และถ่ายทอดกลยุทธ์สู่แผนปฏิบัติการ ของโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7	มีการกำหนดเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตามแผนยุทธศาสตร์ของโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8	มีการจัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	มีการกำหนดผู้รับผิดชอบทั้งระดับ บริหารและระดับปฏิบัติการโดยมีการ ทบทวนผลการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	นำการเปลี่ยนแปลงความสามารถใน การแข่งขันที่สำคัญ และความเสถียรที่มี ผลต่อความสำเร็จในอนาคต มาใช้ในการ วางแผนยุทธศาสตร์ของโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า								
11	ใช้วิธีการที่หลากหลายและหลาย ช่องทาง ในการค้นหาความพึงพอใจ และความต้องการของนักเรียนปัจจุบัน เพื่อพัฒนาโครงการ โรงเรียนร่วม พัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
		1	2	3	4	5		
12	มีกระบวนการ/วิธีการค้นหา และ กำหนดคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ ชัดเจน มีคณะกรรมการประเมินผลการ ดำเนินงาน ด้วยค่าเป้าหมาย มีความ สอดคล้องกับความต้องการของ โรงเรียนและนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
13	ส่งเสริมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ให้เกิดการตอบสนองที่ดีต่อความ ต้องการ ของแต่ละกลุ่มผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
14	ส่งเสริมการมีส่วนร่วมสัมพันธที่ดี เพื่อการดำเนินการของ โครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาในอนาคต	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
15	มีการแก้ไขความบกพร่องที่เกิดขึ้นใน การดำเนินโครงการโรงเรียนร่วม พัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ด้านติดตามประเมินผลและรายงาน								
16	มีการดำเนินงานเพื่อจัดการความรู้ และ มุ่งเน้นนวัตกรรม โดยมีกระบวนการ จัดการผ่านการดำเนินงาน โดย คณะกรรมการโครงการโรงเรียนร่วม พัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
17	มีการประชุมอบรมให้ความรู้ และ จัดทำแนวทาง เพื่อแบ่งปันและนำ วิธีการปฏิบัติที่ดี ไปใช้ ซึ่ง มี ความสำคัญต่อโครงการโรงเรียนร่วม พัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
		1	2	3	4	5		
18	มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความมั่นใจในการจัดการโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
19	ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ฝังลึกเข้าไปในวิถีการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นองค์กรของการเรียนรู้ตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
20	มีการจัดการระบบการจัดการความรู้ทั่วทั้งองค์กรเพื่อพัฒนาโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร								
21	มีแนวทางในการดำเนินการต่าง ๆ ในการจัดการกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
22	มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเตรียมทรัพยากรบุคคลให้พร้อมต่อการดำเนินการต่าง ๆ ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
23	มีการพัฒนาบุคลากรโดยการอบรมประชุม ให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
24	มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ มีการกำหนดผลที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
		1	2	3	4	5		
25	ช่วยสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมอย่างท้วมเท ในการปฏิบัติเพื่อความสำเร็จของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
26	มีกระบวนการทำงานต่าง ๆ ทั้งระบบงานหลักและระบบงานสนับสนุนครอบคลุมพันธกิจของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
27	มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ แยกแยะข้อกำหนด จำแนกข้อมูลนำเข้า และกำหนดความถี่ไว้อย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
28	มีการกำหนดตัวชี้วัด การประเมินผลโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
29	มีการดำเนินการโครงการที่เป็นระบบเพื่อควบคุมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการ โดยการควบคุมต้นทุนทั้งระบบงานหลักและระบบงานสนับสนุน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
30	นำผลที่ได้จากการประเมินกระบวนการทำงานต่าง ๆ สำหรับพันธกิจหลักทั้งในด้านการศึกษา บริการวิชาการ และวิจัย รวมถึงกระบวนการสนับสนุน ไปวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและเชื่อมกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ของ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม
เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษา
เพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
		1	2	3	4	5		
ด้านผลลัพธ์								
1	นักเรียนมีผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่จัดขึ้นตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนและการประกอบอาชีพในอนาคตได้ดียิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	นักเรียนได้รับการเตรียมความพร้อมผู้เรียนสำหรับอนาคตตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	นักเรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาอย่างทั่วถึง ไม่มีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ภายใต้วามร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่และชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	มีการนำแนวคิดการเรียนรู้แบบใหม่ๆ ที่ทันสมัยเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนมากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7	บริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพสูงเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
		1	2	3	4	5		
8	สถานศึกษาของนักเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของทุกคน ในชุมชน เป็นศูนย์กลางการพัฒนาทักษะและคุณภาพชีวิต	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	มีการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีสื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยีที่ทันสมัย มี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	มีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามเพื่องานวิจัย

เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษา
เพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX)

สำหรับ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบการศึกษาวิชาค้นคว้าอิสระ ใน
การเรียน หลักสูตรการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2562

ซึ่งแบ่งออกเป็นทั้งหมด 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์
คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ได้แก่

- 1) ด้านการนำองค์กร
- 2) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์
- 3) ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า
- 4) ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้
- 5) ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร
- 6) ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ

ขอขอบพระคุณ ที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นายบัณฑิตย์ ทาปิมปา

นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความตามความคิดเห็นที่เป็นจริงของท่าน

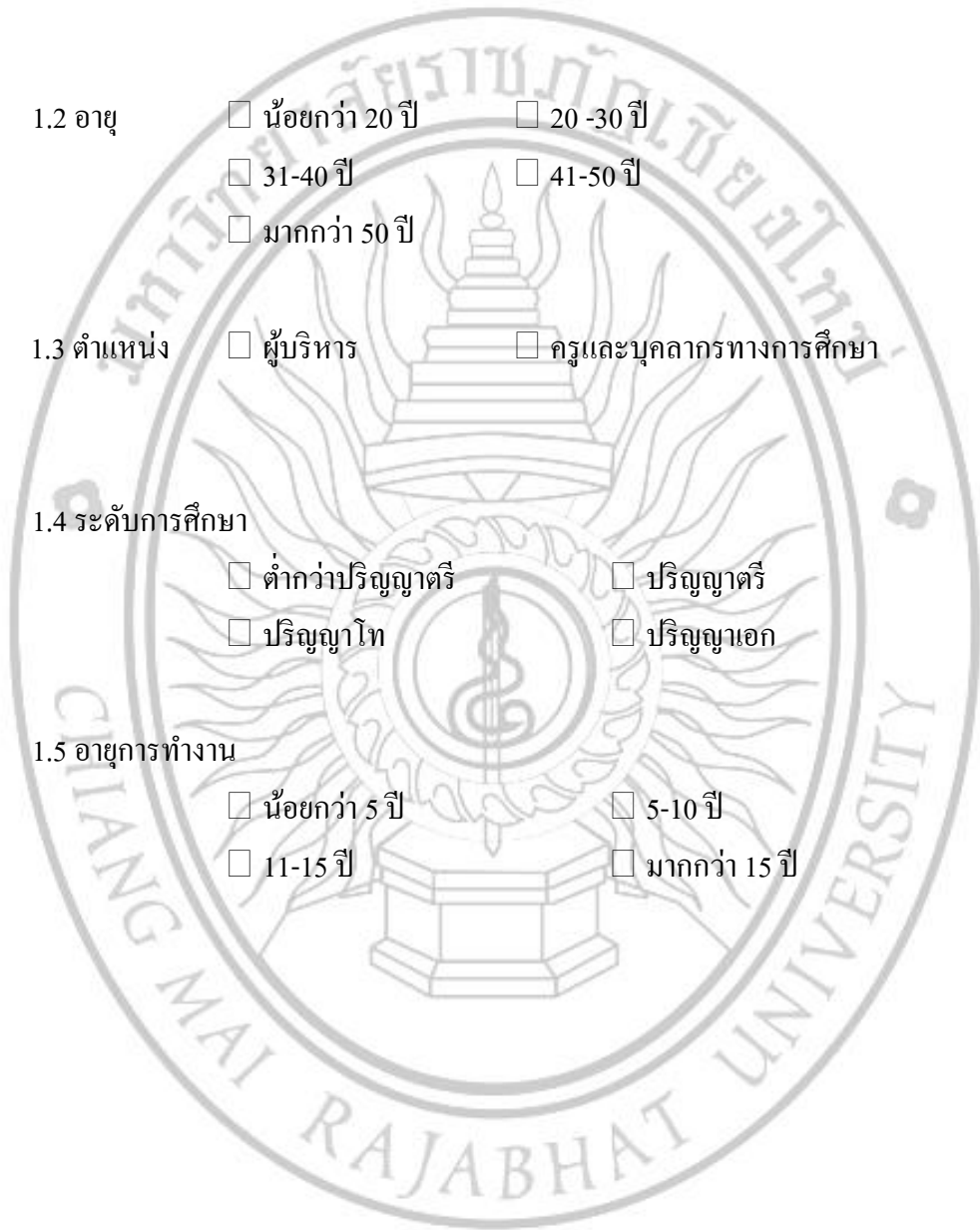
1.1 เพศ ชาย หญิง

1.2 อายุ น้อยกว่า 20 ปี 20 -30 ปี
 31-40 ปี 41-50 ปี
 มากกว่า 50 ปี

1.3 ตำแหน่ง ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา

1.4 ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 ปริญญาโท ปริญญาเอก

1.5 อายุการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี 5-10 ปี
 11-15 ปี มากกว่า 15 ปี

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพ
การศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงตามความคิดเห็นที่เป็นจริงของท่าน

ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการนำองค์กร						
1	ผู้บริหารปฏิบัติด้วยตนเองในการชี้นำและทำให้โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนามีความยั่งยืน ผ่านวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้					
2	มีการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ พันธกิจและค่านิยม ผู้ระดับงาน และระดับบุคคล					
3	มีการทำคู่มือนโยบายการกำกับดูแลโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาให้บุคลากร เพื่อให้เกิดการปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน					
4	มีการสื่อสารและสร้างความผูกพันกับคนทั้งโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา					
5	มีแนวทางการสื่อสารทิศทางและผลการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาผ่านช่องทางที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงการสื่อสารแบบสองทาง เช่น การจัดประชุม อบรม สัมมนา การพบปะพูดคุย					
ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์						
6	มีการแสดงแนวทางจัดทำแผนกลยุทธ์และถ่ายทอดกลยุทธ์สู่แผนปฏิบัติการของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา					
7	มีการกำหนดเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ตามแผนยุทธศาสตร์ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา					

ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8	มีการจัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา					
9	มีการกำหนดผู้รับผิดชอบทั้งระดับบริหารและระดับปฏิบัติการโดยมีการทบทวนผลการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา					
10	นำการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขันที่สำคัญ และความเสี่ยงที่มีผลต่อความสำเร็จในอนาคต มาใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา					
ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า						
11	ใช้วิธีการที่หลากหลายและหลายช่องทางในการค้นหาความพึงพอใจและความต้องการของนักเรียนปัจจุบันเพื่อพัฒนาโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา					
12	มีกระบวนการ/วิธีการค้นหา และกำหนดคณะกรรมการผู้รับผิดชอบชัดเจน มีคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานด้วยค่าเป้าหมาย มีความสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและนักเรียน					
13	ส่งเสริมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาให้เกิดการตอบสนองที่ดีต่อความต้องการของแต่ละกลุ่มผู้เรียน					

ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
14	ส่งเสริมการมีส่วนร่วมสัมพันธที่ดีเพื่อการดำเนินการของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาในอนาคต					
15	มีการแก้ไขความบกพร่องที่เกิดขึ้นในการดำเนินโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา					
ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้						
16	มีการดำเนินงานเพื่อจัดการความรู้ และมุ่งเน้นนวัตกรรม โดยมีกระบวนการจัดการผ่านการดำเนินงานโดยคณะกรรมการโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา					
17	มีการประชุมอบรมให้ความรู้ และจัดทำแนวทาง เพื่อแบ่งปันและนำวิธีการปฏิบัติที่ดีไปใช้ ซึ่งมีความสำคัญต่อโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา					
18	มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความมั่นใจในการจัดการโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา					
19	ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ฝังลึกเข้าไปในวิถีการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นองค์กรของการเรียนรู้ตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา					
20	มีการจัดการระบบการจัดการความรู้ทั่วทั้งองค์กรเพื่อพัฒนาโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา					

ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร						
21	มีแนวทางในการดำเนินการต่าง ๆ ในการจัดการกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสม					
22	มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเตรียมทรัพยากรบุคคลให้พร้อมต่อการดำเนินการต่าง ๆ ของโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา					
23	มีการพัฒนาบุคลากรโดยการอบรม ประชุม ให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ					
24	มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ มีการกำหนดผลที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากร					
25	ช่วยสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติเพื่อความสำเร็จของโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา					
ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ						
26	มีกระบวนการทำงานต่าง ๆ ทั้งระบบงานหลักและระบบงานสนับสนุนครอบคลุมพันธกิจของโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา					
27	มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ แยกแยะข้อกำหนด จำแนกข้อมูลนำเข้าและกำหนดความถี่ไว้อย่างเป็นระบบ					
28	มีการกำหนดตัวชี้วัด การประเมินผลโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา					
29	มีการดำเนินการ โครงการที่เป็นระบบเพื่อควบคุมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการ โดยการควบคุมต้นทุนทั้งระบบงานหลักและระบบงานสนับสนุน					

ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
30	นำผลที่ได้จากการประเมินกระบวนการทำงานต่าง ๆ สำหรับพันธกิจหลักทั้งในด้านการศึกษา บริการ วิชาการ และวิจัย รวมถึงกระบวนการสนับสนุน ไปวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและเชื่อมกับการจัดทำแผนกลยุทธ์					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่องานวิจัย

เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษา
เพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX)

สำหรับ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบการศึกษาวิชาค้นคว้าอิสระ ใน
การเรียน หลักสูตรการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2562

ซึ่งแบ่งออกเป็นทั้งหมด 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์
คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ได้แก่

1) ด้านผลลัพธ์

ขอขอบคุณ ที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นายบัณฑิตย์ ทาปีมปา

นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความตามความคิดเห็นที่เป็นจริงของท่าน

1.1 เพศ ชาย หญิง

1.2 ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1
 มัธยมศึกษาปีที่ 2
 มัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงตามความคิดเห็นที่เป็นจริงของท่าน

ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านผลลัพธ์						
1	นักเรียนมีผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงขึ้น					
2	นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่จัดขึ้นตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา					
3	นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนและการประกอบอาชีพในอนาคตได้ดียิ่งขึ้น					
4	นักเรียนได้รับการเตรียมความพร้อมผู้เรียนสำหรับอนาคตตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา					

ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5	นักเรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาอย่างทั่วถึง ไม่มีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ภายใต้ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่และชุมชน					
6	มีการนำแนวคิดการเรียนรู้แบบใหม่ ๆ ที่ทันสมัยเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนมากขึ้น					
7	บริการด้านการศึกษามีคุณภาพสูง เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน					
8	สถานศึกษาของนักเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของทุกคน ในชุมชน เป็นศูนย์กลางการพัฒนาทักษะและคุณภาพชีวิต					
9	มีการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีสื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยีที่ทันสมัย มี					
10	มีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับนักเรียน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม
เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา
ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือก

ด้านที่	ข้อ	ระดับความคิดเห็น					รวม	$\sigma = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$								μ	รวม	σ	รวม
		5	4	3	2	1		\bar{x}	$\sum x^2$	$\sum x$	$(\sum x)^2$	$\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$	$\sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$						
1. ด้าน การนำ องค์กร	1	2	15	2	0	0	19	4.00	308	76	5776	76	342	0.2222	0.47	4.00		0.47	
	2	7	10	2	0	0	19	4.26	353	81	6561	146	342	0.4269	0.65	4.26		0.65	
	3	2	13	2	2	0	19	3.79	284	72	5184	212	342	0.6199	0.79	3.79		0.79	
	4	8	9	2	0	0	19	4.32	362	82	6724	154	342	0.4503	0.67	4.32		0.67	
	5	10	7	2	0	0	19	4.42	380	84	7056	164	342	0.4795	0.69	4.42	4.16	0.69	0.66

ด้านที่	ข้อ	ระดับความคิดเห็น					รวม	$\sigma = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$								μ	รวม	σ	รวม
		5	4	3	2	1		\bar{x}	$\sum x^2$	$\sum x$	$(\sum x)^2$	$\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$	$\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$						
2. ด้าน การ วางแผน เชิงกล ยุทธ์	6	9	7	3	0	0	19	4.32	364	82	6724	192	342	0.5614	0.75	4.32		0.75	
	7	7	10	2	0	0	19	4.26	353	81	6561	146	342	0.4269	0.65	4.26		0.65	
	8	5	13	1	0	0	19	4.21	342	80	6400	98	342	0.2865	0.54	4.21		0.54	
	9	2	14	3	0	0	19	3.95	301	75	5625	94	342	0.2749	0.52	3.95		0.52	
	10	2	13	4	0	0	19	3.89	294	74	5476	110	342	0.3216	0.57	3.89	4.13	0.57	0.61
3. ด้าน การ มุ่งเน้น ลูกค้า	11	5	10	4	0	0	19	4.05	321	77	5929	170	342	0.4971	0.71	4.05		0.71	
	12	5	9	5	0	0	19	4.00	314	76	5776	190	342	0.5556	0.75	4.00		0.75	
	13	10	9	0	0	0	19	4.53	394	86	7396	90	342	0.2632	0.51	4.53		0.51	
	14	9	9	1	0	0	19	4.42	378	84	7056	126	342	0.3684	0.61	4.42		0.61	
	15	4	15	0	0	0	19	4.21	340	80	6400	60	342	0.1754	0.42	4.21	4.24	0.42	0.60

ด้านที่	ข้อ	ระดับความคิดเห็น					รวม	$\sigma = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$								μ	รวม	σ	รวม
		5	4	3	2	1		\bar{x}	$\sum x^2$	$\sum x$	$(\sum x)^2$	$\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$	$\frac{n(n-1)}{n(n-1)}$	$\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$	$\sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$				
4. ด้าน การวัด การ วิเคราะห์ และการ จัดการ ความรู้	16	5	12	2	0	0	19	4.16	335	79	6241	124	342	0.3626	0.60	4.16		0.60	
	17	5	10	2	2	0	19	3.95	311	75	5625	284	342	0.8304	0.91	3.95		0.91	
	18	4	11	4	0	0	19	4.00	312	76	5776	152	342	0.4444	0.67	4.00		0.67	
	19	5	11	3	0	0	19	4.11	328	78	6084	148	342	0.4327	0.66	4.11		0.66	
	20	1	14	4	0	0	19	3.84	285	73	5329	86	342	0.2515	0.50	3.84	4.01	0.50	0.67
5. ด้าน การ มุ่งเน้น บุคลากร	21	3	16	0	0	0	19	4.16	331	79	6241	48	342	0.1404	0.37	4.16		0.37	
	22	2	13	4	0	0	19	3.89	294	74	5476	110	342	0.3216	0.57	3.89		0.57	
	23	2	13	2	0	2	19	3.68	278	70	4900	382	342	1.117	1.06	3.68		1.06	
	24	4	11	4	0	0	19	4.00	312	76	5776	152	342	0.4444	0.67	4.00		0.67	
	25	4	13	2	0	0	19	4.11	326	78	6084	110	342	0.3216	0.57	4.11	3.97	0.57	0.65

ด้านที่	ข้อ	ระดับความคิดเห็น					รวม	$\sigma = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$								μ	รวม	σ	รวม
		5	4	3	2	1		\bar{x}	$\sum x^2$	$\sum x$	$(\sum x)^2$	$\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$	$\frac{n}{n-1}$	$\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$	$\sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$				
6. ด้าน การมุ่ง เน้นระบบ ปฏิบัติ การ	26	4	11	4	0	0	19	4.00	312	76	5776	152	342	0.4444	0.67	4.00		0.67	
	27	2	13	2	2	0	19	3.79	284	72	5184	212	342	0.6199	0.79	3.79		0.79	
	28	5	10	4	0	0	19	4.05	321	77	5929	170	342	0.4971	0.71	4.05		0.71	
	29	3	12	4	0	0	19	3.95	303	75	5625	132	342	0.386	0.62	3.95		0.62	
	30	2	13	2	2	0	19	3.79	284	72	5184	212	342	0.6199	0.79	3.79	3.92	0.79	0.71
7. ด้าน ผลลัพธ์	1	13	23	5	0	0	41	4.20	738	172	29584	674	1640	0.411	0.64	4.20		0.64	
	2	15	21	5	0	0	41	4.24	756	174	30276	720	1640	0.439	0.66	4.24		0.66	
	3	7	28	4	2	0	41	3.98	667	163	26569	778	1640	0.4744	0.69	3.98		0.69	
	4	13	24	4	0	0	41	4.22	745	173	29929	616	1640	0.3756	0.61	4.22		0.61	
	5	14	20	7	0	0	41	4.17	733	171	29241	812	1640	0.4951	0.70	4.17		0.70	
	6	5	30	6	0	0	41	3.98	659	163	26569	450	1640	0.2744	0.52	3.98		0.52	

ด้านที่	ข้อ	ระดับความคิดเห็น					รวม	$\sigma = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$								μ	รวม	σ	รวม
		5	4	3	2	1		\bar{x}	$\sum x^2$	$\sum x$	$(\sum x)^2$	$\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$	$\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$	$\sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$					
7. ด้าน ผลลัพธ์ (ต่อ)	7	7	25	7	2	0	41	3.90	646	160	25600	886	1640	0.5402	0.74	3.90		0.74	
	8	7	26	7	1	0	41	3.95	658	162	26244	734	1640	0.4476	0.67	3.95		0.67	
	9	9	23	9	0	0	41	4.00	674	164	26896	738	1640	0.45	0.67	4.00		0.67	
	10	8	26	7	0	0	41	4.02	679	165	27225	614	1640	0.3744	0.61	4.02	4.07	0.61	0.65
รวม																4.10		0.65	

ภาคผนวก ฅ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา

ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่

ด้านที่	ข้อ	ระดับความคิดเห็น					รวม	$\sigma = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$								μ	รวม	σ	รวม
		5	4	3	2	1		\bar{x}	$\sum x^2$	$\sum x$	$(\sum x)^2$	$\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$	$\frac{n(n-1)}{n(n-1)}$	$\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$	$\sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$				
1. ด้าน การนำ องค์กร	1	9	16	1	0	0	26	4.31	490	112	12544	196	650	0.3015	0.55	4.31		0.55	
	2	7	17	2	0	0	26	4.19	465	109	11881	209	650	0.3215	0.57	4.19		0.57	
	3	4	17	5	0	0	26	3.96	417	103	10609	233	650	0.3585	0.60	3.96		0.60	
	4	11	13	2	0	0	26	4.35	501	113	12769	257	650	0.3954	0.63	4.35		0.63	
	5	9	14	3	0	0	26	4.23	476	110	12100	276	650	0.4246	0.65	4.23	4.21	0.65	0.60

ด้านที่	ข้อ	ระดับความคิดเห็น					รวม	$\sigma = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$								μ	รวม	σ	รวม
		5	4	3	2	1		\bar{x}	$\sum x^2$	$\sum x$	$(\sum x)^2$	$\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$	$\frac{n(n-1)}{n(n-1)}$	$\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$	$\sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$				
2. ด้าน การ วางแผน เชิงกล ยุทธ์	6	13	12	1	0	0	26	4.46	526	116	13456	220	650	0.3385	0.58	4.46		0.58	
	7	11	13	2	0	0	26	4.35	501	113	12769	257	650	0.3954	0.63	4.35		0.63	
	8	8	16	2	0	0	26	4.23	474	110	12100	224	650	0.3446	0.59	4.23		0.59	
	9	10	14	2	0	0	26	4.31	492	112	12544	248	650	0.3815	0.62	4.31		0.62	
	10	8	15	3	0	0	26	4.19	467	109	11881	261	650	0.4015	0.63	4.19	4.31	0.63	0.61
3. ด้าน การ มุ่งเน้น ลูกค้า	11	6	18	2	0	0	26	4.15	456	108	11664	192	650	0.2954	0.54	4.15		0.54	
	12	11	14	1	0	0	26	4.38	508	114	12996	212	650	0.3262	0.57	4.38		0.57	
	13	13	9	4	0	0	26	4.35	505	113	12769	361	650	0.5554	0.75	4.35		0.75	
	14	13	11	2	0	0	26	4.42	519	115	13225	269	650	0.4138	0.64	4.42		0.64	
	15	9	15	2	0	0	26	4.27	483	111	12321	237	650	0.3646	0.60	4.27	4.32	0.60	0.62

ด้านที่	ข้อ	ระดับความคิดเห็น					รวม	$\sigma = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$								μ	รวม	σ	รวม
		5	4	3	2	1		\bar{x}	$\sum x^2$	$\sum x$	$(\sum x)^2$	$\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$	$\frac{n(n-1)}{n(n-1)}$	$\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$	$\sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$				
4. ด้าน การวัด การ วิเคราะห์ และการ จัดการ ความรู้	16	8	17	1	0	0	26	4.27	481	111	12321	185	650	0.2846	0.53	4.27		0.53	
	17	8	16	2	0	0	26	4.23	474	110	12100	224	650	0.3446	0.59	4.23		0.59	
	18	9	16	1	0	0	26	4.31	490	112	12544	196	650	0.3015	0.55	4.31		0.55	
	19	7	17	2	0	0	26	4.19	465	109	11881	209	650	0.3215	0.57	4.19		0.57	
	20	9	12	5	0	0	26	4.15	462	108	11664	348	650	0.5354	0.73	4.15	4.23	0.73	0.59
5. ด้าน การ มุ่งเน้น บุคลากร	21	9	15	2	0	0	26	4.27	483	111	12321	237	650	0.3646	0.60	4.27		0.60	
	22	11	12	3	0	0	26	4.31	494	112	12544	300	650	0.4615	0.68	4.31		0.68	
	23	10	9	7	0	0	26	4.12	457	107	11449	433	650	0.6662	0.82	4.12		0.82	
	24	11	14	1	0	0	26	4.38	508	114	12996	212	650	0.3262	0.57	4.38		0.57	
	25	9	17	0	0	0	26	4.35	497	113	12769	153	650	0.2354	0.49	4.35	4.28	0.49	0.63

ด้านที่	ข้อ	ระดับความคิดเห็น					รวม	$\sigma = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$								μ	รวม	σ	รวม
		5	4	3	2	1		\bar{x}	$\sum x^2$	$\sum x$	$(\sum x)^2$	$\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$	$\sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$						
6. ด้าน การมุ่ง เน้น ระบบ ปฏิบัติ การ	26	8	14	3	1	0	26	4.12	455	107	11449	381	650	0.5862	0.77	4.12		0.77	
	27	8	14	4	0	0	26	4.15	460	108	11664	296	650	0.4554	0.67	4.15		0.67	
	28	10	15	1	0	0	26	4.35	499	113	12769	205	650	0.3154	0.56	4.35		0.56	
	29	7	14	5	0	0	26	4.08	444	106	11236	308	650	0.4738	0.69	4.08		0.69	
	30	9	15	2	0	0	26	4.27	483	111	12321	237	650	0.3646	0.60	4.27	4.19	0.60	0.66
7. ด้าน ผลลัพธ์	1	21	36	41	6	2	106	3.64	1496	386	148996	9580	11130	0.8607	0.93	3.64		0.93	
	2	14	61	29	2	0	106	3.82	1595	405	164025	5045	11130	0.4533	0.67	3.82		0.67	
	3	9	55	35	4	3	106	3.59	1439	381	145161	7373	11130	0.6624	0.81	3.59		0.81	
	4	9	42	44	9	2	106	3.44	1331	365	133225	7861	11130	0.7063	0.84	3.44		0.84	
	5	11	40	45	8	2	106	3.47	1354	368	135424	8100	11130	0.7278	0.85	3.47		0.85	
	6	13	54	33	6	0	106	3.70	1510	392	153664	6396	11130	0.5747	0.76	3.70		0.76	

ด้านที่	ข้อ	ระดับความคิดเห็น					รวม	$\sigma = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$								μ	รวม	σ	รวม
		5	4	3	2	1		\bar{x}	$\sum x^2$	$\sum x$	$(\sum x)^2$	$\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$	$\sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$						
7. ด้าน ผลลัพธ์ (ต่อ)	7	15	46	40	5	0	106	3.67	1491	389	151321	6725	11130	0.6042	0.78	3.67		0.78	
	8	25	43	34	4	0	106	3.84	1635	407	165649	7661	11130	0.6883	0.83	3.84		0.83	
	9	22	50	34	0	0	106	3.89	1656	412	169744	5792	11130	0.5204	0.72	3.89		0.72	
	10	15	42	43	6	0	106	3.62	1458	384	147456	7092	11130	0.6372	0.80	3.62	3.67	0.80	0.80
รวม																4.17		0.64	

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	นายบัณฑิต์ ทาปิมปา
วัน เดือน ปีเกิด	20 พฤศจิกายน 2531
ที่อยู่ปัจจุบัน	146/9 หมู่ 2 ตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย รหัสไปรษณีย์ 57130
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.2554 วิทยาศาสตรบัณฑิต (สาขาภูมิศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2556 ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู วิทยาลัยเชียงราย
ประสบการณ์ทำงาน	พ.ศ. 2554 - 2556 ครู โรงเรียนครุณราชกูรวิทยา จังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2557 - 2559 ครูผู้ช่วย โรงเรียนเสรีวิทยา จังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ. 2559 - ปัจจุบัน ครูคศ.1 โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่